

ಭಾರತ ಕರ್ಮಸೂಕ್ತ ಪತ್ರ (ಮಾಹಿತಿ ವಾದಿ)

ಪುನಾವಣಾ ಪ್ರಣಾಳೀಕೆ

17ನೇ ಲೋಕಸಭೆ 2019

- * ಬಿಜೆಪಿ ಮೃತ್ಯುಕೂಟವನ್ನು ಸೋಲಾಹಿ
- * ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲ ಸಿಹಿಪ(ಎಂ) ಮತ್ತು ವಿಡಪಕ್ಷಗಳ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಮತ್ತು
- * ಒಂದು ಪರಿಷಾರ ಜಾತ್ಯುತ್ತರ ಸರಕಾರ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ

ಭಾರತ ಕರ್ಮನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷ(ಮಾರ್ಕ್ಸಿಂಗ್‌ವಾದಿ)

ಚುನಾವಣಾ ಪ್ರಣಾಲೀಕೆ

17ನೇ ಡಿಸೆಂಬರ್ 2019

ಭಾಗ 1

ಪ್ರಥಾನ ಮಂತ್ರಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ನೇತ್ಯತ್ತದ ಬಿಜೆಪಿ ಸರ್ಕಾರದ ಏದು ವರ್ಷಗಳ ಆಳ್ಳಿಕೆಯ ದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಅಸಹನೀಯ ಆವಶ್ಯಕಿ ಪರಿಣಮಿಸಿದೆ.

ಈ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯಂತ ನಿಖಾರಿಯಕವಾದದ್ದಾಗಿದೆ. ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿರುವ ಜಾತ್ಯತೀತ ಪ್ರಜಾಸತ್ಯಾತ್ಮಕ ಗಣತಂತ್ರದ ಭವಿಷ್ಯವೇ ಇಂದು ಅಪಾಯದಲ್ಲಿದೆ. ಏಕೆಂದರೆ, ಬಿಜೆಪಿ ನೇತ್ಯತ್ತದ ಎನ್.ಡಿ.ಎ ಸರ್ಕಾರವು ಪ್ರಥಾನಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡು ಕೇಳಿರಿಯದಂತಹ ಕೋಮುವಾದಿ ಧ್ಯೇಯರಣವನ್ನು ಹರಿತಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ನಮ್ಮ ಶ್ರೀಮಂತ, ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ಸಾಮಾಜಿಕ ಬಂಧದ ಸಾಮರಸ್ಯವನ್ನು ತೀಕ್ಷ್ಣವಾಗಿ ಭಿದ್ರಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ. ಈ ಕಳೆದ ಏದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅದು ನಮ್ಮ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಂಘ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಮೇಲೆ ನಿರಜ್ಞ ಹಾಗೂ ನಿರಂತರ ದಾಳಿಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿಸಿದೆ. ಬಿಜೆಪಿಯು ಈ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಮತ್ತೆ ಮುಂದುವರಿಯುವುದೆಂದರೆ ನಮ್ಮ ಸಂವಿಧಾನದ ಮೂಲಭೂತ ಆಧಾರಸ್ಥಂಭಗಳನ್ನು ಇನ್ನೂ ಹೆಚ್ಚು ಹಾನಿಗೊಳಿಸಿದೆಯೇ ಸರಿ.

ಆದಕಾರಣ, ಈ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಗಣತಂತ್ರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಹಾಗೂ ನಂತರ ಅದನ್ನು ಇನ್ನೂ ಕೈಗೊಳಿಸುವ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ಜಾತ್ಯತೀತ ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದೇ ಭಾರತದ ಮತದಾರರ ಮುಂದಿರುವ ಪ್ರಥಿಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಆದರೆ, ಇದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವುದು ಈಗಿನ ನೀತಿಗಳ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಅಮೂಲಾಗ್ರವಾಗಿ ಜನರ ಪರವಾಗಿ ತಿರುಗಿಸಿದಾಗ ಮಾತ್ರ.

ಇದನ್ನು ನಿರ್ಜರಾಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಭಾರತದ 17ನೇ ಲೋಕಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಸಿಪಿಆರ್(ಎಂ) ಮತ್ತು ಎಡಪಕ್ಕಗಳ ಸಂಖ್ಯಾಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕಾದ ಅಗತ್ಯವಿದೆ.

ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಗಳು

ಕಳೆದ ಏದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಹಾಗೂ ಸಂವಿಧಾನವು ಖಾತಿಪಡಿಸಿದ ಜನರ ಹಕ್ಕಿಗಳ ಮೇಲೆ ಒಂದು ದುಷ್ಪ ನಿರಂಕುಶ ದಾಳಿಯನ್ನು ನಾವು ಕಂಡಿದ್ದೇವೆ.

ಕೆಲವು ಉದಾಹರಣೆಗಳು:

- ಸಂಸ್ತಿನ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಕಡಿತಗೊಳಿಸಲಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ತಿಗೆ ಸರ್ಕಾರದ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಜನತೆಗೆ ಸಂಸದರ ಉತ್ತರದಾಯಿತ್ವ ಇವುಗಳ ಮೂಲಕ ಜನತೆ ತಮ್ಮ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯನ್ನು ಚಲಾಯಿಸುವ ರೀತಿಯ “ನಾವು, ಜನತೆ” ಎಂಬ ಸಂವಿಧಾನದ ಪ್ರಾರಂಭದ ವಾಕ್ಯದಲ್ಲಿ ಅಡಕವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡವಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಮೇಲ್ನೇ, ರಾಜ್ಯಸಭಾದ ಸ್ವತಂತ್ರ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು ಮೋದಿ ಸರ್ಕಾರವು, ರಾಜ್ಯಸಭಾವನ್ನು ಕಡೆಗೇಸಿ ಬೇಕಾಬಿಟ್ಟಿಯಾಗಿ ‘ಹಣಕಾಸು ಮಸೂದ್ಯ’ಯ ದಾರಿ ಹಿಡಿಯುವ ಮೂಲಕ ಹಾಳುಗೆಡಮುತ್ತಿದೆ. ವಾಸ್ತವದಲ್ಲಿ ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಮೇಲ್ನೇಕಾರಣ ನಡೆಸುವ ಸಂಸದೀಯ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಾಳುಗೆಡವಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಲಜ್ಜಾಹೀನವಾಗಿ ಮಾನುಷಾರ್ಥಿ ಮೂಲಕ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯವನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಅದರ ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ಜನರಿಗೆ ನ್ಯಾಯ ಒದಗಿಸುವಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಸಂವಿಧಾನವನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವಲ್ಲಿ ನಿರತರಾಗಿರುವ ನ್ಯಾಯಾಧೀಕರಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಾಪಿ ಹೊಗೆಯಾಡುತ್ತಿದೆ.
- ತನಿಖಾ ಸಂಸ್ಥೆ ಸಿಬಿಯ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಹಾಳುಗೆಡವಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಪ್ರಧಾನಮಂತ್ರಿ ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರದ ರಾಜಕೀಯ ಉದ್ದೇಶಗಳಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿ ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತಿದೆ.
- ಭಾರತೀಯ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ನಿಯಂತ್ರಣೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ಕಿರುಹಾಕಿ ಆರ್.ಬಿ.ಎ.ನ ಮೀಸಲು ನಿಧಿಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಖಿಚುವೆಚ್ಚುಗಳಾಗಿ ಬಳಸಲು ಮುಂದಾಗಿದೆ.
- ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗ, ರೈತಾರ್ಥಿ ಜನರು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಎಲ್ಲಾ ದುಡಿಯುವ ಜನರು ತಮ್ಮ ಬೇಡಿಕೆಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗಾಗಿ ಪ್ರತಿಭಟಿಸುವ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಮೊಟ್ಟಿಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ಪ್ರತಿ ಭಾರತೀಯನ ಖಾಸಗಿತ್ವದ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕಿನ್ನು ಕಸಿಯುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆದಿದೆ.

- ಸಂವಿಧಾನದತ್ತ ಅಭಿವೃತ್ತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ಹಕ್ಕಿನ ಮೇಲೆ ವ್ಯಾಪಕ ದಾಳಿಗಳಾಗುತ್ತಿದೆ. ಸರ್ಕಾರವನ್ನು ಟೀಕೆಸುವ ಮಾಡುವ ಹಾಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮಾಡುವ ಗಳ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಗಳು; ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್./ಬಿಜೆಪಿಯನ್ನು ಟೀಕೆಸುವವರ ಮೇಲೆ ಮನಸೋಯಿಚ್ಚೆ ದೇಶದ್ವೋಹಿಗಳಿಂಬ ಆರೋಪ ಹೊರಿಸುವುದು. ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಭಿನ್ನಾಭಿಪ್ರಾಯಗಳ ಅಪರಾಧಿಕರಣ; ದಲಿತರು ಮುಂತಾದ ಸರ್ಕಾರ ಗುರಿಯಿಡುವ ವಿಭಾಗಗಳ ಪರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ನ್ಯಾಯವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳಿಗೆ ಕಿರುಕುಳ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಹಿಂಸೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್./ಬಿಜೆಪಿಯನ್ನು ಟೀಕೆಸುವವರ ಮೇಲೆ ಹಿಂಸಾತ್ಮಕ ದೈಹಿಕ ದಾಳಿ ಹಾಗೂ ಡಾ.ನರೇಂದ್ರ ದಭೋಲ್ಕರ್, ಕಾಂ.ಗೋವಿಂದ ಪನ್ನರೆ, ಡಾ.ಎಂ.ಎಂ.ಕಲಬುಗ್ ಹಾಗೂ ಗೌರಿ ಲಂಕೇಶ್ ಮುಂತಾದ ವಿಚಾರವಾದಿಗಳು ಮತ್ತು ಬುದ್ಧಿಜೀವಿಗಳ ಹತ್ಯೆಗೂ ಕಾರಣವಾದ ದಾಳಿಗಳು.

ಜಾತ್ಯತೀತವಾದದ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿಗಳು

ವಿವಾದಾತ್ಮಕ ವಿಷಯಗಳಾದ ಮಂದಿರ ನಿರ್ಮಾಣ, ಮುಸ್ಲಿಂ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳ ಮರುನಾಮಕರಣ ಮುಂತಾದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತರ ವಿರುದ್ಧ ದ್ವೇಷ ಹಾಗೂ ಹಿಂಸೆಯ ವಾತಾವರಣ ಸೃಷ್ಟಿಸಿ ಕೋಮುಧ್ಯೇ ವೀಕರಣವನ್ನು ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ತೀವ್ರಗೊಳಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಗೋರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ನೈತಿಕ ಪೋಲಿಸ್‌ಗಿರಿ ಹೆಸರಿನಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ಪೋಷಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ. ದಲಿತರು ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಮರ ಮೇಲೆ ಮಾರಣಾಂತಿಕ ದಾಳಿಗಳಾಗುತ್ತಿವೆ. ಖಾಸಗಿ ಸೇನೆಗಳ ಅನಿಬಂಧಿತ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು ಸಾಮೂಹಿಕವಾಗಿ ಹೊಡೆದು ಕೊಲ್ಲುವ ಫಟನೆಗಳಿಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡುತ್ತಿವೆ.

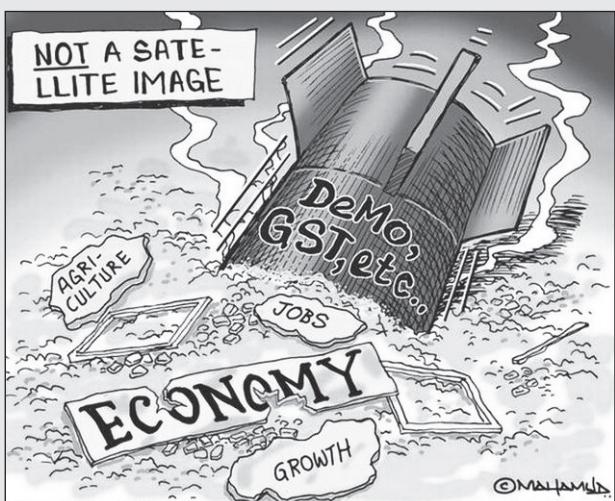
ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಕೋಮುವಾದೀಕರಣಗೊಳಿಸಲು ಎಲ್ಲಾ ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳೇ, ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೇ, ಸಂಶೋಧನಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೇ, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಅಕಾಡೆಮಿಗಳ ಉನ್ನತ ಸ್ಥಾನಗಳಿಗೆ ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್. ಕಾರ್ಯಕರ್ತರನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸಿದೆ ನೇಮಕಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಹಿಂದುತ್ತ ಅಜೆಂಡಾವನ್ನು ಮುನ್ನೆಲೆಗೆ ತರಲು ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳ ಪತ್ರಗಳನ್ನು, ಬಹುಮುಖ್ಯವಾಗಿ ಶಾಲಾ ಪತ್ರ ಮತ್ತು ಪುಸ್ತಕಗಳನ್ನು ಅವರು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಪ್ರಯತ್ನ ನಡೆಸಿದ್ದಾರೆ.

ಕರ್ನಾಟಕ ರಾಜ್ಯ ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್

ವ್ಯಂಗ್ಯಚಿತ್ರ ಕೃಪೆ:
ಪಿ.ಮಹಮ್ಮದ್

ಅನಾಹತಕಾರಿ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು

ಈ ಎದು ವರ್ಷಗಳ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ಆರ್ಥಿಕ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಎಲ್ಲಾ ರಂಗಗಳನ್ನು ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳಕ್ಕೆ ತೆರೆದುಕೊಟ್ಟು ಅವರ ಲಾಭಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅನುವ ಮಾಡಿಕೊಡಲಾಗಿದೆ.

ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆಸ್ತಿಗಳ ದೊಡ್ಡ ಮಟ್ಟದ ಖಾಸಗಿಕರಣ; ಅಪ್ರಾಗಳ ಅತ್ಯುತ್ತಮ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಆಯ್ದ ವಿದೇಶಿ ಹಾಗೂ ಭಾರತೀಯ ಕಾರ್ಮೋರೇಟ್ ಕಂಪನಿಗಳಿಗೆ ವಹಿಸಿಕೊಡಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

ರಫೇಲ್ ಹಗರಣದಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿತವಾದಂತೆ ಜಮಾನಾ ಬಂಡವಾಳಶಾಸ್ತಿಗೆ ಅಂಕೆಯಲ್ಲದ ಉತ್ತೇಜನ, ಚುನಾವಣೆಗೆ ಸ್ಪೂಲ್ವೆ ಮೊದಲು ದೇಶೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾರತದ ಮೊಟ್ಟ ಮೊದಲ ವಿದ್ಯುತ್ ವಿಶೇಷ ಆರ್ಥಿಕ ವಲಯ (ಎಸ್.ಇ.ಪಿ.ಡಿ.)ವನ್ನು ಖಾಸಗಿಕರಿಸಲು ಆದಾನಿ ಗುಂಪಿಗೆ ಹಕ್ಕು ಮಂಜೂರು, ಇತ್ತಾದಿ. ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ವಂತಿಗೆ ನೀಡುವುದರ ಮೇಲಿದ್ದ ಎಲ್ಲಾ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಿರುವುದು, ಚುನಾವಣಾ ಬಾಂಡುಗಳನ್ನು ಚಾಲ್ತಿಗೆ ತಂದು ಅಂತಹ ಜಮಾನಾವಾದಕ್ಕೆ ಲಾಟೆ ಮಾಡಲು ಹೆಚ್ಚಿಲನ್ನೇ ತೆರೆದಿದಲಾಗಿದೆ.

11 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗಳಿಗಿಂತಲೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮೊತ್ತದ ಎನ್.ಪಿ.ಎ.(ಹೊಕು ಬಾಕಿ) ಸ್ವಷ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಬಿಂಬಿತವಾದಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣವನ್ನು ಲಾಟೆ ಮಾಡಲು ಅನುಕೂಲ ಒದಗಿಸಲಾಗಿದೆ ಮತ್ತು ಉತ್ತೇಜನ ನೀಡಲಾಗಿದೆ.

ನಗದು ವ್ಯವಹಾರವನ್ನೇ ನಂಬಿ ಬದುಕುತ್ತಿದ್ದ ಕೋಟ್ಯಾಂತರ ಜನರ ಬದುಕನ್ನು ನೋಟುರದ್ದಿ(ದಿಮಾನಿಟ್ಟೇಷನ್) ಮೂಲಕ ನಾಶಮಾಡಲಾಗಿದೆ.

ಕೃಷಿ ವಲಯದ ನಂತರ ಅತ್ಯಂತ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ವಷ್ಟಮಾಡುವ ಅಂತರಣ್ಣ, ಸಣ್ಣ ಹಾಗೂ ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು(ಎಂ.ಎಸ್.ಎಂ.ಇ) ಜಿ.ಎಸ್.ಟಿ. ಜಾರಿಮಾಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯತಃ ನಾಶಮಾಡಲಾಗಿದೆ. ಮುದ್ರಾ ಸಾಲದ ಎನ್.ಪಿ.ಎ. 2017–18ರ ಸಾಲಿಗಿಂತ 2018–19ನೇ ಸಾಲಿನ ಮೊದಲ 9 ತಿಂಗಳಿನಲ್ಲಿ 53% ಹೆಚ್ಚಿದೆ.

ಜನರ ಹೊಟ್ಟೆಪಾಡಿನ ಮೇಲೆ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಂಡು ಕೇಳಿರಿಯದಂತಹ ಆಕ್ರಮಣ

ರಿಯಾಲಿಟಿ ದರದಲ್ಲಿ ಆಹಾರ ಪೂರ್ಕೆ, ಗ್ರಾಮೀಣ ಉದ್ಯೋಗ ಶಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಶೇಷಾಂಶ ವ್ಯವಸ್ಥೆ(ರೇಷನ್ ಕಾರ್ಡ್ ಪದ್ಧತಿ) ಮುಂತಾದವುಗಳ ಮೂಲಕ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ಪಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಪ್ರಯೋಜನಗಳಲ್ಲಿ ಶೀವ್ ಕಡಿತ ಮತ್ತು ನಿರಾಕರಣೆ

ಆಳವಾಗುತ್ತಿರುವ ಕೃಷಿ ಬಿಕ್ಕಟಪ್ಪು ಭಾರತದ ರೈತಾರಿ ಜನರನ್ನು ನಾಶಮಾಡುತ್ತಿದೆ ಮತ್ತು ಹತಾಯೆ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಗಳು ಹಚ್ಚಾಗುತ್ತಿವೆ.

ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದ ಜನರ ಬದುಕು ಹಿಂದೆಂದೂ ಇಪ್ಪು ಕೆಟ್ಟಿರಲಿಲ್ಲ. ಅವರ ನಿಜ ಆದಾಯ ಹಿಂದೆಂದೂ ಕಾಣದಪ್ಪು ಕುಸಿಯುತ್ತಿದೆ.

ಕೃಷಿ ಆದಾಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ದರ ಅಕ್ಷೋಬರ್-ಡಿಸೆಂಬರ್ 2018 ರಲ್ಲಿ 2.67% ಗೆ ಕುಸಿಯ ಕಳೆದ 14 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಕಡಿಮೆ ಮುಟ್ಟದೆಂದು ದಾಖಿಲಾಗಿದೆ.(ಸೆಂಟ್ರುಲ್ ಸ್ಟ್ರೋಟ್‌ಸ್ಟಿಕ್ಸ್ ಆಫಿಸ್-ಕೆಂದ್ರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಕಳೆರಿ). ಆರ್.ಬಿ.ಇ. ವರದಿಯ ಪ್ರಕಾರ ಕೃಷಿ ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಸಾಲ ಹಿಂತಿರುಗಿಸದೆ ಇರುವ ಮೊತ್ತ ಕಳೆದ 2017ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್‌ನಲ್ಲಿ 70000 ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿ ಇದ್ದದ್ದು 2018ರ ಸೆಪ್ಟೆಂಬರ್ ಹೊತ್ತಿಗೆ 1 ಲಕ್ಷ ಕೋಟಿ ರೂಪಾಯಿಗೆ ಏರಿದೆ. ಕೃಷಿ ವಲಯದ ಬಿಕ್ಕಟಪ್ಪು ಅಪ್ಪು ಬಿಗಡಾಯಿಸಿದ್ದರಿಂದ ರೈತರ ಆತ್ಮಹತ್ಯೆ ಹಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಇದೆ.

ನಿರುದ್ಯೋಗ

ಕಳೆದ ಕೆಲವು ವರ್ಷಗಳಿಂದ ಉದ್ಯೋಗದ ಅವಕಾಶಗಳು ತೀರ ಕಡಿಮೆಯಾಗುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ನಮ್ಮ ಯುವಜನರು ಹತಾಶರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ 2 ಕೋಟಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ ಮಾಡುವುದಾಗಿ ಮೋದಿಯವರು ಆಶ್ವಸನೆ ನೀಡಿದ್ದರು, ಅಂದರೆ ಈ ಏದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ 10 ಕೋಟಿ ಉದ್ಯೋಗ. ವಾಸ್ತವ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಿಂದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ದರವು ಕಳೆದ 45 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಹಚ್ಚಾಗಿದ್ದು 6.1% ರಷ್ಟಾಗಿದೆ(ಎನ್.ಎಸ್.ಎಸ್.ಬಿ-ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾದರಿ ಸರ್ವೇಕ್ಷಣ ಕಳೆರಿ). ನಿರುದ್ಯೋಗದ ದರ 2018ರಲ್ಲಿ 5.9% ಇದ್ದದ್ದು ಘೇಬವರಿ 2019 ರಲ್ಲಿ 7.1% ರಷ್ಟಾಗಿದೆ(ಷಿ.ಎಂ.ಎ.ಇ-ಭಾರತ ಆರ್ಥಿಕ ಮೇಲ್ತಿಚಾರಣೆ ಕೆಂದ್ರ). ಗ್ರಾಮೀಣ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇನ್ನೂ ಕೆಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿದೆ. ಎನ್.ಎಸ್.ಎಸ್.ಬಿ. ವರದಿ ಪ್ರಕಾರ 2011-12 ರಿಂದ 2017-18ರ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ ಸಾಂದಭಿರ್ಕ ಶ್ರಮಿಕರಲ್ಲಿ(ಕ್ಷಾಸುಯಲ್ಲಾ ಲೇಬರರ್) 3.2 ಕೋಟಿ ಉದ್ಯೋಗ ನಷ್ಟವಾಗಿದ್ದು, ಸಾಂದಭಿರ್ಕ ಶ್ರಮ ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಆದಾಯದ ಮೇಲೆ ಅವಲಂಬಿತರಾಗಿದ್ದ 1.5 ಕೋಟಿ ಜನರನ್ನು ಬಾಧಿಸಿದೆ.

ಹಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಎಸ್.ಸಿ. ಮತ್ತು ಎಸ್.ಟಿ.ಗಳ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿಗಳು

ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನರ ಮೇಲಿನ ಅಪರಾಧಗಳು, ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗುಜರಾತಿನಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಹಿಂದೆ ಬಿಜೆಪಿ ಆಳ್ವಿಕೆಯ ರಾಜ್ಯಗಳಾದ ಮಧ್ಯಪ್ರದೇಶ ಮತ್ತು ರಾಜಾಸ್ತಾನಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದೇ ಸಮನಾಗಿ ಹಚ್ಚಾಗುತ್ತಲೇ ಇವೆ.

ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಅವರಿಗೆ ದಕ್ಷಬೇಕಾದ ಜಮೀನು ಪಟ್ಟಾಗಳಿಂದ ಅದಿವಾಸಿಗಳು ದೊಡ್ಡ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ವಂಚಿತರಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ.

‘ಗುಜರಾತ್ ಮಾದರಿ’ ಎಂದು ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿರುವ ಗುಜರಾತ್ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಹಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ದಾಳಿಗಳ ನಿದರ್ಶನಗಳು ಸಿಗುತ್ತವೆ, ಕಳೆದ ಏದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಸಿ

ಮತ್ತು ಎಸ್.ಟಿ.ಗಳ ಮೇಲೆ ಅನುಕ್ರಮವಾಗಿ 32% ಮತ್ತು 55% ಅಪರಾಧಗಳು ಹೆಚ್ಚಿದವೆ(ಗುಜರಾತ್ ವಿಧಾನಸಭಾ ದಾಖಲೆಗಳಿಂದ).

ಹೆಚ್ಚಿದುವ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೋಷನ್ಯುಗಳು

ಮಹಿಳೆಯರು ಹೆಚ್ಚಿನ ದೋಷನ್ಯುಗಳಿಗೆ ಒಳಗಾಗುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. 2016ರಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೋಷನ್ಯುಗಳು ಹೆಚ್ಚಿ ಪರದಿಯಾಗಿವೆ – ಪ್ರತಿ ಒಂದು ಗಂಟೆಗೆ ಸರಾಸರಿ ನಾಲ್ಕು ಅಶ್ಯಾಚಾರಗಳು. ಅಂದಿನಿಂದ ಎನ್.ಸಿ.ಆರ್.ಬಿ(ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಪರಾಧ ದಾಖಲೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಲಯ)ಯು ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿನ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ನಿಲ್ಲಿಸಿದೆ.

ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ, ಅದರಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಹೆಣ್ಣು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಫೋರ್ ಸಾಮೂಹಿಕ ಅಶ್ಯಾಚಾರಗಳು ಹಾಗೂ ಯುವತಿಯರ ಕೊಲೆಗಳೆಂತಹ ಕೃತ್ಯಗಳ ಮೂಲಕ ನವ್ಯ ಸರ್ವಾಜವು ಒಟ್ಟಾರೆಯಾಗಿ ಅಮಾನುಷಗೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವುದನ್ನು ಕಾಣಬಹುದು.

ಬಡವರನ್ನು ಬಡವರನ್ನಾಗಿಸುವುದು

ಮತ್ತು ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನು ಶ್ರೀಮಂತರನ್ನಾಗಿಸುವುದು

ಒಟ್ಟು ಜನಸಂಖ್ಯೆಯಲ್ಲಿನ ಮೇಲುಸ್ತರದ ಶೇಕಡಾ ಒಂದರಪ್ಪು ಜನರಲ್ಲಿ ಒಟ್ಟು ಸಂಪತ್ತಿನ ಕ್ರೋಧಿಕರಣದ ಪಾಲು, ಈ ಏದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, 2014 ರಲ್ಲಿ 43% ಇದ್ದಂತೆ 2018ರಲ್ಲಿ ಅದು 73% ಆಗಿದೆ.

ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಮ್ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ(ಪೆಟ್ರೋಲ್, ಡೀಸೆಲ್, ಇತ್ಯಾದಿ) ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಂಕಗಳನ್ನು ಇಳಿಸಲು ಸರ್ಕಾರ ನಿರಾಕರಿಸುತ್ತಿರುವುದರಿಂದ ಬೆಲೆಗಳು ಅಸಹನೀಯವಾಗಿ ಏರಿ, ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗದ ಹಾಗೂ ನೌಕರರ ಕೆಲಸದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ತೀರ ಕನಿಷ್ಠಿಕ್ಕಿದಿದೆ.

ಹಾಳುಗೆಡವಲ್ಪಟ್ಟ ಭಾರತದ ಆರ್ಥಿಕತೆ

ಕಳೆದ ಏದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಅಶ್ಯಾಂತ ಕಡಿಮೆ ಜಿಡಿಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರ – 2013–14 ರ ಅವಧಿಯ 8.2 % ನಿಂದ 2018–19ರ ಮೊದಲ ಮೂರು ತ್ಯಾಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ, ಸರ್ಕಾರ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳನ್ನು ಎಪ್ಪೇ ತಿರುಚಿ ತೋರಿಸಿದರೂ 7% ಕ್ಕೆ ಇಳಿದಿದೆ. ಹಿಂದಿನ ಅಂಕಿಅಂಶಗಳ ಸರಣಿಯನ್ನು ಬಳಸಿದ್ದರೆ ಅದು ಕೇವಲ 4.7% ಆಗಿರುತ್ತಿತ್ತು.

ಕಳೆದ ತ್ಯಾಮಾಸಿಕದಲ್ಲಿ ಜಿಡಿಪಿ ಬೆಳವಣಿಗೆ ದರವು ಇನ್ನೂ ಕುಸಿದು 6.6% ಕ್ಕೆ ಇಳಿಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಆರ್ಥಿಕತೆಯು ಹಿಂಜರಿತದತ್ತ ಜಾರುತ್ತಿದೆ ಎನ್ನುವ ವಾಸ್ತವವನ್ನು ತೋರುತ್ತಿದೆ. ‘ಭಾರತವು ಜಗತ್ತಿನ ಅಶ್ಯಾಂತ ವೇಗವಾಗಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆ’ ಎಂದು ನವ್ಯ ಪ್ರಧಾನ ಮಂತ್ರಿ ಮೋದಿ ಎದೆ ತಟ್ಟಿ ಹೇಳಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕತೆ ಇದು!

జి.ఎసో.టి. సంగ్రహపు, సకార ఎష్టో కొజ్జిచోండరూ, కుసియుత్తేలే సాగిద్దు 2017–18రల్లి 7.8% ఇద్దద్దు 2018–19రల్లి 5.8%గే ఇళిదిదే. అదునమ్మ ఆధ్యాత్మికతయి భారి హింజరితవన్ను ప్రతిబింబిసుత్తదే.

నోటు రద్దుతి మత్తు జి.ఎసో.టి. ఇవేరడూ దేశద ఆధ్యాత్మికతయి మూలాధారద మేలేయే మాడిద అశుభ సూచక దాళగళు. 2016ర నవంబరాగింతలూ ముంజె, నోటురద్దుతిగే ముంజె 2.6% ఇద్ద జాగ్తిక జిడిపియు నోటురద్దుతియ నంతర, 3.1% గే ఏరితు. ఇదక్కే వ్యైతిరిక్తవాగి భారతద జిడిపియు 7.8% నింద 6.8%క్కే కుసియితు.

జనర బదుకు నాతవాద కారణ దేశీయ / ఆంతరిక బేడికెయల్లి తీవ్ర కుసిత లుంటాగి కృగారికెగళు మత్తు లుద్దిమేగళ బేళవణిగేయన్ను దుబ్బలగోళిసితు. ఇదర పెరిణామవాగి, దేశద అక్షంత దొడ్డ కారు లుత్సాదక మారుతి సుజుకి, కారుగళ మారాట తీవ్ర కుసిదిదే ఎంబ కారణ నీడి తమ్మ లుత్సాదనేయన్ను 27% కదితగోళిసితు. ఎంటు ప్రముఖ మూలసౌకయ్య లుద్దిమేగళ బేళవణిగే ఫెబ్రవరి 2014 రింద జనవరి 2019ర అవధియల్లి 2.9% కుసిత కండితు. కృగారికా లుత్సాదనే సూచ్యాంకపు(ఐపి-ఇండెస్ట్రీ ఆఫ్ ఇండస్ట్రీల్ మ్యూడిస్కోన్) తీర కేళక్కేలీదు నవంబరా 2018రల్లి, ఆ హిందిన ఏఱు తింగళ సరాసరి బేళవణిగే 5.7% క్కే హోలీసిదరే -0.3% గే కుసియితు.

దేశద రూపాయి అపమోల్య హోంది ఐతిహాసిక కేళ మట్ట తలుపి, 2014రల్లి ఒందు అమేరికనో డాలరిగే 63.14 ఇద్దద్దు 2019రల్లి 71.76 క్కేరిదే.

భారతద రఘ్ను ఆదాయదల్లి కూడ ఈ అవధియల్లి తీవ్ర కుసిత కాణ బందిదే. 2014 ఫెబ్రవరి మత్తు జనవరి 2019ర నడువిన అవధియల్లి వాణిజ్య శీల్య అథవా వ్యత్యాసవు 29.8% భారి కుసిత అనుభవిసితు.

చూల్చి ఖాతే కోరతే(కరెంట్ ఆకెంట్ డిఫిసిట్), అందరే భారతద ఆమదు మత్తు రఘ్ను మోల్యగళ నడువిన ఆంతరపు ఈ ఇదు వషణగళల్లి ఏరుగతియల్లే ఇదే. 2017–18రల్లి జిడిపియ 1.1% ఇద్ద కోరతేయు 2018–19రల్లి 2.9% గే ఏరిదే. డాలర్ లెక్కదల్లి ఈ కోరతేయ బేళవణిగేయు 6.1 బిలియన్ ఇద్దద్దు 19.1 బిలియనో డాలరిగే ఏరితు.

ఈ అవధియల్లి క్షేషి బేళవణిగేయు దావిలేయ కేళ మట్ట తలుపిదే. క్షేషి బేళవణిగే దరపు 5.1% నింద 2.7% గే ఇళియితు మత్తు ఇన్నూ కుసిదు ఫెబ్రవరి 2015 హాగూ ఫెబ్రవరి 2019ర నడువే 1.7 క్కే ఇళియితు.(సి.ఎసో.బ). కళేద నాల్చు త్రైమాసికగళల్లి నాల్చునే సతతవాద పుణాత్మక బేళవణిగే దర దావిలాగిదే.

ಒಕ್ಕೂಟ ಸಂರಚನೆಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಗಳು

ಕೇಂದ್ರ – ರಾಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳು ತೀವ್ರವಾಗಿ ಹದಗೆಟ್ಟಿವೆ.

ಜಿ.ಎಸ್.ಎಸ್. ಜಾರಿಯಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮೊಟಕಾಗಿವೆ.

ಯೋಜನೆ ಆಯೋಗದ ರದ್ದುತ್ತಿಯಿಂದಾಗಿ ರಾಜ್ಯಗಳು ತಮ್ಮ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಉದ್ದೇಶಗಳ ಈಡೇರಿಕೆಗೆ ಸಮಾಲೋಚನೆ ನಡೆಸುವ ವೇದಿಕೆಯಿಂದ ವಂಚಿತವಾಗಿವೆ.

ಬಿಜೆಪಿಯೇತರ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಚ್ಛೇದ 356 ರ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಕಿರುಹಾಕಲಾಗುವುದೆಂಬ ಮೋದಿ ಸರ್ಕಾರದ ನಿರಂತರ ಬೆದರಿಕೆ.

ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಡುವೆ ತೆರಿಗೆ ಆದಾಯವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವಲ್ಲಿ ಅಸಮಾನ ಹಾಗೂ ಅನ್ಯಾಯದ ಧೋರಣೆಯನ್ನು ಕಳೆದ ಏದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ನೋಡಿದ್ದೇವೆ.

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತೆ

ಮೋದಿ ಸರ್ಕಾರದ ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ ನೀತಿಯು ಕಣಿವೆಯ ಜನರನ್ನು ಮತ್ತು ದೂರತಳ್ಳುವ ಹಾನಿಯನ್ನು ಉಂಟುಮಾಡಿದೆ.

ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ಫಟನೆಗಳು ತ್ವರಿತಗತಿಯಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಯುತ್ತಿವೆ. 2009–14 ಮತ್ತು 2014–19ರ ನಡುವೆ, ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ದಾಳಿಗಳು 109 ರಿಂದ 626 ರಷ್ಟು ಏರಿಕೆ ಕಂಡಿವೆ; ಪ್ರಾಣತೆತ್ತ ಭದ್ರತಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 139 ರಿಂದ 483 ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ; ಹತ್ತೇಗೊಳಗಾದ ನಾಗರಿಕರ ಸಂಖ್ಯೆ 12 ರಿಂದ 210 ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿದೆ. ಮತ್ತು ಯುದ್ಧ ವಿರಾಮದ ಉಲ್ಲಂಘನೆಯ ಸಂಖ್ಯೆ 563 ರಿಂದ 5596ಕ್ಕೆ ಏರಿದೆ.

ಉಗ್ರಗಾಮಿ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಸೇರುವ ಸ್ಥಳೀಯ ಯುವಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಅಪಾಯಿಕರ ಮಟ್ಟೆ ತಲುಪಿದೆ. ಜೀವ ತೆತ್ತ ಸ್ಥಳೀಯ ಉಗ್ರಗಾಮಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ 2014ರಲ್ಲಿ 16 ಇದ್ದದ್ದು 2018ರಲ್ಲಿ 191 ಆಗಿದೆ.

ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಸಂಧಾನ ಪ್ರಾರಂಭಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಾಸ ಮೂಡಿಸುವ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜಾರಿಮಾಡುವುದಾಗಿ ಕಾಶ್ಮೀರದ ಜನರಿಗೆ ನೀಡಿದ ಆಶ್ವಾಸನೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರ ಈಡೇರಿಸದೆ ನಂಬಿಕೆದ್ದೋಹ ಎಸಿಗಿದೆ.

ಉರಿ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ದಾಳಿಯ ನಂತರ ನಡೆಸಿದ ಮಿಂಚಿನ ದಾಳಿ(ಸಚೀಕಲ್ ಸ್ಟ್ರೇಕ್)ಯಿಂದಲೂ ಗಡಿಯಲ್ಲಿನ ಭಯೋತ್ಪಾದಕ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಕೊನೆಗಾಣಿಸಲಾಗಿಲ್ಲ. ಮೆಲ್ಲಾಮಾದಂತಹ ದಾಳಿಗಳು ನಡೆಯುತ್ತೇಲೇ ಇವೆ.

ಪಾಕಿಸ್ತಾನದ ಒಳಗೆ ಬಾಲಾಕೋಟಿನಲ್ಲಿ ಭಯೋತ್ಪಾದಕರ ನೆಲೆಗಳ ಮೇಲೆ

ಭಾರತೀಯ ವಾಯುಸೇನೆ ದಾಳಿ ಮಾಡಿದ ನಂತರವೂ ಭಯೋತ್ಪಾದಕರ ದಾಳಿಯು ಮುಂದುವರಿದಿದ್ದ ನಮ್ಮ ಭದ್ರತಾ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಸಾವಿನಲ್ಲಿ ಪರ್ಯಾವರಣಾನಾಗುತ್ತಿದೆ.

ಇಡೀ ದೇಶ ಮತ್ತು ಎಲ್ಲಾ ವಿರೋಧ ಪಕ್ಷಗಳು ಭಯೋತ್ಪಾದನೆ ವಿರುದ್ಧ ಒಂದಾಗಿ ನಿಂತಿರುವಾಗ, ಬಿಜೆಪಿ-ಆರ್.ಎಸ್.ಎಸ್. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ರಾಜಕೀಯಗೊಳಿಸುವ ನೀಚ ಕೃತ್ಯದಲ್ಲಿ ನಿರತವಾಗಿವೆ.

ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ

ಭಾರತದ ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿಯನ್ನು ತ್ಯಜಿಸಿದ್ದರ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು:

- ಅಮೇರಿಕಾದ ಜಾಗತಿಕ ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳಿಗ ಹೊಂದಿಕೊಳ್ಳುವ ಸಲುವಾಗಿ ವಿದೇಶ ನೀತಿಯ ದಿಕ್ಕನ್ನು ಬದಲಿಸಿ, ಭಾರತವನ್ನು ಅಮೇರಿಕನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ಒಬ್ಬ ಕಿರಿಯ ಪಾಲುದಾರನ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಇಂಸಲಾಗಿದೆ.
- ಅಕ್ಕ ಪಕ್ಕದ ಎಲ್ಲ ದೇಶಗಳೊಂದಿಗೆ ನಮ್ಮ ಸೇರ ಸಂಬಂಧಗಳು ಹದಗೆದುತ್ತಿವೆ.
- ಮಿಲಿಟರಿ ಆಕ್ರಮಣವೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಮೇರಿಕನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯಿಂದ ಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ ಮೇಲೆ ದಾಳಿಗೆ ಒಳಗಾದ ದೇಶಗಳ ಜನತೆಯೊಂದಿಗೆ ಭಾರತದ ಪಾರಂಪರಿಕ ಸೌಹಾದರತೆ ಕಣ್ಣರೆಯಾಗಿದೆ. ವೆನಿಜು? ಏಲಾ ಪ್ರಕರಣವು ಇದಕ್ಕೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ನಿದರ್ಶನ.
- ದೇಶದ ರಕ್ಷಣಾ ಸ್ಥಾವರಗಳನ್ನು ಅಮೇರಿಕಾದ ಬಳಕೆಗೆ ತೆರೆದಿಟ್ಟಿರುವುದು ಮತ್ತು ಅಮೇರಿಕನ್ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಶಾಹಿಯ ಒಬ್ಬ ಪ್ರಥಾನ ರಕ್ಷಣಾ ಪಾಲುದಾರನಂತೆ ಅದರೊಂದಿಗೆ ಕೃಜೋಡಿಸಿರುವುದು.

2014ರ ಎಲ್ಲ ಆಶ್ಲಾಸನೆಗಳ ಭಂಡ ವಿಶ್ವಾಸಫಾತ

ಬಿಜೆಪಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ನರೇಂದ್ರ ಮೋದಿ ಭಾರತದ ಜನತೆಗೆ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಆಶ್ಲಾಸನೆಯೂ ಈ ಏದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಮುಸಿಯಾಗಿದೆ - ಪ್ರತಿ ವರ್ಷವೂ ಏರಡು ಕೋಟಿಯಂತೆ ಏದು ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಹತ್ತು ಕೋಟಿ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿ; ರ್ಯಾತರಿಗೆ ಉತ್ತಾದನಾ ವೆಚ್ಚದ 1.5 ರಪ್ಪು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ಕೊಡುವುದು; ವಿದೇಶದಲ್ಲಿರುವ ಕಮ್ಮೆ ಹಣವನ್ನು ವಾಪಸ್ ತಂದು ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬರ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆಗೆ ಹದಿನ್ಯೇದು ಲಕ್ಷ ರೂಗಳನ್ನು ಜಮಾ ಇತ್ತಾದಿ ಇತ್ತಾದಿ.;

ಈ ಫೋರ್ ದಾಖಲೆಯಿಂದಾಗಿ, ಈ ಮೋದಿ ಸರಕಾರ ಕೊಟ್ಟ ಭರವಸೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಈಡೇರಿಸದಿರುವ ಬಗ್ಗೆ ಈ ಚುನಾವಣೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಕೇಳಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಆದರೆ, ಅತ್ಯಂತ ಮಹತ್ವದ ಸಂಗತಿಯಿಂದರೆ, ಈ ಚುನಾವಣೆಗಳು ಸ್ವತಂತ್ರ ಭಾರತದ ಇತಿಹಾಸದಲ್ಲೇ ಅತಿ ನಿಣಾಯಕವಾಗಿ ಪರಿಣಮಿಸಿವೆ. ಇದು ನಮ್ಮ

ಜಾತ್ಯತೀತ ಜನತಾಂತ್ರಿಕ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಭವಿಷ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ದರ್ಶಿಸುತ್ತದೆ.

ನಮ್ಮ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಗಣತಂತ್ರವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಅದನ್ನು ಮತ್ತೊಮ್ಮೆ ಕ್ರಾಡೀಕರಿಸಬೇಕು ಹಾಗೂ ಒಂದು ತೀವ್ರಗಾಮಿ ಜನಪರವಾದ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಬದಲಿಸಬೇಕು ಎಂದಾದರೆ ಬಿಜೆಪಿ ಮತ್ತು ಅದರ ಮೀತ್ರ ಕೂಟವನ್ನು ಸೋಲಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ಆದ್ಯ ಕರ್ತವ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ.

- ಅ) ಬಿಜೆಪಿ ಮೈತ್ರಿಕೂಟವನ್ನು ಸೋಲಿಸಬೇಕು
- ಆ) ಲೋಕಪಭೀಯಲ್ಲಿ ಸಿಪಿಎ(ಎಂ) ಮತ್ತು ಎಡಪಕ್ಷಗಳ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು
- ಇ) ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಒಂದು ಪರಾಂಪರ್ಯ ಜಾತ್ಯತೀತ ಸರಕಾರ ರಚಿಸಲಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು

ಎಂದು ಸಿಪಿಎ(ಎಂ) ಭಾರತೀಯ ಮತದಾರರಲ್ಲಿ ಮನವಿ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.

ಭಾಗ 2

ಪರ್ಯಾಯ ನೀತಿಗಳು

ದೇಶಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಜನರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವುದು, ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ದಿಕ್ಷಾರ್ಥ ಮತ್ತು ಒಟ್ಟಾರೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಎಂಬುದು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ಬಿಜೆಟಿಯ ಈಗ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿರುವ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಕೋಮುವಾದಿ ಧ್ವೀಕರಣವನ್ನು ಹರಿತಗೊಳಿಸುವ ಅದರ ಅಂತಹ ಅಂದಾವನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ, ಜನ-ಪರ ನೀತಿಗಳತ್ತ ಒಂದು ನೀತಿ ಪಲ್ಲಬದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರವೇ ಸಾಧಿಸಲು ಸಾಧ್ಯ.

ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊರತೆ ಇಲ್ಲ. ಈಗ ಚಮಚಾ ಬಂಡವಾಳಶಾಹಿ ಮತ್ತು ರಫೇಲ್ ವಿಮಾನ ವ್ಯವಹಾರದ ರೀತಿಯ ಭ್ರಷ್ಟಾಚಾರದ ಹಗರಣಗಳ ಮೂಲಕ ಆಗುತ್ತಿರುವ ನಮ್ಮ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಕೊಳ್ಳಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸಿದರೆ, ದೇಶದ ಪ್ರತಿ ನಾಗರಿಕರಿಗೂ ಶೀಕ್ಷಣ, ಗುಣಮಟ್ಟದ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನೆ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಒಂದು ಘನತೆಯ ಜೀವನೋಪಾಯ ಒದಗಿಸಲು ಸಾಕಾಗುವಷ್ಟು ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಲಭ್ಯ ಇವೆ. ಇದು ಕೈಗೂಡಬೇಕು ಎಂದಾದರೆ, ನಮ್ಮ ಧೋರಣೆಯ ದಿಕ್ಕಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ತೀವ್ರ ಪಲ್ಲಬ ಆಗಬೇಕಾಗಿದ್ದು ಅದನ್ನು ಖಾತ್ರಗೊಳಿಸಬೇಕಾಗಿದೆ.

ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು

ಸಿಹಿಬ(ಎಂ) ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಕಟ್ಟಿಬಧ್ಯವಾಗಿರುವ ಇಂತಹ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ನೀತಿಗಳ ನೇತೆಗಳಿನ ಮುಖ್ಯಾಂಶಗಳು ಹೀಗಿವೆ:

- ಭಾರತದ ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಪಿಸಿರುವ ಜಾತ್ಯತೀತ ತತ್ವ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ಯಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ.
- ತಮ್ಮ ಉತ್ಸರ್ಥಿಗಳನ್ನು ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ, ಅಂದರೆ, ಉತ್ಪಾದನಾ ವೆಚ್ಚಕ್ಕಿಂತ ಶೇ.50ರಷ್ಟಾದರೂ ಹೆಚ್ಚಿನ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮಾರುವ ರೈತರ ಹಕ್ಕನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕನಿಷ್ಠ ಕೂಲಿಯು 18,000 ರೂಗಳಿಗೆ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಂತೆ ಶಾಸನಬಧ್ಯಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೂಲಿಯನ್ನು ಬಳಕೆದಾರ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಂಕದೊಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಿಶರಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಒಂದು ಕೆ.ಜಿ ಗೆ 2 ರೂಪಾಯಿ ಗರಿಷ್ಟ ಬೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ 35 ಕೆ.ಜಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ 7 ಕೆ.ಜಿ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಸರಬರಾಜು ಮಾಡುವುದು.

- ಉಚಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನೆಯ ಹಕ್ಕು; ಖಾಸಗಿ ವಿವಾ ಕಂಪನಿಗಳ ಹಿಡಿತದಲ್ಲಿರುವ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನಾ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಕೊನೆಗೊಳಿಸುವುದು; ಆರೋಗ್ಯದ ಮೇಲಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಜಿಡಿಪಿಯ ಶೇ.೫ರಷ್ಟು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸುವುದು.
- ಲೋಕಸಭೆ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ವಿಧಾನ ಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಮೂರನೆ ಒಂದು ಭಾಗ ಮೀಸಲಾಗಿಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು; ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ದೋಷನ್ಯಾಗಳನ್ನುಕೊನೆಗೊಳಿಸಲು ಸಮಗ್ರ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಜರುಗಿಸುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ-ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ-ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಮೇಲ್ಮೈ ಜೀರ್ಣಾವಧಿಯಲ್ಲಿ ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು; ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚವನ್ನು ಜಿಡಿಪಿಯ ಶೇ.೬ರಷ್ಟು ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಏರಿಸುವುದು; ಕೋಷುವಾದೀಕರಣದಿಂದ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಉದ್ಯೋಗದ ಹಕ್ಕು ಒಂದು ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕಾಗಿಸುವುದು; ಕೆಲಸ ಇಲ್ಲದವರಿಗೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭಕ್ತಿ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಎಲ್ಲ ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಕೂಲಿಯ ಅರ್ಥಕ್ಕಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಇಲ್ಲದಷ್ಟು ಅಧವಾ 6,000 ರೂಗಳು, ಈ ಎರಡರಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚೋ ಆ ಮೊತ್ತದ ವೃದ್ಧಾಪ್ಯ ವೇತನ .
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಚಲಂತರ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಖಾಸಗಿಕರಣವನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಕ್ಷಣೆ, ಇಂಥನ, ರೈಲ್ವೆ ಮತ್ತಿತರ ಮೂಲ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಿರುವ ಖಾಸಗಿಕರಣವನ್ನು ಹಿಂದಿನ ಸ್ಥಿತಿಗೆ ಮರಳಿಸುವುದು.
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ಖಾಸಗಿ ವಲಯದ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥಾಗಳಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆಗೆ ಮೀಸಲಾಗಿ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ಶ್ರೀಮಂತರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಾರೇಂಟೋಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು; ಅತಿ ಶ್ರೀಮಂತರ ಮೇಲೆ ಮೊದಲಿದ್ದಂತೆ ಸಂಪತ್ತು ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಾರಸುದಾರಿಕೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಬಂಡವಾಳ ಗಳಿಕೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಮತ್ತೆ ತರುವುದು
- ಅನುಪಾತಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧ್ಯವನ್ನು, ಭಾಗಶಃ ಪಟ್ಟಿ ಪದ್ಧತಿಯೊಂದಿಗೆ ಜಾರಿಗೆ ತಂದು ಚುನಾವಣಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಣೆ ತರುವುದು; ಚುನಾವಣಾ ಬಾಂಡಾಗಳನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು; ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ಚುನಾವಣಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು

సామ్రిగళ రూపదల్లి సకారవే భరిసువుదు.

జాత్యతీతయే రక్షణైయల్లి

ధమ్యవన్న రాజకీయదింద ప్రత్యేకిసబేకు మతు ఈ అంతవన్న పరిణామశారీయాగిసలు అగ్యావిరువ శాసనాత్మక క్రమగళన్న అంగిచరిసబేకు మతు జారిగొళిసబేకు ఎంబుదు సిపిప(ఎం) నిలువు. కోమువాది హింసాజారవన్న దృఢవాగి నివహిసబేకు. ఎల్ల వలయగళల్లూ జాత్యతీత మౌల్యగళన్న సకారవు మౌత్తాహిసబేకు.

సిపిప(ఎం) ఈ నిట్టినల్లి దుడయుత్తద:

- ఆయకట్టిన హద్దగళల్లి బిజెపి సకారవు నేమిసిరువ ఆరోఎసోఎసో కాయకక్షరన్న వజామాదువుదు.
- కోమువాది హింసాజారద ఏరుద్దవాగి ఒందు సమగ్ర కానూను రూపిసువుదు; కోమువాది హింసాజారకే గురియాదవరిగే శీఘ్రమాగి న్యాయ మతు సాకష్మ పరిహారవన్న ఒదగిసువుదు మతు ప్రభుత్వద బెంబలవన్న ఒక్కొట వ్యవస్థేయ చోకటిగే ధక్కేయాగదంతే ఒదగిసువుదు.
- దలితరు మతు అల్లసంబూతర మేలే గోరక్షణైయ హసరినల్లి దాళిమాడుత్తిరువ మతు కోము ద్వేష హరడువ ఎల్ల కానూనుబాహిర ఖాసగి పడేగళన్న, ఏవిధ ‘సేనా’గళ హసరిన కావలుశార గుంపుగళన్న తక్షణవే నిషేధిసువుదు. కోము ద్వేష హరడువుదర మేలే మతు అల్లసంబూతర మేలే దాళిగళ మేలే లగాము హాకలు మతు క్రమ కేగొళ్ళలు సూక్త కానూను క్రమగళన్న రూపిసువుదు మతు సావజనికవాగి సాయ హోదయువుదర(లింజింగ్) ఏరుద్ద కానూను రూపిసువుదు.
- కోమువాది హింసయల్లి తొడగువపరిగె, అవర సావజనిక అధవా అధికృత మద్దేయన్న లేక్కిసదే, బేరేయవరిగే ఎజ్యరికే కోదువ రీతియ శీస్టేయాగువంతే నోడిశాళ్ళువుదు.
- యావుదే భయ అధవా తారతమ్మిల్లద మతు గౌరవయుత హగూ సమానతేయ జీవన నడేసువ అల్లసంబూతర హక్కుగళన్న రస్సిసువుదు.
- ఎల్ల శాలాపర్యగళల్లి కోమువాది పట్టపాత మతు పూవగ్రహగళన్న బింబిసువ అంతగళన్న వజ్జిసువుదు.

ಸಂವಿಧಾನ ಮತ್ತು ಜನತಾಂತ್ರಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ

- ಯಾವುದೇ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಪಾರ್ಲಿಮೆಂಟಿನ ಒಬ್ಬಗೆ ಪಡೆಯುವಂತೆ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ಶಿದ್ಧಪಡಿ ತರುವುದು.
- ವಸಾಹತು ಕಾಲದ ‘ರಾಜದ್ರೋಹ ಕಾಯ್ದೆ’ಯನ್ನು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಲಂ 124ಇ ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು.
- ‘ಸಶ್ವತ ಪಡೆಗಳ ವಿಶೇಷ ಅಧಿಕಾರ ಕಾಯ್ದೆ’(ಎಫ್‌ಎಸ್‌ಎಫ್)ಯನ್ನು ರದ್ದುಮಾಡಿ ಅದರ ಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಸಶ್ವತ ಪಡೆಗಳ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಗೆ ಅವಶ್ಯಕವಾದ ಮತ್ತು ಕರಾಳ ಕಟ್ಟಳೆಗಳಲ್ಲಿದೆ ಒಂದು ಸೂಕ್ತವಾದ ಕಾನೂನು ಚೋಕಟ್ಟು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ‘ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯ್ದೆ’(ಎನ್‌ಎಸ್‌ಎ)ಯನ್ನು ಮತ್ತು ಕಾನೂನುಭಾಷಿರ ಚೆಟುವಟಿಕೆಗಳ ತಡೆ ಕಾಯ್ದೆ(ಯುಎಪಿಎ)ಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು/ ಶಿದ್ಧಪಡಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಮಾನಹಾನಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಂ 499 ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು.
- ಜಿತ್ತಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ಲೂರ, ಅಮರಾನವೀಯ, ಮಾನವ ಘನತೆಗೆ ಚ್ಯಾಲ್ಟಿಯಾಗುವ ನಡವಳಿಕೆ ಅಥವಾ ಶಿಕ್ಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಒಡಂಬಡಿಕೆಗಳನ್ನು ಉಚ್ಚಾರಿಸುತ್ತಿರುವುದು.
- ಮರಣದಂಡನೆಯನ್ನು ಕಾನೂನು ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ತೆಗೆಯಲು ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಶಾಸನಗಳಿಗೆ ಶಿದ್ಧಪಡಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಸೇವೆಗಳು ಮತ್ತು ದೂರು ನಿವಾರಣೆಗಳನ್ನು ಸಮಯಬದ್ಧವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವುದನ್ನು ವಿಚಿತಗೊಳಿಸಲು ನಾಗರಿಕರ ಸನ್ನದು ಮತ್ತು ದೂರು ನಿವಾರಣೆ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ಪರಿಣಾಮಗಳು ನಿರ್ವಹಣೆಯ ಹೌಲ್ಯಮಾಪನ ಮಾಡಲು ಸಾಮಾಜಿಕ ಲೆಕ್ಕೆ ಪರಿಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವಂತಹ ಶಾಸನವನ್ನು ರೂಪಿಸಿ ಅದನ್ನು ಸರ್ಕಾರದ ಆಡಳಿತದ ಎಲ್ಲ ವಲಯಗಳಿಗೂ ವಿಸರ್ಗಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರವು ಜನಾದೇಶಕ್ಕೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರತಿ ನಾಗರಿಕರನ್ನು ಸಬಲೀಕರಿಸುವುದು.
- ಎಲ್ಲ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಂ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಆಧಾರ ಮತ್ತು ಬಯೋಮೆಟ್ರಿಕ್ಸ್ ಬಳಕೆಯನ್ನು ರದ್ದುಮಾಡುವುದು.

ಪರ್ಯಾಯ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳು

ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಒಂದು ಪರ್ಯಾಯ ದಿಕ್ಕಾಫ್

ಸಿಹಿಬ(ಎಂ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಆರ್ಥಿಕ ನೀತಿಗಳಿಗಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತದೆ:

- ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ಮನ್ಯಾ ಸಾಧಾರಿಸುವುದು.
- ಮೂರ್ಖ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸುವತ್ತೆ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಉರ್ಭೋಗಾವಕಾಶ ನಿರ್ಮಾಣದೊಂದಿಗೆ ಸಮಗ್ರೀಕರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜನಗಳ ಕೈಯಲ್ಲಿ ಹಣ ಹರಿದಾದುವಂತಾಗಿ ಬೇಡಿಕೆಗೆ ಉತ್ತೇಜನೆ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಶ್ರೀಮಂತರು, ಕಾರ್ಮೋರ್ಚಾಗಳ ಲಾಭ ಮತ್ತು ಇಶಾರಾಮಿ ಸರಕುಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ವಿಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ನೆಲೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
- ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ, ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ನೀರಾವರಿ ಕಾರ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಭೌತಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಮೂಲ ಸೌಕರ್ಯಗಳಾದ ವಿದ್ಯುಜ್ಞತೆ, ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ, ಬಂದರುಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು, ಕಾಲೇಜುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅಸ್ತ್ರೀಗಳ ಮೇಲೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆಗಳಿಗೆ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ತಾಳಿಕೆಯಿಲ್ಲದ ಇಶಾರಾಮಿ ಸರಕುಗಳಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಸಾಮಾಂಧಿಕ ಬಳಕೆಯ ಸರಕುಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೆ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು.
- ಬೀಜ, ಗೊಬ್ಬರ, ವಿದ್ಯುಜ್ಞತೆ/ಡೀಸೆಲ್/ನಂತಹ ಲಾಗುವಾಡುಗಳಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣ ಮತ್ತು ಸಬ್ಸಿಡಿ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಘಟಕಗಳ ಸ್ಥಾಧಾತ್ಮಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವಂತಹ ಸಂಶೋಧನೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಹೊರತ್ತಾದ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ‘ವಿಶ್ರೀಯ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ ನಿರ್ವಹಣೆ ಕಾರ್ಯ’(ಎಫ್‌ಆರ್‌ಬಿ ಆರ್ಕ್)ಯ ರದ್ದುತ್ತಿ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ಮಾಡಬೇಕಾದ ಸಾಮಾಜಿಕ ವಲಯದ ವಿಚ್ರಂತಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟ ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ಗಳಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರದ ಇಕ್ಕಿಟಿ ಮತ್ತೆಷ್ಟು ಕಡಿಮೆಯಾಗದಂತೆ ತಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಮೆಯನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು, ಅವಗಳಿಂದ ಆದ್ಯತಾ ವಲಯಗಳಿಗೆ ಸಾಲನೀಡಿಕೆಯ ಮಾನದಂಡಗಳ ಕಟ್ಟುನಿಟ್ಟಿನ ಪಾಲನೆ.

- ಹಣಕಾಸು ವಲಯದ ಎಲ್ಲ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳೂ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸಂಸ್ಥೀಗೆ ಮತ್ತು ಶಾಸನಾತ್ಮಕ ಉಸ್ತುವಾರಿಗೆ ಉತ್ತರದಾಯಿಯಾಗಿರುವಂತೆ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಆರ್ಥಿಕ ವಿಷಯಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಹತ್ವದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವಾಗ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಿರ್ಣಯ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಅಧಿಕಾರಗಳ ಮರುಸಾಫತೆ ಹಾಗೂ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಎತ್ತಲು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣಕಾಸು ಅಮುಕೂಲಗಳು ಇರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳ ಸಂಗ್ರಹಣೆ

ಈ ಉದ್ದೇಶಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಪಿಎ(ಎಂ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ:

- ದೀರ್ಘಾವಧಿ ಹೊಡಿಕೆಯಿಂದ ಗೋಪಿಸಿದ ಲಾಭದ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೇರು ವ್ಯವಹಾರಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ಪುನಃ ವಿಧಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಂಪನ್ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳ ಗಳಿಗಳ ಮೇಲೆ ತೆರಿಗೆ ವಸೂಲಿ.
- ಕಾನೂನು ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ವಿದೇಶಗಳಿಗೆ ಪಲಾಯನಗ್ರೇಡ ಎಲ್ಲ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಸಾಲಗಳ ಸುಸಿದಾರರನ್ನು ಎಳೆದು ತಂದು ಅವರನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣ ಗುರಿಪಡಿಸಿ ಅವರು ಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ ಹಣವನ್ನು ಬಡ್ಡಿ ಸಮೇತ ವಸೂಲು ಮಾಡುವುದು.
- ಹಿಂದೆ ಜಾರಿಯಲ್ಲಿದ್ದ ಸಂಪತ್ತು ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಅತಿ ಶ್ರೀಮಂತರು ಹೊಂದಿರುವ ಸಂಪತ್ತಿನ ಮೇಲೆ ವಿಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಾರಸುದಾರಿಕೆ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು.
- ಕಾರ್ಮೋರ್ಡೆಂಟ್‌ಗಳು ಲಾಭಗಳ ಮೇಲಿನ ತೆರಿಗೆಯನ್ನು ಶಾಸನಬಳ್ಳದ ದರಗಳನ್ನು ಏರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು, ಈ ಮೂಲಕ ಬಹಳ ಕಡಿಮೆ ಮಟ್ಟದ ವಾಸ್ತವಿಕ ದರಗಳಿಂದಾಗಿ ಅಪಾರ ಆದಾಯ ನಷ್ಟವನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು.
- ಜೀವೋಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಒಕ್ಕೂಟ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು, ರಾಜ್ಯಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಗೌರವಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾಗಿ ಸರಿಪಡಿಸಬೇಕು.

ಹಣಕಾಸು ವಲಯದ ನಿಯಂತ್ರಣ

ಪ್ರಭುತ್ವವು ಹಣಕಾಸಿನ ಆಡಳಿತದ ಮೇಲೆ ಹತ್ತೊಟಿ ಹೊಂದುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹಣಕಾಸಿನ ಪುನರುಚ್ಛಿವನಕ್ಕಾಗಿ ಸಿಪಿಎ(ಎಂ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ನಿಲುವು ಹೊಂದಿದೆ::

- ಬಂಡವಾಳ ಖಾತೆಯ ಪೊರ್ಚ್ ಪರಿವರ್ತನೆಯತ್ತ ಹೆಚ್ಚೆ ಇಡುವ ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಂದ ಹಿಂದೆ ಸರಿಯುವುದು; ಹಣಕಾಸು ಬಂಡವಾಳದ ಒಳಹರಿವು ಮತ್ತು ಹೊರ ಹರಿವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮನಃ ನಿಯಂತ್ರಣ ಹೇರುವುದು.
- ವಿದೇಶಿ ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಮೂಡಿಕೆದಾರರು ಬಳಿಸುವ ಪಾಟ್‌ಸಿಪೇಟ್‌ರಿ ನೋಟ್‌ ಎಂಬ ಉಪಕರಣವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸಬೇಕು; ಜೂಜುಕೋರ ಹಣಕಾಸು ವ್ಯವಹಾರಗಳನ್ನು ನಿರುತ್ತಾಹಿತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕಿನ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸು ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಆಧುನಿಕೆರಿಸುವುದು. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಮೇಲೆ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್‌ನ ನಿಯಂತ್ರಣದ ಪಾತ್ರವನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು. ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಣ್ಣ ಮಟ್ಟಿ ಸೇವೆಗೂ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ದುಬಾರಿ ಶೆಲ್ಚು ವಿಧಿಸುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವಂತೆ ರಿಸರ್ವ್ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ಸೂತ್ರಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ನಷ್ಟ ಉಂಟುಮಾಡುವ ಅಪರಾಧಿಗಳ ಮೇಲೆ ಕರಿಣ ಕ್ರಮ ಜರುಗಿಸುವುದು.
- ಖಾಸಗಿ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳನ್ನು ಆರಂಭಿಸಲು ಆರೋಬಿಂ ಪರವಾನಗಿ ಕೊಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ನಿಯಂತ್ರಣ(ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಕಾಯ್ದೆ, 2012 ರ ಪರಾಮರ್ಶ ನಡೆಸುವುದು.
- ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ತಮ್ಮ ಸ್ವತಂತ್ರ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ತು ಅನನ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು. ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ವಿಲೀನ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಶಾಖೆಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು.
- ಭಾರತೀಯ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳ ಒಡೆತನವನ್ನು ವಿದೇಶಿ ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ವಹಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿಸುವುದು.
- ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳಗಾರರು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಂದ ಸಾಲ ಪಡೆದು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸುವ ಯೋಜನೆಗಳಲ್ಲಿ ತಮಗೆ ಎದುರಾಗುವ ರಿಸ್ಕ್‌ ಅನ್ನು ಬ್ಯಾಂಕುಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವ ಪರಿಪಾಠವನ್ನು ಕರಿಣ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ತಡೆಯುವುದು. ಸುಸ್ತಿದಾರರ ವಿರುದ್ಧ ಕಟ್ಟನಿಷ್ಟನ ಕ್ರಮಗಳು ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ಸಾಲ ವಸೂಲಿ ಮಾಡಲು ಅನುವಾಗುವಂತೆ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು. ಸುಸ್ತಿದಾರರ ಹೆಸರುಗಳನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸುವುದು. ಸಾಲ ವಸೂಲಾತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ತರುವುದು. ಉದ್ದೇಶಮೂರ್ಚಕ ಸುಸ್ತಿದಾರರ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಗೊಳು ಹಾಕಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಹೊಸ ಸಾಲ ಕೊಡದಂತೆ ಅಥವಾ ಅವರ ಹಳೆಯ ಸಾಲದ ಮರು ಪಾವತಿಯ ಅವಧಿಯನ್ನು ಹೊಸದೆಂಬಂತೆ

ನವೀಕರಿಸುವುದನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅಂತವರ ಮೇಲೆ ಕ್ರಮಿನಲ್ಲಾ ಹೋಸಿಜರ್ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

- ತೆರಿಗೆ ಅಡಗುದಾಣಗಳಿಂದ ಅಕ್ರಮವಾಗಿ ಹರಿದು ಬರುವ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು. ಉಭಯ ತೆರಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಕೆಲವು ನ್ಯಾನೆಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಂಡು ತೆರಿಗೆಯಿಂದ ನುಣಿಕೊಳ್ಳುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು.
- ಸೂಕ್ತ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳೊಂದಿಗೆ ಸಣ್ಣ ಉಳಿತಾಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು; ಚಿಟ್ಟೆ ಘಂಡೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಕಾನೂನು ಬಲಗೊಳಿಸಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯ ತೇವಣಿಗಳಿಗೆ ಸುರಕ್ಷೆ ಒದಗಿಸುವುದು; ಚಾಲಾಕಿ ಚಿಟ್ಟೆ ಘಂಡೆ ನಿವಾರಣಕರ ಆಸ್ತಿ-ಪಾಸ್ತಿಗಳನ್ನು ಮುಟ್ಟಿಗೊಳಿಯಿಸಿ ಹಾಕುವುದು ಮತ್ತು ಸಂತ್ಸುತ್ತಿ ತೇವಣಿದಾರರಿಗೆ ಪಾವತಿಗಳನ್ನು ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಹಣಕಾಸು ವಲಯದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಗೆ ಅನುಮತಿಸುವ ಪ್ರಸ್ತಾಪವನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯುವುದು.
- ವಿಮಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಯ ಗರಿಷ್ಠ ಏತಿ ಶೇ.26 ದಾಟದಂತೆ ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸುವುದು.

ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳು

ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಬೇಕು ಎಂಬುದು ಸಿಹಿಬ(ಎಂ) ನಿಲುವು:

- ರಕ್ಷಣಾ ಉತ್ಪಾದನಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಖಾಸಗೀಕರಣವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಹಿಂದಕಕೆ ಪಡೆಯುವುದು; ರಕ್ಷಣಾ ಉತ್ಪಾದನೆಯಲ್ಲಿ ಖಾಸಗಿಯವರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣ ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು; ರಕ್ಷಣಾ ವಲಯದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು; ದೇಶದ ರಕ್ಷಣಾ ಅಗತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸ್ವಾವಲಂಬನ ಸಾಧಿಸುವ ಮಟ್ಟಕ್ಕೆ ಸರ್ಕಾರದ ಒಡಿತನದ ರಕ್ಷಣಾ ಕೈಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
- ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಮೇಲಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು; ವಿದ್ಯುತ್/ಇಂಥನ, ಸಂಪರ್ಕ, ರೈಲ್ವೇ, ರಸ್ತೆಗಳು, ಬಂದರು ಮತ್ತು ವಿಮಾನ ನಿಲ್ದಾಣಗಳಿಗೆ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣದ ಹಣವನ್ನು ಯೋಜನಾಬದ್ಧವಾಗಿ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ರೈಲ್ವೇಯಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು; ರೈಲ್ವೇ, ರಕ್ಷಣೆ, ಬಂದರು ಮತ್ತು ಹಡಗು ಕಟ್ಟಿಗಳು, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ವಿಮೆ, ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು, ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು ಇತ್ಯಾದಿಗಳ ಖಾಸಗೀಕರಣದ ತೀವ್ರಾನವನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯುವುದು.

- ಸಾಫ್ಟ್‌ಬ್ರಿಮಾನ ಮತ್ತು ಸಾಫಲಂಬನೆಗಳಿಂದ ಕೊಡಿದ ದೇಶದ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಹಿತದ್ವಿಷ್ಯಿಯಿಂದ ಇಂಥನ ಮತ್ತು ದೂರ ಸಂಪರ್ಕ ಸಾಧನ-ಸಲಕರಣೆಗಳ ತಯಾರಿಕೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಇಂಥನ ಮತ್ತು ಟೆಲೆಕಾಂ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದು.
- ಖಾಸಗಿ ಇಂಥನ/ವಿದ್ಯುತ್ ಉತ್ಪಾದಕರ ಪರವಾಗಿರುವ ಪ್ರವೃತ್ತಿಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು; ವಿದ್ಯುತ್ ಹಂಚಿಕೆಯ ಖಾಸಗಿಕರಣ ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣಗಳ ವಿದ್ಯುತ್ ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಘಾಂಚೆಸೀಗಳಿಗೆ ಕೊಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು.
- ಟೆಲೆಕಾಂ ಸಂಪರ್ಕ ಹಳ್ಳಿ ಹಳ್ಳಿಯನ್ನೂ ತಲುಪುವಂತಾಗಲು ಟೆಲೆಕಾಂ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು; ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ಟೆಲೆಕಾಂ ಕಂಪನಿಗಳಾದ ಬಿಎಸ್‌ಎನ್‌ಎಲ್ ಮತ್ತು ಎಂಟಿಎನ್‌ಎಲ್‌ಗಳು ತಮ್ಮ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಉನ್ನತ ದರ್ಜೆಗೇರಿಸಲು ಅಗತ್ಯವಿರುವ ತರಂಗಾಂತರಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- ಬ್ರಾಹ್ಮಂದ ಸಂಪರ್ಕದ ವೀಸ್ತಾರವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕ್ಯಾರೆಟ್‌ಕುವ ದರದಲ್ಲಿ ಅಂತರಾಲವನ್ನು ದೊರಕಿಸುವುದು.
- ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಪಿಂಡಿ (ಖಾಸಗಿ-ಸಾರ್ವಜನಿಕ- ಸಹಭಾಗಿತ್ವ) ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಖಾಸಗಿಕರಿಸುವುದನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದು.
- ವಿಮಾನ ನಿಲಾಂಗಳ ಉನ್ನತೀಕರಣ ಮತ್ತು ನಿರ್ವಹಣೆಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿಯವರಿಗೆ ಪರಿಸಿರುವ ಆದೇಶಗಳನ್ನು ಹಿಂಂದರೆಯುವುದು. ಭಾರತದ ವಿಮಾನ ನಿಲಾಂಗ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವು ಈಗಾಗಲೇ ನವೀಕರಿಸಿರುವ ದೇಶೀಯ ವಿಮಾನ ನಿಲಾಂಗ ಪಿಂಡಿ ಮಾರ್ಗವಾಗಿ ಖಾಸಗಿಕರಣಗೊಳಿಸದಿರುವುದು.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳಿಗೆ ಒತ್ತು ಕೊಡುವುದು; ಗ್ರಾಮೀಣ ವಿದ್ಯುತ್ ಸಂಪರ್ಕ, ರಸ್ತೆಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ ಮುಂತಾದ ಕಾರ್ಯಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಹಣ ಒದಗಿಸುವುದು.

ವ್ಯಾಪಾರ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಸಿಹಿಒಬ್ (ಎಂ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕ್ಯಾರೆಟ್‌ಬೇಕೆಂಬ ನಿಲುವನ್ನು ತಳೆದಿದೆ:

- ದೇಶದ ಹಿತಾಸಕ್ತಿಗಳನ್ನು ಕಾಪಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಭಾರತೀಯ ರಘುಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚು ಸುಂಕಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ವಿಧಿಸುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ‘ವ್ಯಾಪಾರ ಯುದ್ಧ’ ಸಾರಿರುವ ಅಮೇರಿಕಾದ ವಿರುದ್ಧ ಸೆಟೆದು ನಿಲ್ಲುವುದು.
- ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರ ಹಿತ ಕಾಪಾಡುವ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಧಾನ್ಯಗಳ ಆಮದಿನ ಮೇಲೆ ಪರಿಮಾಣಾತ್ಮಕ ಮೀತಿ ಹೇರುವುದು.

- ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು, ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು, ವಿಮೆ ಮುಂತಾದ ಹಣಕಾಸು ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಗಾಟ್‌ ನಿಂದ ಹೊರಗಿಡುವುದು; ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧಿತ ಚೌಧುರ್ಯ ಆಸ್ತಿಗಳ ಒಪ್ಪಂದದ ಪರಾಮರ್ಶಿಗೆ ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು.
- ಹಾಲೀ ಇರುವ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು; ಈಗಿರುವ ವ್ಯಾಪಾರ ತರತ್ವಗಳ ಮೇಲೆ ಯೂರೋಪಿಯನ್‌ ಒಕ್ಕೂಟದೊಂದಿಗೆ ಹೊಸ ಮುಕ್ತ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದ ಏರ್ಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಮುಂದುವರಿಯಿದಿರುವುದು.

ಒಕ್ಕೂಟ ತತ್ವವನ್ನು ಸದ್ಯಧಗೊಳಿಸುವುದು

ಕೇಂದ್ರ-ರಾಜ್ಯ ಸಂಬಂಧಗಳ ಆಮೂಲಾಗ್ರ ಮನರೂಚನೆ ಕುರಿತಂತೆ ಸಿಹಿಬ(ಎಂ)ನ ನಿಲ್ದಾರ:

- ಸೂಕ್ತವಾದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಕಲಮು 356 ನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಲಮು 355 ರ ದುರುಪಯೋಗವನ್ನು ತಡೆಯಲು ಅದನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು.
- ರಾಜ್ಯಪಾಲರ ಪ್ರಸಕ್ತ ಪಾತ್ರ ಮತ್ತು ಸಾಫ್ತಾನಮಾನವನ್ನು ಪರಾಮರ್ಶಿಸುವುದು. ಮುಖ್ಯಮಂತ್ರಿ ಸೂಚಿಸಿದ ಮೂವರು ಸಮರ್ಥ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಪ್ರಾನೆಲ್‌ನಿಂದ ರಾಜ್ಯಪಾಲರನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಗಳು ನೇಮುಕ ಮಾಡುವುದು.
- ಕೇಂದ್ರ ತೆರಿಗೆಗಳ ಒಟ್ಟು ಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ಶೇ.50ನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವುದು; ಸರ್ಕಾರಿಗಳು ಮತ್ತು ಸೇರ್ಕಾರಿಗಳನ್ನು ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ವಿತರಿಸುವುದು.
- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ತೆರಿಗೆಯೇತರ ಆದಾಯಗಳನ್ನು ಭಾಗ ಮಾಡಬಹುದಾದ ಒಟ್ಟು ನಿಧಿಯ ಭಾಗವಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಸಂವಿಧಾನಕ್ಕೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವುದು.
- ರಾಜ್ಯಗಳ ಮೇಲೆ ಹೇರಲಾಗಿರುವ FRBM ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಬೇಕು ಎಂಬಿತ್ಯಾದಿ ಅಂಶರತ್ನಗಳನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯುವುದು; ಹಣಕಾಸು ಆಯೋಗಗಳ ಸಂರಚನೆ ಮತ್ತು ಪ್ರಸ್ತಾಪಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪರಿಗಣನೆ.
- ರಾಜ್ಯ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಪ್ರಾಯೋಜಿತ ಸ್ವೀಂಗಳನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟಿಸಿದಿಗೆ ರಾಜ್ಯಗಳಿಗೆ ವರ್ಗಾಯಿಸುವುದು.
- ಅಂತರ್ರ-ರಾಜ್ಯ ಮಂಡಳಿಯ ತೀವ್ರಾನಗಳಿಗೆ ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಮೇಲೆ ಬಾಧ್ಯತೆ ಇರುವ ಹಾಗೆ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ತರುವುದು; ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಮಂಡಳಿ(NDC)ಗೆ ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಸಾಫ್ತಾನಮಾನವನ್ನು ನೀಡುವುದು; NDCಯ ಕಾರ್ಯಕಾರಿ ಅಂಗವಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವಂತೆ ಯೋಜನಾ ಆಯೋಗವನ್ನು ಮನರ್ ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದು.

- ಸ್ಥಳೀಯ ಸ್ವಯಂ-ಆಡಳಿತದ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಜಿಡಿಪಿಯ ಕನಿಷ್ಠ ಮಟ್ಟದ ಗುರಿಯನ್ನು ನಿಗದಿಪಡಿಸುವುದು; ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸಲಾಗುವ ನಿಧಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ನೀಡುವುದು.

ಕೈಗಾರಿಕೆ

ಸಿಹಿಪ(ಎಂ) ನಿಲುವು ಹೀಗಿದೆ:

- ಹೊಸ ಬಂಡವಾಳ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸೇರ್ವೆಡೆ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮೂಲ ಮತ್ತು ಆಯಕಟ್ಟಿನ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯವನ್ನು ಸದೃಢಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು; ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದಲ್ಲಿ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಮತ್ತು ದೃಕ್ಕೆತೆಯನ್ನು ಪೋತ್ತಾಹಿಸುವುದು.
- ಹೂಡಿಕೆಯನ್ನು ಯೂಕೆಯುತಗೊಳಿಸುವ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ವಷ್ಟಿಗೆ ಪೋತ್ತಾಹಾಯಕವಾದ ದೀಪಾಂಕರಣೆಯ ಕೈಗಾರಿಕಾ ನೀತಿಯ ಮೂಲಕ ತಯಾರಿಕಾ ವಲಯದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಆದ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು.
- ಲಾಭ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಮತ್ತು ಲಾಭದಾಯಕವಾಗಬಹುದಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳ ಬಂಡವಾಳ ಹಿಂತೆಗೆತ ಮತ್ತು ಖಾಸಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ತಡೆ; ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಿತದ್ವಿಷ್ಯಿಯಿಂದ ಪ್ರಮುಖವಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಿಗೆ ಮನನ್ಯೇತನ ಪ್ರಕ್ರೇಜನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ರೋಗಗ್ರಸ್ತ ಸೆಣಬು ಮತ್ತು ಚಹಾ ಪ್ಲಾಂಟೇಷನ್‌ಗಳ ಮನನ್ಯೇತನ ಮತ್ತು ಅರಂಭ.
- ಪೋತ್ತಾಹಕಗಳು, ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಬೆಂಬಲ ಮತ್ತು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಗಳಿಂದ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಾಲಗಳನ್ನು ಲಭ್ಯಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಹೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗಾವಕಾಶಗಳಿರುವ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಮ ಉದ್ದಿಮೆಗಳನ್ನು ಪೋತ್ತಾಹಿಸುವುದು; ಸವುಜ್ಞಂತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆ(CDP)ಗಳಿಗೆ ಹಣಕಾಸು ಹಂಚಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಆಮದು ಸುಂಕಗಳ ಮನಸ್ಸೇಜ್‌ಯ ಇಳಿಕೆ ಮತ್ತು ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ಭಾರತೀಯ ಕಂಪನಿಗಳನ್ನು ವಿದೇಶೀ ಕಂಪನಿಗಳು ವಶಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದರಿಂದ ದೇಶೀಯ ಕೈಗಾರಿಕೆಗೆ ರಕ್ಷಣೆ; ತಯಾರಿಕಾ ಮತ್ತು ಸೇವಾ ವಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಡಲು ಖಾಸಗಿ ರಂಗವನ್ನು ಪೋತ್ತಾಹಿಸುವುದು; ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ವಷ್ಟಿ ಮತ್ತು R&D ಪ್ರಯತ್ನಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಹೊಂದಿರುವ ಖಾಸಗಿ ರಂಗಕ್ಕೆ ಪೋತ್ತಾಹ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಜಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶೀ ನೇರ ಬಂಡವಾಳವನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು; ಬಂದು ಲೈಸೆನ್ಸಿಂಗ್ ಪಾಲಿಸಿಯ ಮೂಲಕ ಇ-ಕಾಮರ್ಸ ಮತ್ತು ದೇಶೀಯ ಕಾರ್ಮೋರ್ಚೆಸ್ ಜಿಲ್ಲರೆ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.

- ಅಸಂಖ್ಯಾತ ತೆರಿಗೆ ರಿಯಾಲಿಟಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕಲು SEZ ಕಾಯ್ದೆ ಮತ್ತು ನಿಯಮಗಳನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಭೂಭಳಕೆಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು; ಎಲ್ಲ ಸೆರ್ಕೆಲ್ ಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನಿಗಳ ಕಟ್ಟನೀಟವಾದ ಜಾರಿಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಖರಿಜ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಮತ್ತೆಪ್ಪು ಉದಾರೀಕರಣ ಮತ್ತು ಖಾಸಗೀಕರಣವನ್ನು ತಡೆಯುವುದು; ಖಾಸಗಿ ರಂಗಕ್ಕೆ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡಲಾದ ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಯಾಚಾರಿಸದಿರುವ ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಬ್ಲಾಕ್‌ಗಳನ್ನು ವಾಪಸ್ ಪಡೆದು ಕೋಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ಗೇ ಮೀಸಲಾದ ಬಳಕೆಗೆ ನೀಡುವುದು.
- ಕೋಲ್ ಇಂಡಿಯಾ ಲಿಮಿಟೆಡ್‌ನ್ನು ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಗಳಿಗಾರಿಕೆ ಮಾಡುವ ಮತ್ತು ಕೈಗಾರಿಕೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಗ್ರಾಹಕರಿಗೆ ಪೂರ್ಯಕೆ ಮಾಡುವ ಏಕಫೋಟಕ ಮತ್ತು ಏಕ್ಯುಕ ಪಜೆನ್ಸಿಯಾಗಿ ಮಾಡುವುದು; ಕಲ್ಲಿದ್ದಲು ಗಳಿಗಳ ವಾಣಿಜ್ಯ ಗಳಿಗಾರಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕೊಡುವ ತೀವ್ರಾನವನ್ನು ಕೊಡಲೇ ವಾಪಸ್ ಪಡೆಯುವುದು.
- ಜವಳಿ, ಜಮಿಖಾನ, ಕರಕುಶಲ, ಚಮುಂ, ನಾರು, ಮುಂತಾದ ಪರಂಪರಾಗತ ಕೃಗಾರಿಕೆಗಳ ರಕ್ಷಣೆ.
- ಈ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ನಿಯಮಿತ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಲಾಗೋಡನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು; ಡಿಸ್ಟ್ರಿಬ್ಯೂಟರ್ ಮತ್ತು ಕೌಶಲ್ಯಗಳನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು, ಮಾರ್ಕೆಟಿಂಗ್ ಮುಂತಾದವುಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

ಕೃಷಿಯ ಮನ್ಯಾತ್ಮನ

ಕೃಷಿ ಬಿಕ್ಕಟನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಲು, ಕೃಷಿಯನ್ನು ಘಲದಾಯಕವಾಗಿಸಲು ಮತ್ತು ರೈತರ ಆದಾಯ ಹೆಚ್ಚಿಸಲ್ಪಡುವ ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸಲು ಸಿಪಿಎ(ಎಂ) ಕೆಳಕಂಡ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ:

- ಲಾಗೋಡನ ಒಟ್ಟು ವೆಚ್ಚಗಳ ಕನಿಷ್ಠ ಒಂದೂವರೆ ಪಟ್ಟು ಇರುವ ಹಾಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆಗೆ ತಮ್ಮ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾರುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ರೈತರಿಗೆ ಕೊಡುವ ಶಾಸನ ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಬಡವರ ಕೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಗ್ರಾಮೀಣ ವಲಯದ ಮೇಲಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ಗಮನಾರ್ಹ ಹೆಚ್ಚಿಸಲ್ಪಡುವ ಸಾಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೃಷಿಯಲ್ಲಿ ಉತ್ಪಾದಕತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೊಡಿಕೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಹಾಗೂ ವಿಸ್ತರಣಾ ಸೇವೆಗಳಿಗಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.

- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಗೆ ಧಕ್ಕೆ ತರುವ ಅಂತರ್ಯಾದ ರಥ್ಮನ್ತು ಮತ್ತು ಅಗ್ರದ್ವಿನ ಸುರಿಯುವಿಕೆ ಎರಡನ್ನೂ ತಡೆಗಟ್ಟಲು ವ್ಯಾಪಾರ ನಿರ್ಬಂಧಗಳನ್ನು ಮನೋ-ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ವಾರ್ಷಿಕ ಬೆಳೆಗಳಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ನಿಗದಿಗೊಳಿಸಲು ಸರಕು ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ಮನಕ್ಕೆತನಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕೃಷಿ ವಲಯಕ್ಕೆ ಕಡಿಮೆ ಬಡ್ಡ ದರದಲ್ಲಿ ಸುಲಭವಾದ ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ಸಾಲಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ವಿದ್ಯುತ್ ಪೂರ್ವಸಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹೊಡಿಕೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿದ್ಯುತ್ ಕ್ಷೇತ್ರದ ಖಾಸಗೀಕರಣವನ್ನು ತಡೆಯುವುದು; ಕೃಷಿಗೆ ತಡೆ ರಹಿತ ವಿದ್ಯುತ್ ಮಾರ್ಕೆಟೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು; ನೀರಾವರಿ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು.
- ಗ್ರಾಮೀಣ ಮೂಲಸಂರಚನೆಯಲ್ಲಿ ಮೂಲ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಸುಧಾರಣೆಯನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ರಸಗೊಬ್ಬರಗಳಲ್ಲಿ ಹೋಷಕಾಂಶ ಆಧಾರಿತ ಸಬ್ಸಿಡಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು; ಬೀಜ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರೈತ ಸೈರೀ ಬೀಜ ಶಾಸನವನ್ನು ತರುವುದು.
- ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೃಷಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಮಾದರಿ ಎಪಿಎಂಸಿ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು; ಕೃಷಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆಗಳಲ್ಲಿ ರೈತ ಸೈರೀ ಸುಧಾರಣೆಗಳನ್ನು ತರುವುದು.
- ಅಸಮಾನ ವಿದೇಶೀ ವ್ಯಾಪಾರ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ವರ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರ್ಥಿಕ ಸಾರ್ವಭಾಬೆಯೆಯ ತತ್ವವನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಎಲ್ಲಾ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಂಬಂಧಿ ಮಾತುಕರೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸುವುದು ಹಾಗೂ ಇವುಗಳನ್ನು ಸಂಸ್ತಿನ ಪರಿಶೀಲನೆಗೆ ಒಳಪಡಿಸುವುದು.
- ದೊಡ್ಡ ಬಂಡವಾಳದಾರಿಗೆ ಅನುಕೂಲವಾಗುವ ಭೌದ್ರಿಕ ಶಸ್ತ್ರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿನ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯುವುದು; ಜೀವ ವೈವಿಧ್ಯ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದಂತೆ ಖಾಸಗಿ ಕೃಷಿ ಸಂಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಿನಿಟಿನ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಕೃಷಿ ಉತ್ಪಾದನೆ, ನೀರಿನ ಬಳಕೆ, ಲಾಗೋಡು ವಿರೀದಿ, ಬೆಳೆ ದಾಸ್ತಾನು, ಹುಟ್ಟುವಳಿ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ಮತ್ತು ಹೈನುಗಾರಿಕೆ ಇವುಗಳಾಗಿ ಸಹಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು.

భూమి కురిత ప్రశ్నగళు

సిటిబ(ఎం) ఈ కేళగిన క్రమగళన్న క్యెగొల్చుతుదే:

- ఉత్తమ గుణమట్టిద జీవన మత్తు హచ్చుద భూ మౌల్యదల్లి పాలు సిగువుదన్న ఖాత్రిగొలిసలు, ‘భూ స్థాధిన, పునవ్జీవిసతి మత్తు మనరోస్థాపనేయల్లి న్యాయయుత పరికారద హక్కు హాగూ పారదశక్తి కాయ్డ్ 2013’ న్న (Right to Fair Compensation and Transparency in Land Acquisition, Rehabilitation and Resettlement Act 2013) భూస్థాధినద ఎల్లా కానూనుగళ మేలే ఇదు సావస్త్రికవాగి అన్నయివాగువంతే ఖాత్రిపడిసువ, సావసజనిక ఉద్దేశవన్న స్పష్టవాగి వ్యాఖ్యానిసువ, ఎల్లా బాధిత జనర పూర్ణ మత్తు మాహితిమార్ఫ మోవచ ఒప్పిగే, సామాజిక పరిణామ అందాబు మత్తు పరికార మత్తు R&Rగే బద్ధవాగిరువంతే మాదువ రీతియల్లి తిద్దుపడి మాదువుదు.
- ఎల్లా నిరాత్రిత మత్తు నివసతిగొండ ర్యేతరిగే సరియాద పరికార సిగువ హాగే సూక్త నీతిగళన్న జారిగొలిసువుదు.
- భూ-ముతి కానూనుగళన్న దుబిలగొలిసువ ప్రసక్త ఒత్తున్న బదలాయిసువుదు; భూ సుధారణగళ జారిగే త్వరిత మత్తు సమగ్రవాద క్రమగళన్న జారిగొలిసువుదు.
- హల్లుగావలుగభు, సముదాయిక అరణ్యగభు, కురుజలు భూమిగభు, ముంతాద సవచ సామాన్య భూమిగభు కచులికే మత్తు వశపడిసికొల్చువుదన్న తడేయువుదు.
- ఎల్లా సకోరి మత్తు సావసజనిక వలయద భూమియన్న భోగ్య, మారాట, వగాచవణే అధవా ఇతర యావుదే విధానదల్లి ఖాసగి రంగక్కే వగాచయిసువుదరింద రక్షణే నీడువుదు.
- భూమితిగే మేలప్పి ఎల్లా హచ్చువరి భూమియన్న వశపడిసికొల్చువుదు మత్తు కృషియోగ్య భూమియన్న భూరణిత మత్తు బడ ర్యేత కుటుంబగళిగే, అదరల్లు, విశేషవాగి ఎస్.సి./ఎస్.టి. జనరిగే వితరణ మాదువుదు; మహిళిగే భూమియ మేలే సమాన హక్కున్న ఒదగిసువంతే జంచి పట్టాగభున్న నీడువుదు.
- ఎల్లా గ్రామీణ మత్తు నగరద బడవరిగే మనే నివేశనగభు మత్తు హిత్తులు సహిత భూమియన్న ఒదగిసువుదు.

- ಯಾವಾವ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಇನ್ನೂ ಮಾಡಿಲ್ಲವೋ ಅಂತಹ ರಾಜ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಗೇರೆದಾರರನ್ನು ಮತ್ತು ಗೇರೆದಾರರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ದಾಖಿಲು ಮಾಡುವುದು.
- ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಜೂಜಾಟಕ್ಕೆ ಭೂ ಕೆಬಲಿಕೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವುದು.

ಆಹಾರ ಭದ್ರತೆಗಾಗಿ

ಹಸಿವು ಮುಕ್ತ ಭಾರತಕ್ಕಾಗಿ ಕೆಲಸ ಮಾಡಲು, ಸಿಟಿಎ(ಎಂ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುತ್ತದೆ:

- ಪ್ರಸ್ತುತ ಗುರಿ ನಿದೇರ್ಶಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣಗೊಳಿಸಿ, ಆದಾಯ ತರಿಗೆ ಪಾವತಿದಾರರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಸುಧಾರಿತವಾದ ಮತ್ತು ಬಲಯುತವಾದ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಆಧಾರ್ ನೋಂದಿಗೆ ಜೋಡಣೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.
- ಒಂದು ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಕನಿಷ್ಠ 35 ಕೆಜಿ ಅಥವಾ ಪ್ರತಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗೆ 7 ಕೆಜಿ, ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚೇ ಆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು, ಗರಿಷ್ಠ ಬೆಲೆ ಪ್ರತಿ ಕೆಜಿಗೆ 2 ರೂ. ದಾಟದಂತೆ ಬದಗಿಸುವುದು.
- ಈ ವಲಯದಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಮುತುವರ್ಚಿಗಳನ್ನು ಬೆಂಬಲಿಸುವುದು.
- ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ, ಬೇಳೆಗಳು, ಅಡುಗೆ ಎಣ್ಣೆ, ಸಕ್ಕರೆ, ಸೀಮೆಎಣ್ಣೆಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿತ ದರಗಳಲ್ಲಿ ರೇಷನ್‌ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದು.
- ಬಿಸಿಡಿಎಸ್ ಮತ್ತು ಮಧ್ಯಾಹ್ನ-ಉಣಿ ಯೋಜನೆಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ಆಹಾರ ಮಾರ್ಪಡೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲಾಗುವುದು ಮತ್ತು ಬೇಯಿಸಿದ ಬಿಸಿ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಉಣಿವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಒಂದು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಆಹಾರ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ತರುವುದು.
- ಯಾವುದೇ ಷರತ್ತುಗಳಿಲ್ಲದೇ ಗಭಿಣೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯ್ದೆಯ ರೂ.6000 ಭಕ್ತೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ವಲಸೆ ಕಾರ್ಮಿಕರು, ನಿರ್ಗತಿಕರು, ವಿಧವೆಯರು, ವಿಶೇಷ ಜೀತನರಂತಹ ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ಜನವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಒಲೆಗಳಂತಹ ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮಗಳು.
- ದೂರದ ಮತ್ತು ಬೆಣ್ಣ ಪ್ರದೇಶಗಳಂತಹ ಜಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಆದಿವಾಸಿ ಮತ್ತು ದುರ್ಭಾಗ್ಯ ವರ್ಗಗಳಿಗೆ ರೇಷನ್‌ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಆಧಾರ್ ಜೋಡಣೆಯಲ್ಲದೆ ವರ್ಷಕ್ಕೆ ಹನ್ನೆರಡು ಅಡುಗೆ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳನ್ನು ಸಬ್ಸಿಡಿ ದರದಲ್ಲಿ ನೀಡುವುದು.
- ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳಿಗೆ ಬದಲಿಯಾಗಿ ನಗದು ವರ್ಗಾವಣೆ ಇರುವುದಿಲ್ಲ.

ಬೆಲೆ ಏರಿಕೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಿಸುವುದು

ಸಿಪಿ(ಎಂ) ಆವಶ್ಯಕ ಸರಕುಗಳ ಬೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಸರಣಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಸೂಚಿಸುತ್ತದೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳು ಸೇರಿರುತ್ತವೆ:

- ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳಿಗೆ ಈಗಿರುವ ಅನಿಯಂತ್ರಿತ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕೈಬಿಟ್ಟು ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಂ ಉತ್ಪನ್ನಗಳ ಮೇಲೆ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಅಭಕಾರಿ ಮತ್ತು ಕಷ್ಟಂಸ್ ತೆರಿಗೆಗಳನ್ನು ಕಡಿತಗೊಳಿಸುವುದು.
- ನೈಸಿಗಿಕ ಅನಿಲ ಮತ್ತು ಸಬ್ಸಿಡಿಯುತ ಗ್ರಾಸ್ ಸಿಲಿಂಡರ್‌ಗಳ ದರಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ಸಂಸದೀಯ ಸಾಫ್ಟ್‌ಆಯಿ ಸಮಿತಿ ಶಿಫಾರಸಿನಂತೆ ಕೃಷಿ ಸರಕುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಂಗಡ ವ್ಯಾಪಾರವನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವುದು.
- ಅಗತ್ಯ ವಸ್ತುಗಳ ಅಕ್ರಮ ದಾಸ್ತಾನು ಮತ್ತು ಕಳ್ಳು ವ್ಯಾಪಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಕರಿಣ ಕ್ರಮ ಮತ್ತು ಅಗತ್ಯ ಸರಕುಗಳ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಉಗ್ರಾಣ ಮತ್ತು ಗೋದಾಮುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ಖಾಸಗಿ ದಾಸ್ತಾನುಗಳ ಪ್ರಕಟಣಾ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು. ಹೆಚ್ಚುವ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ದರಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಪಡಿತರ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ಬಫರ್ ದಾಸ್ತಾನನ್ನು ಒಂದು ವಿವೇಚನಾಯಿತವಾದ ಕ್ರಮವಾಗಿ ಬಳಸುವುದು.
- ಬೆಲೆಗಳು ಹೆಚ್ಚಿರುವಾಗ ಮತ್ತು ಏರಿಕೆಯಾಗುವಾಗ ಆಹಾರಧಾನ್ಯಗಳ ರಷ್ಟನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ಅಗತ್ಯ ಜಿಷ್ಟಧಿ ಬೆಲೆಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣವನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು.

ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ

- ಬಹು-ಧೃವೀಯತೆಯನ್ನು ಪೆಟ್ರೋಲಿಯಾಟ್‌ಸುವ ಸ್ವತಂತ್ರ ಮತ್ತು ಅಲಿಪ್ತ ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿ. BRICS, SCO ಮತ್ತು IBSA ಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು. SAARC ನ್ನು ಪುನರ್ಕ್ರಿಯಾಶೀಲಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ನಮ್ಮ ತಕ್ಷಣದ ನೆರೆಹೊರೆಯ ದೇಶಗಳ ಜೊತೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ದೇಶಗಳ ನಡುವಿನ ಎಲ್ಲಾ ವಿವಾದಗಳನ್ನು ನಿಭಾಯಿಸಲು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯಂತಹ ಬಹುಪಕ್ಷೀಯ ವೇದಿಕೆಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು; ಭದ್ರತಾ ಮಂಡಳ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ರಚನೆಯನ್ನು ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವೀಕರಿಸುವುದು.

- ವೆನಿಜುವೆಲಾ ಮತ್ತು ಅನೇಕ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕನ್ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಈಗ ಸಂಭವಿಸುತ್ತಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅಮೇರಿಕ ಸಂಯುಕ್ತ ಸಂಸಾಧನದ ಮಧ್ಯಪ್ರವೇಶಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರಭುತ್ವ ಬದಲಾವಣೆ ಹೇರಿಕೆಗಳನ್ನು ವಿರೋಧಿಸುವುದು.
- ಪಕ್ಷಿಮ ಏಷ್ಯಾ ಮತ್ತು ದಕ್ಷಿಣ-ಪೂರ್ವ ಏಷ್ಯಾ ದೇಶಗಳೊಡನೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ‘ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕನ್’ ಮತ್ತು ಕೆರಿಯನ್ ದೇಶಗಳ ಸಮುದಾಯ’(ಕಮ್ಯೂನಿಟಿ ಆಥ ಲ್ಯಾಟಿನ್ ಅಮೇರಿಕನ್ ಅಂಡ್ ಕೆರ್ರೀಬಿಯನ್ ಕಂಟ್ರೀಸ್-CELAC) ದೊಂದಿಗೆ ಹತ್ತಿರದ ಸಂಬಂಧವನ್ನು ಬೆಸೆಯುವುದು.
- ಗಡಿಯಾಚಿಗಿನ ಭಯೋತ್ಪಾದನೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಬಾಕಿಯಿರುವ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ಪರಿಹರಿಸಲು ಪಾಕಿಸ್ತಾನದೊಂದಿಗೆ ಮಾತುಕರೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು.
- ಬಾಂಗ್ಲಾದೇಶೊಂದಿಗೆ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಬೆಸೆಯಲು ವಿಶೇಷ ಪ್ರಯತ್ನಗಳು ಮತ್ತು ತೀಸ್ತಾ ಜಲ ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಇತ್ಯಧ್ರಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಈಗಲೂ ಪ್ರಭುತ್ವರಹಿತವಾಗಿರುವ ರೋಹಿಂಗ್ಯಾರ ಪ್ರಶ್ನಾಜಿಗೆ ಗಮನ ನೀಡುವುದು.
- ಶ್ರೀಲಂಕಾದಲ್ಲಿ ಉತ್ತರ ಮತ್ತು ಪೂರ್ವ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರವನ್ನು ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಿಸುವ ಮತ್ತು ಆ ಮೂಲಕ ಐಕ್ಯ ಶ್ರೀಲಂಕಾದೊಳಗೇ ತಮಿಳು ಭಾಷಿಕರಿಗೆ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಕುರಿತು ಶ್ರೀಲಂಕಾ ಸರ್ಕಾರದೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸುವುದು. ಯುದ್ಧದ ಕೊನೆಯ ಹಂತದಲ್ಲಿ ನಡೆಸಲಾದ ದೋಜನ್ಯಗಳ ಕುರಿತು ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಥಕ ತನಿಖೆಗಾಗಿ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುವುದು.
- ವಿದೇಶಾಂಗ ನೀತಿಯಲ್ಲಿ ಇಸ್ರೇಲಿ-ಪರ ವಾಲಿಕೆಯನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವುದು.

ಭದ್ರತಾ ವಿಚಾರಗಳು

- ಪ್ರಸಕ್ತ ಸರ್ಕಾರವು ಅಮೇರಿಕದೊಂದಿಗೆ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿರುವ LEMOA, COMCASA ನಂತಹ ರಕ್ಷಣಾ ಒಪ್ಪಂದಗಳನ್ನು ಪರಿಷ್ಠರಿಸುವುದು; ಅಮೇರಿಕದೊಂದಿಗಿನ ರಕ್ಷಣಾ ಚೌಕಟ್ಟಿಗೆ ಒಪ್ಪಂದದಿಂದ ಹೊರಬರುವುದು; ಅಮೇರಿಕಾದೊಂದಿಗೆ ಮಿಲಿಟರಿ ಸಹಯೋಗ ಒಪ್ಪಂದಗಳ ಮುಂದಿನ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು; ದಕ್ಷಿಣ ಏಷ್ಯಾದಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ಮಿಲಿಟರಿ ನೆಲೆಗಳ ಅವಕಾಶವಿಲ್ಲ ಎಂಬ ನೀತಿಯನ್ನು ಮೇರ್ಮೆತ್ತಾಹಿಸುವುದು.
- ಇಂಡೋ-ಯುಎಸ್ ಪರಮಾಣು ಒಪ್ಪಂದವನ್ನು ಪರಿಷ್ಠರಿಸುವುದು;

ವಿದೇಶೀ ಅಣು ರಿಯಾಕ್ಸರ್‌ಗಳ ಆಮದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು; ದೇಶೀಯ ಯೂರೋನಿಯಂ ಮತ್ತು ಫೋರಿಯಂ ಏಸೆಲನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ನಾಗರಿಕ ಪರಮಾಣು ಶಕ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.

- ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಮೂಲಕ ಜಾಗತಿಕ ಪರಮಾಣು ನಿಶ್ಚೀಕರಣ ಸಾಧಿಸುವುದು; ಅಣು ಪರೀಕ್ಷೆ ನಿರ್ವೇಧಕ್ಕೆ ಸಂಸದೀಯ ಅನುಮೋದನೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು; ಹಿಂದೂ ಮಹಾಸಾಗರದಲ್ಲಿನ ಡೈಗೋ ಗಾಷ್ಟರ್ ಯಾದಲ್ಲಿರುವ ಅಮೇರಿಕನ್ ಮಿಲಿಟರಿ ನೆಲೆಯಿಂದ ಅಣ್ಣಸ್ತಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಲು ಒತ್ತಾಯಿಸುವುದು.
- ಸ್ವೇಬರ್ ಪ್ರ್ಯೋಮದ ಮಿಲಿಟರಿಕರಣವನ್ನು ನಿವಾರಿಸುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸುವುದು.
- ಸ್ವೇಬರ್ ದಾಳಿಗಳಿಂದ ಭಾರತದ ಇಂಟರ್‌ನೇಟ್ ಮತ್ತು ದೂರಸಂಪರ್ಕ ಜಾಲಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸ್ಥಳೀಯ ಸಾಮರ್ಥ್ಯಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಕಣ್ಣಾವಲು.
- ಸಂಸದೀಯ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಚೌಕಟ್ಟಿನೊಳಗೆ ಕೆಲಸ ಮಾಡುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭದ್ರತಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ನಿರ್ಮಾಣ.
- ವಿವಿಧ ಗುಪ್ತಚರ ವಿಜೆನ್ಸಿಗಳ ನಡುವೆ ಸಮಸ್ಯೆಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಜನರ ಜೀವಗಳ ರಕ್ಷಣೆಗಾಗಿ ವಿಶ್ವಾಸಾರ್ಥ ಗುಪ್ತಚರ ಮಾಹಿತಿಗಳನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾರ್ಯಾಚರಣೆಯ ಖಾತ್ರಿ.
- ಪ್ರಭುತ್ವದ ಒಡಿತನದ ರಕ್ಷಣಾ ಉದ್ದಿಮೆಯ ವಿಸ್ತರಣೆ, ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಬಲವರ್ಧನೆಯ ಮೂಲಕ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಾವಲಂಬನೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮೂರಣ ಸಾಮರ್ಥ್ಯ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ರಕ್ಷಣಾ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಶಸಾಸಗಳ ಕೊಳ್ಳಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು. ರಫೇಲ್ ವಿಮಾನ ವ್ಯವಹಾರದಂತಹ ಭೂಪ್ರಾಜಾರ ಹಗರಣಗಳಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತವಾದ ವಿಚಾರಣೆ ನಡೆಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಿಯನ್ನು ವಿಧಿಸುವುದು.

ಜಮ್ಮು ಮತ್ತು ಕಾಶ್ಮೀರ

- ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಿಷ್ಕೇದ 370 ರ ಮೂರಣ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯೊಳಗೆ ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಗರಿಷ್ಟ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ಆಧರಿಸಿ ಕಾಶ್ಮೀರ ಸಮಸ್ಯೆಗೆ ರಾಜಕೀಯ ಪರಿಹಾರ; ಜಮ್ಮು, ಕಾಶ್ಮೀರ ಮತ್ತು ಲಡಬ್‌ ಪ್ರದೇಶಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾದೇಶಿಕ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆಯನ್ನು ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ಸ್ವಾಯತ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು; ಸಂವಿಧಾನದ ಪರಿಷ್ಕೇದ 35(ಐ) ನ್ನು ತೆಗೆದು ಹಾಕುವ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಯತ್ನಗಳನ್ನೂ ವಿರೋಧಿಸುವುದು.

ಘ್ಯಂಗ್ಯಂಚತ್ತ ಕೃಪೆ:
ಪಿ.ಮಹಮ್ಮದ್,

ವಿಜಯ ಕನ್ನಡಿಕ

- ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಎಲ್ಲರೊಂದಿಗೂ ತಕ್ಷಣದಲ್ಲೇ ಮಾತುಕರೆಗಳ ಮೂಲಕ ರಾಜಕೀಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ಆರಂಭಿಸುವುದು.
- ಅಮಾಯಕ ಜನರ ವಿರುದ್ಧ ರಕ್ಷಣಾ ಪಡೆಗಳ ಮಿತಿ ಏರಿದ ಅಚರಣೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ದೃಢವಾದ ಕ್ರಮಗಳು; ಪ್ರತಿಭಟನಾಕಾರರ ಮೇಲೆ ಪೆಲ್ಲೆಟ್‌ ಗೊಗಳು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಮಾರಕ ಆಯುಧಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ಸಮಾಜದ ಎಲ್ಲಾ ವಿಭಾಗದ ಜನರೊಂದಿಗೆ ಮಾತನಾಡುವ ಮೂಲಕ ಮತ್ತು ಅವರ ನೈಜವಾದ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಕ್ರಮವಹಿಸುವ ಮೂಲಕ ಕಾಶ್ಮೀರದಲ್ಲಿ ವಿಶ್ವಾಸ ಬೆಳವಣಿಗೆಯ ಕ್ರಮಗಳಿಗೆ ಮುತುವಹಿಸ ಮಾಡುವುದು.
- ಯುವಜನರ ಉದ್ಯೋಗ ಸ್ಥಿರೀಕರಣ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಗಮನ ಮತ್ತು ಹಾಳಾಗಿರುವ ಮೂಲಸೌಕರ್ಯಗಳ ಪುನರೋರಚನೆ ಮೂಲಕ ರಾಜ್ಯದ ಆರ್ಥಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಯನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- AFSPA ವನ್ನು ಮೊಣವಾಗಿ ಹಿಂಪಡೆಯುವುದು.

ಈಶಾನ್ಯ ಪ್ರದೇಶ

- ನಾಗರಿಕತ್ವವನ್ನು ನೀಡಲು ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾನದಂಡವಾಗಿ ಮಾಡುವ ನಾಗರಿಕತ್ವ ತಿದ್ಯುಪದಿ ಮನುದೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಸುಖೀಂ ಕೋಟ್‌ನ ನಿರ್ದೇಶನಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಅಸ್ತಾಂನಲ್ಲಿ ಎನ್‌ಆರ್‌ಸಿ (NRC) ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ಮೊಣಗೊಳಿಸುವುದು; ಯಾವುದೇ ಭಾರತೀಯರನ್ನು ಹೊರಗಿಡಬಾರದು.
- ಇಡೀ ಈಶಾನ್ಯ ಪ್ರದೇಶವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿನ ಆದ್ಯತಾ ಪ್ರದೇಶವೆಂದು ಘೋಷಿಸುವುದು; ಭೌತಿಕ ಮೂಲರಚನೆಗಳನ್ನು ಮತ್ತು ಯುವಜನರಿಗಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಉದ್ಯೋಗ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದು; ಗಡಿ ಬೇಲಿಯನ್ನು ವೇಗವಾಗಿ ಮೊಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಸಂಪಿಠಾನದ 6 ನೇ ಷೆಡ್ಯೂಲ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಆಡಳಿತಾತ್ಮಕ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ಅಧಿಕಾರಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು; ವಿವಿಧ ಜನಾಂಗೀಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯೀಯತೆಗಳ ಅಸ್ತಿತ್ವಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು.

ದುಡಿಯುವ ಜನತೆಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆಯಲ್ಲಿ

ಕಾರ್ಮಿಕ ವರ್ಗ

ಸಿಹಿಪ(ಎಂ) ಪಟ್ಟವು ಇವುಗಳಿಗೆ ಬಧವಾಗಿದೆ.

- ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನವು ರೂ.18,000 ಶ್ರೀಂತ ಕಡಿಮೆಯೀಲ್ಲದಂತೆ ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು; ವೇತನವು ಗ್ರಾಹಕ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಾಂಕಕ್ಕೆ ಜೋಡಣೆಯಾಗಿರಬೇಕು; 15ನೆಯ ಐವಲ್ಕಾಸಿ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ವೇತನ ನಿಗದಿಯಾಗಬೇಕು.
- ನೀಡುವ ಸಾಮಧ್ಯವಿರಬೇಕಂಬ ನಿರ್ಬಂಧವಿರದಂತೆ ಕೇಂದ್ರ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯದ ನೌಕರರಿಗೆ ಕಾಲಾನುಕ್ರಮವಾಗಿ ವೇತನ ಪರಿಷ್ಕರಣೆ, ಏಳನೆಯ ವೇತನ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿನಂತೆ ಬಾಕಿಯಿರುವ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಿ ನೌಕರರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ತಕ್ಷಣ ಪರಿಹಾರ.
- ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ವಿರೋಧಿ, ಮಾಲೀಕರ ಪರವಾಗಿರುವ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು. ವಿವಿಧ ರಾಜ್ಯಗಳ ವಲಸೆಗಾರರ ಬಗೆಗಿನ, ವಿಚಾರಗಳನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಾನೂನುಗಳ ಕಟ್ಟಿನಿಟಿನ ಜಾರಿ, ಕಾನೂನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಮಿಕ ಇಲಾಖೆ ಮತ್ತಿರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಿಭ್ಯಂದಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಅನುಕೂಲತೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಲಿಸುಗೊಳಿಸುವುದು; ಎಲ್ಲ ಕಾರ್ಮಿಕ ನ್ಯಾಯಾಲಯ ಮತ್ತು ಟ್ರಿಬ್ಯೂನಲ್‌ಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯಾಧೀಶರು ಮತ್ತು ಇತರ ಬೆಂಬಲ ಸಿಭ್ಯಂದಿಯನ್ನು ನೇಮಿಸುವುದು.
- ಅಸಂಘಟಿತ ಕೆಲಸಗಾರರ ಕುರಿತಾಗಿರುವ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಉತ್ತಮಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಾಧಿ ಸಮಿತಿಯು ನೀಡಿರುವ ಶಿಫಾರಸ್ಸಿಗಳನ್ನು ಜಾರಿವಾಡುವುದು. ಕೆಲಸಗಾರನ್ನು ಹಲವು ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ವಿಂಗಡಿಸಿ ವಿವಿಧ ಮಂಡಳಿಗಳಿಂದ ತರುವ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಬದಲಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೂ ನೇರವಾಗುವಂತೆ ಏಕಗಾಳಿಕೆ ಪದ್ಧತಿ ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದು; ಸಾಕಷ್ಟು ಮುಂಗಡಪತ್ರ ವಿನಿಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಅಸಂಘಟಿತ ನೌಕರರ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿಧಿ ಸಾಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಸುವುದು. ಜೀವವಿಮೆ, ಮತ್ತು ಕಲ್ಯಾಣ, ಅಪಘಾತ ವಿಮೆ, ವೃದ್ಧಾಷ್ಟ ವೇತನ, ತಾಯ್ಯನವೂ ಒಳಗೊಂಡಂತೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಈ ಎಲ್ಲವೂ ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಬಡತನ ರೇಖೆಯ ನಿರ್ಬಂಧವಿರದೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಮಾಜ ಕಲ್ಯಾಣ ಯೋಜನೆಯ ರಕ್ಷಣೆ ನೀಡುವುದು, ಕೃಷಿಕೂಲಿಗಾರರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲಾ ಕೆಲಸಗಾರರ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವ ನಿಯಮಾವಳಿಯನ್ನೂ ಒಂದು ಒಮದು ಸಮಗ್ರ ಶಾಸನ ರೂಪಿಸುವುದು.

- ‘ಹೋಸ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆ’ ಮತ್ತು ‘ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನ ನಿಧಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಪ್ರಾಧಿಕಾರ’(ಪಿಎಫ್‌ಆರ್‌ಡಿಎ)ವನ್ನು ವಜಾಗೊಳಿಸಿ ಎಲ್ಲ ನೌಕರರಿಗೆ ಘಲ-ನಿರೂಪಿತ ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಮಾಡಿ ಈ ನೌಕರರ ಕಟ್ಟಕಡೆಯ ಸಂಬಳದ ಶೇ.50ರಷ್ಟು (ಗ್ರಾಹಕ ದರ ಬೀಲೆ ಸೂಚ್ಯಾಂಕ ಅನುಸಾರವಾಗಿ) ನಿವೃತ್ತಿವೇತನ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಲೀಕರು ಮತ್ತು ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಮ್ಮ ಹೊಡುಗೆ ನೀಡುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಮೋಟಾರು ವಾಹನ (ತಿದ್ದುಪಡಿ) ಮನುಷಾದೆಯ ವಾಪಸಾತಿ; ಅಸಂಘಟಿತ ಸಾರಿಗೆ ನೌಕರರಿಗೂ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆ ಯೋಜನೆ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಗುಪ್ತ ಮತದಾನದ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಖಣೆ, ಎಲ್ಲ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳಿಗೆ ಮಾನ್ಯತೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು. ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆ(ಇವಲೋಬಿ) ಅಧಿನಿರ್ಣಯ ಸೆ.87, 98 ಮತ್ತು 189 ಗಳನ್ನು ಮಂಜೂರು ಮಾಡಿ ಮನೆಕೆಲಸಗಾರರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಸಂಘ ಕಟ್ಟಿವ ಹಕ್ಕು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಚೌಕಾಶಿ ಹಕ್ಕಿನ ವಿಚಾರಗಳಲ್ಲಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವುದು.
- ಖಾಸಗಿ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಲಯಗಳೆರಡರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಣಯ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ದುಡಿಮಾರರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಕ್ಕೆ ಅನುವು ಮಾಡಿಕೊಡುವುದು; ದ್ವಿಪಕ್ಷೀಯ ಮತ್ತು ತ್ರಿಪಕ್ಷೀಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು; ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಯಾವುದೇ ನಿರ್ಣಯ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವಾಗಲೂ ಅವರ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಚರ್ಚಿಸಿ ಸಹಮತದೊಂದಿಗೆ ನಿರ್ಣಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದು. ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಯ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳೊಂದಿಗೆ ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಅರ್ಥಮಾರ್ಣಂ ಸಂವಾದ ನಡೆಸುವುದು.
- ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ತಾತ್ಕಾಲಿಕವಾಗಿ ಇಲ್ಲವೆ ಗುತ್ತಿಗೆಯ ಮೂಲಕ ಮಾಡಿವುದನ್ನು ನಿರ್ದೇಜಗೊಳಿಸುವುದು. ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೆಲಸ (ನಿಬಂಧ ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾರ್ಥನೆ) ಕಾನೂನಿನ ಕಡ್ಡಾಯ ಜಾರಿ; ಸಮಾನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಮಾನ ವೇತನದ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೂ ಖಾಯಂ ಕೆಲಸಗಾರರಷ್ಟೇ ವೇತನ ಮತ್ತು ಸೂಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು; ಖಾಯಂ ಮತ್ತು ನಿರಂತರ ಸ್ವರೂಪದ ಕೆಲಸಗಳನ್ನು ಗುತ್ತಿಗೆ ಮತ್ತು ಹೇರಗುತ್ತಿಗೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು; ಭಾರತವೂ ಸಹಿ ಮಾಡಿರುವ ILO 204ರ ಶಿಫಾರಸಿನ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಉಲ್ಲಂಘಿಸಿರುವ ‘ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಅವಧಿಯ ಉದ್ಯೋಗ’ವನ್ನು ತಕ್ಷಣವೇ ರದ್ದು ಮಾಡುವುದು; ಗುತ್ತಿಗೆ ಕೆಲಸಗಾರರು ಮತ್ತು ಅಸಂಘಟಿತ ಕೆಲಸಗಾರರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಕಾರ್ಮಿಕ ಸಂಘಟನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿವ ಅದರ ಮಾರ್ಣಂದಿ ಸದಸ್ಯರಾಗುವ, ಮತದಾನ ಮಾಡುವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು

ರಕ್ಷಿಸುವುದು; ಸಂಘಟನೆ ಕಟ್ಟಿವ ಮತ್ತು ಮುಷ್ಠರ ಹಾಡುವ ಅವರ ಮೂಲಭೂತ ಹಕ್ಕು ಚಲಾಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು; ಕಾರ್ಮಿಕ ಕಲ್ಯಾಣ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು.

- ಎಲ್ಲ ಉದ್ಯೋಗಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳಾ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ ಸಮಾನ ವೇತನ ನೀಡುವುದು; ಗೃಹಾರ್ಥಾರ್ಥಿ ಕೆಲಸಗಾರರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಮಹಿಳಾ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೂ ಹೆರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ, ಆರೋಗ್ಯ ವಿವೇ ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿವೇತನದಂತಹ ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿಮಾಡುವುದು.
- ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳದಲ್ಲಿ ಲೈಂಗಿಕ ಕಿರುಪು ವಿರೋಧ ಕಾನೂನನ್ನು ಕಟ್ಟಿನಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಮಹಿಳಾ ಕೆಲಸಗಾರರಿಗೆ 26 ವಾರಗಳ ವೇತನ ಸಹಿತ ಹೆರಿಗೆ ರಜೆ, ಹೆರಿಗೆ ಸೌಲಭ್ಯ ಮತ್ತು ಶಿಶು ಪಾಲನಾ ಕೇಂದ್ರ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು; ಸರ್ಕಾರದ ವಿವಿಧ ಯೋಜನೆಗಳಾದ ಅಂಗನವಾಡಿ, ಆಶಾ, ಬಿಸಿಯೂಟ್, ಅರ್ಥಶಿಕ್ಷಕ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮಿಷನ್ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ದುಡಿಯತ್ತಿರುವ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರನ್ನು ನೌಕರರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ದೂರೆಯಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನ, ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತೆಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು. ಅವರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು.

ರೈತಾರ್ಥ ಜನತೆ

ಸಿಪಿಇ(ಎಂ) ಪಕ್ಷವು ಇವುಗಳಿಗೆ ಬಧ್ಯವಾಗಿದೆ –

- ಕೃಷಿಯ ಪ್ರತಿಫಲದಾಯಕವಾಗುವಂತೆ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕೃಷಿ ಆಯೋಗದ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳನ್ನು ಜಾರಿಮಾಡುವುದು.
- ಎಲ್ಲ ಬೆಳೆಗಳ ಎಲ್ಲ ವೆಚ್ಚಗಳಿಗೆ ಅನ್ವಯವಾಗುವಂತೆ ಸ್ಥಿರ ಮತ್ತು ಪ್ರತಿಫಲದಾಯಕ ಬೆಳಗಳನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು; ಬೆಳೆಯಲು ತಗುಲಬಹುದಾದ ಎಲ್ಲ ವೆಚ್ಚ, ಕುಟುಂಬದ ಜನರ ದುಡಿಮೆ ಮತ್ತು ಭೂ ಭಾಡಿಗಳನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ತಗಲುವ ವೆಚ್ಚ ಕಳೆದು ಕಡೇ ಪಕ್ಷ ಶೇ.50ರಷ್ಟು ಪ್ರತಿಫಲ ದೂರೆಯವಂತೆ ಕನಿಷ್ಠ ಬೆಂಬಲ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿಮಾಡುವುದು.
- ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರವೇ ಹೊಳ್ಳಿಸುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಎಲ್ಲ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಏರಿದ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಕಷ್ಟು ಬೆಳೆಗಳನ್ನು ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಹೊಳ್ಳಿಸುವುದು.
- ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ಮತ್ತು ಲೇವಾದೇವಿದಾರರಿಂದಲೂ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಸಾಲಗಳಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ರೈತರಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಖರಣ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಸಾಲ ಮನ್ಯಾವಸನ್ನು ಖಾತ್ರಿಗೊಳಿಸುವುದು.

- ಎಲ್ಲ ಸಣ್ಣ, ಅತಿ ಸಣ್ಣ ರೈತರು, ಗೇಣಿದಾರರು ಮತ್ತು ಭಾಗಬೆಳೆಗಾರ ರೈತರಲ್ಲಿಗೂ ಅನ್ಯಾಯಿಸುವಂತೆ ಒಂದು ನೈಜವಾದ ಸಮಗ್ರ ಬೆಳೆ ವಿಮಾ ಯೋಜನೆ ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಸಕಾಲದಲ್ಲಿ ರೈತರಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಬೀಜಗೊಬ್ಬರ ಇತ್ಯಾದಿಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಬೆಲೆಗೆ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಬೀಜಗಳು ಮತ್ತು ಜೀವವೈವಿಧ್ಯದ ಮೇಲಿನ ರೈತರ ಅಧಿಕಾರ ಗುರುತಿಸಿ ಅವರ ಬೀಜಗಳ ಮರುಬಳಕೆಯ ಹಕ್ಕಿಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿಹಿಡಿಯುವುದು.
- ಒಂದು ‘ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಣಿನ ಗುಣಮಟ್ಟ ಸುಧಾರಣೆ ಮತ್ತು ಪೂರಣ ಯೋಜನೆ’ಯನ್ನು ಸುಸ್ಥಿರ ಜಲಸಂಸ್ಕಾರ ನಿರ್ವಹಣೆಯೊಂದಿಗೆ ಆರಂಭಿಸುವುದು.
- ಮಹಾತ್ಮಗಾಂಧಿ ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತರಿ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಸಣ್ಣ ಮತ್ತು ಅತಿಸಣ್ಣ ರೈತರಿಗೆ ಕೂಲಿ ಸಚಿದ್ ನೀಡುವುದು.

ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕಾರರು

ಸಿಹಿವ(ಎಂ) ಪಕ್ಷವು ಇವುಗಳಿಗೆ ಬಧ್ಯವಾಗಿದೆ:

- ಕೃಷಿಕೂಲಿಕಾರರ ಕನಿಷ್ಠ ದಿನಗೂಲಿಯನ್ನು ರೂ.600 ಕ್ಕೇರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಹಿಳಾ ಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ಸಮಾನ ಕೂಲಿ ನೀಡುವುದು.
- ಕನಿಷ್ಠ ಕೂಲಿ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡಲು ಇರುವ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಜಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಮನುಷ್ಯೇತನಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಉದ್ಯೋಗ ಖಾತ್ರಿ ಯೋಜನೆಗಿರುವ ನೂರು ದಿನಗಳ ಮಿತಿಯನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು; ನೀಡುವ ಕೂಲಿಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಕನಿಷ್ಠ ಕೂಲಿಗೆ ಸಮಾನವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಮತ್ತು ಯೋಜನೆಯಡಿ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡುವುದು ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೆ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭಕ್ತಿ ನೀಡುವುದು.
- ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರವೇ ಹಣಕಾಸು ಒದಗಿಸಿ ಕೃಷಿಕೂಲಿಕಾರರಿಗೆ ಕನಿಷ್ಠ ವೇತನ, ನಿವೃತ್ತಿ ವೇತನ, ಅಪಘಾತ ಪರಿಹಾರ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಸಾಮೂಹಿಕ ಚೌಕಾಶಿ ಹಕ್ಕು ನೀಡುವಂತೆ ಒಂದು ಸಮಗ್ರ ಕಾನೂನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಕೃಷಿ ಕೂಲಿಕರಿಗೆ ಭೂ ವಿತರಣೆ ಮಾಡುವುದು; ಎಲ್ಲ ಗ್ರಾಮೀಣ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ನಿವೇಶನ ನೀಡುವುದು ಮತ್ತು ಅವರಿಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಿಸುವುದು.

- ಭೂಸ್ವಾಧೀನ ಮತ್ತು ಸ್ಥಳಾಂಶರವಾದಾಗ ಕೃಷಿಕೊಲಿಕಾರರನ್ನು ಸಂತುಸ್ತರೆಂದು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಮನವಸತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಕ್ಕೆ ಹಕ್ಕುದಾರರೆಂದು ಗುರುತಿಸುವುದು.
- ಎಂಡೋಸಲ್ಲಾನ್ ನಂತಹ ಮಾರಕ ಕೇಂಟನಾಶಕಗಳ ಬಳಕೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅದರಿಂದ ಬಾಧಿತರಾದ ಕೃಷಿಕೊಲಿಕಾರರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಜೀವಧಿಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ದಲಿತ ಮತ್ತು ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಸಂವಿಧಾನಾತ್ಮಕ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ವಾಸಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ವಲಸೆಗಾರ ಕೃಷಿಕೊಲಿಕಾರರಿಗೂ ನೇರವಾಗುವಂತೆ ಅಬೀಲ ಭಾರತ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕೃಷಿಕಾರರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಸುರಕ್ಷತೆ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಏಕಗ್ರಾಮಿಕ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.

ಮೀನುಗಾರಿಕಾ ಕೆಲಸಗಾರರು

- ಮೀನುಗಾರರ ಕ್ಷೇಮಾಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಮಂಡಳಿಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಿ ಅವರಿಗೆ ಗುರುತಿನ ಜೀಟಿ ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಭದ್ರತಾ ಯೋಜನೆ ನೀಡುವುದು.
- ವಿದೇಶಿ ಮೀನುಗಾರರು ಮತ್ತು ದೊಡ್ಡ ಮೀನುಗಾರರ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಮೀನುಗಾರಿಕೆಯನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಷೇಧಿಸುವುದು.
- ಕಡಲ ತೀರಗಳನ್ನು ಪ್ರವಾಸೋದ್ಯಮ, ಹೋಟೆಲ್ ಮತ್ತು ಇತರ ಉದ್ದೇಶಗಳಿಗೆ ತರಪು ಮಾಡುವ 2018ರ CRZ ಪ್ರಕಟಣೆಯನ್ನು ಹಿಂತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಕಡಲ ತೀರದ ಮೇಲಿನ ಮೀನುಗಾರರ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಇಲ್ಲವಾಗಿಸಿ ಭೂಮಾಲೀಕರಿಗೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ತಪ್ಪಿಸುವುದು.

ಸಮಾನ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯಕ್ಕಾಗಿ

ಮಹಿಳೆಯರು:

ಸಿಪಿಎ(ಎಂ) ಈ ಕೆಳಗಿನವುಗಳಿಗೆ ಬಧವಾಗಿದೆ:

- ಶಾಸನಸಭೆಗಳಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ 33% ಮೀಸಲಾತಿ ಒದಗಿಸಲು ಅಗತ್ಯ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ತರಲು,
- ಶ್ರೀಮತಿ ತಲಾಖೋನ್ನು ಶ್ರೀಮಿನಲ್ ಅಪರಾಧವೆಂದು ಪರಿಗಣಿಸಿರುವ ಸುಗ್ರೀವಾಚ್ಚೆಯನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸಲು,

- ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ದುಡಿಮೆ ಹಾಗೂ ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಕಾರಣಗಳಿಗೆ ಕದ್ದು ಸಾಗಿಸುವುದನ್ನು ನಿರ್ಬಂಧಿಸುವ ಸಲುವಾಗಿ ಸಮರ್ಪಕ ಕಾನೂನು ತರಲು,
- ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮದುವೆಯಾದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಆಸ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಮ ಪಾಲು ದೊರೆಯವಂತ ಎಕಾನೂನು ತರಲು; ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜೀವನಾಂಶದ ಕಾನೂನನ್ನು ಸಶಕ್ತಿಗೊಳಿಸಲು; ಒಂದೇ ಉಸಿರಿಗೆ ತಲಾರ್ಹೀ ಹೇಳಿಸಿಕೊಂಡ ಮಹಿಳೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಎಲ್ಲ ಪರಿಶ್ರೇಕ್ತ ಮಹಿಳೆಯರ ರಕ್ಷಣೆ, ಮನರ್ವಸತಿ, ಬದುಕಿಗೆ ಮಾರ್ಗಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸಲು,
- ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಹಿನ್ನ ಕ್ರೈಯ್ಯಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ಅದಕ್ಕೆ ಕಾರಣರಾದ ಅಪರಾಧಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ ವಿಧಿಸಲು
  - ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ಅಪರಾಧ ತಡೆ ಕಾನೂನಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವಾಗ ಕೈ ಬಿಟ್ಟಿರುವ ಜ್ಞಾನೋ ವರ್ಮಾ ಅಯೋಗದ ಶಿಥಾರಸುಗಳನ್ನು ಸೇರ್ಪಡೆ ಮಾಡುವುದು;
  - ಲಿಂಗ ಸಮಾನತೆಯ ಪರ್ಯಾಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸುವುದು.
  - ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸುರಕ್ಷಿತ ವಾತಾವರಣ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು,
  - ವಿಕಲಾಂಗ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಎಲ್ಲ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ಸರಾಗವಾದ ಪ್ರವೇಶಾವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು,
  - ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ವರ್ಗಗಳ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲೆ ನಡೆಯುವ ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತ ದೋಜನ್ಯಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆಯ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
  - ಮೋಲೀಸರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ದೂರುಗಳನ್ನು ನಿಸ್ತಾಪೊಳಿಸುವ, ವಿಳಂಬ ಮಾಡುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ದಂಡ ವಿಧಿಸುವುದು.
  - ತ್ವರಿತ ನ್ಯಾಯಾಲಯಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು, ವೈವಾಹಿಕ ಅತ್ಯಾಚಾರವನ್ನು ಅಪರಾಧವನ್ನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸಲು, ಭಾರತೀಯ ದಂಡ ಸಂಹಿತೆಯ ಕಲಮು 498ವ ಯನ್ನು ಸಡಿಲಗೊಳಿಸಿರಲು,
  - ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ದೋಜನ್ಯ, ಆಸಿಡ್ ಧಾಳಿ, ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ದೋಜನ್ಯಗಳ ಸಂತೃಸ್ತರಿಗೆ ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಣಕಾಸಿನ ನೆರವಿನೊಂದಿಗೆ ಮನರ್ವಸತಿ ಯೋಜನೆ ಕಲ್ಪಿಸಲು,
  - ಕೌಟುಂಬಿಕ ದೋಜನ್ಯ ತಡೆ ಕಾಯಿದೆ, ಲ್ಯಾಂಗಿಕ ದೋಜನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯಿದೆ, ಹಾಗೂ ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೋಜನ್ಯಗಳು ಮತ್ತು

ಲ್ಯಂಗಿಕ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟಲು, ಅದರಲ್ಲಿಯೂ ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಲ್ಯಂಗಿಕ ಹಿಂಸಾಚಾರ ತಡೆಯಲು ಇರುವ ಕಾಯಿದೆಗಳನ್ನು ಹಾಗೂ ಪರಿಹಾರ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು ಕೇಂದ್ರದಿಂದ ಅನುಧಾನ ಒದಗಿಸಲು,

- ಭಾರತೀಯ ಪತ್ರೀ ನಿಷೇಧ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಕಟ್ಟುವಿಟ್ಟಾಗಿ ಜಾರಿಗೆ ತರಲು. ಕಾಯ್ದೆಯಡಿ ಇರಬೇಕಾದ ಈಗ ನಿಷ್ಕೃತಿಯಗೊಂಡಿರುವ ಪರಿಶೀಲನಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಸಕ್ರಿಯಗೊಳಿಸಲು,
- ಈ ಕೆಳಗಿನ ಹೊಸ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು,
  - ಮರ್ಯಾದದೆಯ ಹೆಸರಿನ ಹತ್ಯೆಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಒಂದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಕಾನೂನು
  - ಮಹಿಳೆಯರು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಕದ್ದು ಸಾಗಿಸುವುದರ ವಿರುದ್ಧ,
  - ಮಹಿಳೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಜೀವನಾಂಶದ ಕಾನೂನನ್ನು ಇನ್ನಷ್ಟು ಬಲಗೊಳಿಸಲು,
  - ಹಿಂದಿನ ತ್ರಿಪುರಾ ಸರ್ಕಾರ ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದ್ದ ೧೯೬೫ರ್ಯಾಲೀಯೇ ಪರಿಶ್ಕರ್ತೆ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಭಕ್ತೀ ನೀಡಲು,
  - ವಿಧವೆಯರು, ಸೇರಿದಂತೆ ಮಹಿಳೆಯರೇ ಕುಟುಂಬದ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಹೊತ್ತೆ ಎಲ್ಲ ಒಂಟಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರಲು.
  - ಮಹಿಳೆಯರ ಸ್ವಾಸ್ಥ್ಯ ಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಬ್ಯಾಂಕ್ ಲಿಂಕೆಂಜ್ ಕೊಡಿಸಿ, 4%ಗೆ ಮೀರಿದಂತೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ವ ಜಾತಿ ಪಂಗಡದ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ವಿಶೇಷ ರಿಯಾಯಿತಿ ಕಲ್ಪಿಸಲು,
  - ಮನೆಗೆಲಸ ಮತ್ತು ಗೃಹಾಧಾರಿತ ಉದ್ದಿಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲಸಮಾಡುವ ಮಹಿಳೆಯರ ರಕ್ಷಣೆಗೆ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ತರುವ,
  - ಚಿನಾಯಿತ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿರುವವರೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಯಾರೇ ಮಹಿಳೆಯರ ಕುರಿತು ಹಗುರವಾಗಿ, ಅವಹೇಳನಕಾರಿಯಾಗಿ ವಾತನಾಡದಂತೆ, ಸೀಡೇಷೀ, ಲಿಂಗಸೂಕ್ತತೆಯನ್ನು ಮರೆತ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ನೀಡಿದಂತೆ ನೀತಿ ಸಂಹಿತೆಯನ್ನು ತರಲು,
  - ಆಯವ್ಯವಹಾರದಲ್ಲಿ ಮಹಿಳೆಯರಿಗಾಗಿಯೇ ಬಜೆಟ್ ರೂಪಿಸುವ ಮತ್ತು ಈಗಿರುವ 30% ನಿಂದ 40% ಗೆ ಮೀಸಲಿಡುವ ಪರಿಪಾಠ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು,

ಮುಕ್ತಳು:

ಸಿಪಿ(ಎಂ) ಮುಕ್ತಳ ಹಕ್ಕನ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಬಲವಾಗಿ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಆ ನಿಟ್ಟನ್ನೀ ಕೆಲಸ ಮಾಡುತ್ತದೆ.

- 0-6 ರ ವಯೋಮಾನದ ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಬಂತೆ ಸಮಗ್ರ ಶಿಶುಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರೀಕರಿಸಲು, ಅದರಿಂದಾಗಿ ಕರಣವನ್ನು ಹಿಂಪಡಿಸಲು,
- ಅಂಗನವಾಡಿ ಮತ್ತು ಶಾಲೆಗಳ ಮುಕ್ತಳಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ದೊರಕುವಂತೆ ತಲಾ ಪೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿ ಹಣ ಖೊಡಲು, ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಶುಪಾಲನಾ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ತರಲು,
- 3 ರಿಂದ 18 ರ ವಯೋಮಾನದ ವರೆಗೆ ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತಳಿಗೂ ಆರ್.ಟಿ.ಇ ಕಾಯ್ದೆಯ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವಂತೆ ಮತ್ತು ವಿಕಲಾಂಗ ಮುಕ್ತಳಿಗೂ ಅನ್ವಯಿಸಬಂತೆ ಆ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು,
- ಎಲ್ಲ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಮುಕ್ತಳ ಆಟೋಟಿಗಳಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಆಟದ ಬಯಲನ್ನು ಒದಗಿಸಲು
- ಎಲ್ಲ ಬಗೆಯ ಬಾಲ್ಯ ದುಡಿಮೆಯನ್ನು ನಿಷೇಧಿಸುವ ಮತ್ತು ಬಾಲ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿರುವ ಮುಕ್ತಳ ಮನವಸಸತಿಗೆ ವಿಶೇಷ ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಅನುದಾನ ಒದಗಿಸಲು
- ಆದಿವಾಸಿ, ದಲಿತ ಮತ್ತಿತರ ಸಮಾಜದ ಅಂಚಿಗೆ ತಳ್ಳುಷಟಿ ವಿಭಾಗದ ಮುಕ್ತಳಿ ಮತ್ತು ಇತರ ವಿಭಾಗದ ಮುಕ್ತಳಿ ಮಧ್ಯ ಹೆಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಕಂದರವನ್ನು ತುಂಬಲು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡದ ಮುಕ್ತಳಿಗೆ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕ ಸೋಲಭ್ಯಗಳು ಸನಿವಾಸ ಶಾಲೆಗಳೂ ಸೇರಿದಂತೆ ಅಗತ್ಯವಾದ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಇದಕ್ಕಾಗಿ ವಿಶೇಷ ಅನುದಾನವನ್ನು ಬಿಡುಗಡೆ ಮಾಡಲು, ಯಾವುದೇ ಹಂತದಲ್ಲಿಯೂ ಇರಬಹುದಾದ ತಾರತಮ್ಯ ಧೋರಣೆಯ ವಿರುದ್ಧ ಕರಿಣ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು,
- ವಿಶೇಷ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಪೂರ್ವೀಕೆ, ಪ್ರತಿರಕ್ಷಣೆ(ಇವುಗಳನ್ನೇ ಸೇರಿ), ಶಾಲಾಮೂರ್ಖ ಅನೋವಚಾರಿಕ ಶಿಕ್ಷಣದ ಅವಕಾಶ, ನಿಗದಿತ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ, ಅಗತ್ಯವಿರುವಾಗ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕಾದ ವಿಶೇಷ ದೇವಿರೇಕೆಯ ಸೋಲಭ್ಯಗಳು ಹೀಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಲು,
- ಕಾಣೆಯಾದ ಮುಕ್ತಳ ಪತ್ತೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕರಿಗೆ ಪತ್ತೆ ಕಾರ್ಯದ ಸ್ಥಿತಿಯ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲು,

- ಮಕ್ಕಳ ಮೇಲಿನ ಲೈಂಗಿಕ ದೋಷನ್ಯ ತಡೆ ಕಾಯ್ದಿಯನ್ನು ಸಮರ್ಪಕವಾಗಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಲು,
- ಬೀದಿ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯತಾಣ, ಮತ್ತು ಸಾಮಾಜಿಕ ಸೇವೆ ಲಭ್ಯತೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ವಸಲು,
- ಬಾಲಾಪರಾಧಿಗಳ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ(ಜ್ಯಾವೆನಲ್ ಜ್ಯಾಫ್ಸ್ ಸಿಸ್ಟಮ್)ಯಲ್ಲಿ ಅಗತ್ಯ ಸುಧಾರಣೆ, ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಮೂಡಿದ ಅಪರಾಧ ಮನೋಭಾವದಿಂದ ಹೊರಬರಲು ಅಗತ್ಯ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಅವರನ್ನು ಜವಾಬ್ದಾರಿಯುತ ಪ್ರಜೆಗಳಾಗಿ ಸಮಾಜದ ಭಾಗವಾಗಿ ತೊಡಗಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಗತ್ಯ ಸಹಾಯ ನೀಡಲು ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರಚಿಸಲು,

ಸಿ.ಪಿ.ಎ.(ಎಂ) ಬಧ್ವಾಗಿದೆ.

ಯುವಜನ:

- ಉದ್ಯೋಗದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಸೇರ್ವೆಡೆ ಮಾಡಲು,
- ಉದ್ಯೋಗ ಅಧಿವಾ ನಿರುದ್ಯೋಗ ಭಕ್ತಿ ನೀಡಲು,
- ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದ ಹುದ್ದೆಗಳೆ ನೇಮಕಾತಿಗಿರುವ ನಿರ್ಬಂಧವನ್ನು ಕಿರುಹಾಕಲು,
- ನಿಗದಿತ ಕಾಲಾವಧಿಯ ಒಳಗೆ ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರದಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಇರುವ ಎಲ್ಲ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಲು,
- ಯುವಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳಿಗೆ ಸ್ವಂದಿಸಲು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಯುವ ನೀತಿಯೊಂದರ ರಚನೆಗೆ,
- ಯುವಜನರಿಗೆ ಕ್ರೀಡಾ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲ್ಗೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ತರಬೇತಿ ನೀಡಲು ರಾಜ್ಯ ಹಾಗೂ ಕೇಂದ್ರ ಸರ್ಕಾರಗಳ ಪ್ರಾಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ರೀಡಾಮಿಷನ್‌ಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ,

ಸಿ.ಪಿ.ಎ.(ಎಂ) ಬಧ್ವಾಗಿದೆ.

ಪರಿಶೀಲನೆ ಜಾತಿಗಳು ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳು

ಸಿ.ಪಿ.ಎ.(ಎಂ) ಪೆಕ್ಕವು ಜಾತಿ ಪದ್ಧತಿಯ ಮತ್ತು ಜಾತಿ ಆಧಾರಿತವಾದ ಎಲ್ಲ ರೀತಿಯ ಶೋಷಣೆಯ ನಿರೂಪಣೆಗೆ ಕಟ್ಟಿಬದ್ದವಾಗಿದೆ.

ಮಾನವಹಕ್ಕುಗಳಾದ- ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆರೋಗ್ಯ, ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ, ಉತ್ತಮ ಮತ್ತು ಸುರಕ್ಷಿತವಾದ ಬದುಕು, ಎಲ್ಲ ವಿಭಾಗಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲ ರಂಗಗಳಲ್ಲಿ, ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾಗಿ ಪರಿಶೀಲನೆ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳಾಗಿ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಹಣ ನೀಡಿಕೆಯೂ ಸೇರಿದಂತೆ ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮೈಲ್ತಾಂತಿಸುತ್ತದೆ.

- ರಾಷ್ಟ್ರ ಹಾಗೂ ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟದ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಸಮನಾದ ಯೋಜನಾ ವೆಚ್ಚಗಳನ್ನು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳಿಗೆ ‘ವಿಶೇಷ ಘಟಕ ಯೋಜನೆ’ (ಎಸ್‌ಎಸ್‌ಪಿ)) ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ‘ಬುಡಕಟ್ಟು ಉಪಯೋಜನೆ’ (ಟಿಎಸ್‌ಪಿ)ಗೆ ಒದಗಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನವನ್ನು ರೂಪಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ಸ್ಥಾಯಿ ಸಮಿತಿಯನ್ನು ಸಾಫಿಸುವ ಮೂಲಕ ಈ ಯೋಜನೆಗಳು ಜಾರಿಯಾಗಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ತಲುಪುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ.
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಭೂ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ 5 ಎಕರೆ ಕೃಷಿಯೋಗ್ಯ ಭೂಮಿ ವಿತರಣೆ ಮಾಡಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- ಎಸ್‌.ಸಿ. ಮತ್ತು ಎಸ್‌.ಟಿ. ಗಳಿಗೆ ಖಾಸಿಗಿ ರಂಗದಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ ಒದಗಿಸಲು ಒಂದು ಕೇಂದ್ರ ಶಾಸನ ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳು (ದೌಜನ್ಯ ವಿರೋಧಿ) ಕಾಯಿದೆ 1989 ಮತ್ತು ದೌಜನ್ಯ ವಿರೋದಿ ಕಾಯಿದೆ ತಿದ್ದುವಡಿ ಮಸೂದೆ 2015 ಅನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಜಾರಿ ಮಾಡಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ. ಎಸ್‌.ಸಿ./ ಎಸ್‌.ಟಿ. ದೌಜನ್ಯ ವಿರೋಧಿ ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ ವಿಧಿ 10 ರಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು ಮತ್ತು ಎಸ್‌.ಸಿ. ಹಾಗೂ ಎಸ್‌.ಟಿ. (ದೌಜನ್ಯ ವಿರೋಧಿ) ಕಾಯಿದೆ 1989 ರ ವಿಧಿ 14 ರ ಅನುಸಾರ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಜಿಲ್ಲೆಯಲ್ಲಿ ಕಡ್ಡಾಯ ವಿಶೇಷ ಕೋರ್ಟ್‌ಗಳನ್ನು ಸಾಫಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಮತ್ತು ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳಲ್ಲಿ ನೇಮಕಾತಿಯಲ್ಲಿನ ಬೇಧ ಭಾವ ಹೋಗಲಾಡಿಸಿ, ಉತ್ತಮ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪಡೆಯಲು ನೇರವಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಳ್ಳವ ಜೊತೆಗೆ ವೃತ್ತಿಪರ ಕೆಲಸದ ಅವಕಾಶಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಲು ಅನುಷಾಸನವಂತೆ ಜಾತಿ, ಧರ್ಮ, ಲಿಂಗ ಆಧಾರಿತ ಬೇಧಭಾವ ತಡೆಯಲು ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕಾಯಿದೆಯ ಜಾರಿಗೆ ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- ಸಮಾಜೋ-ಆರ್ಥಿಕ ಜಾತಿ ಸಮೀಕ್ಷೆಯ ವರದಿಯನ್ನು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿಯೇ ಪ್ರತಿಟಿಸಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.
- ಎಲ್ಲಾ ಎಸ್‌.ಸಿ. ಮತ್ತು ಎಸ್‌.ಟಿ. ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಹಾಸ್ಪಿಲ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ನೀಡಲು ಬದ್ಧವಾಗಿದೆ.

ಪರಿಶ್ಲೇಷ್ಟ ಜಾತಿಗಳು

ಸಿಹಿಬ(ಎಂ)

- ಮೀನಲಾಗಿಟ್ಟಿರುವ ಜಾಗಗಳು, ಹುದ್ದೆಗಳು ಮತ್ತು ಬಡ್ಡಿಯಲ್ಲಿರುವ ಬ್ಯಾಕೋಲಾಗ್‌ಗಳನ್ನು ಭರ್ತ್ ಮಾಡುವ ಸಲುವಾಗಿ ಒಂದು ಕಾಲಮಿತಿಯುಳ್ಳ ನೇಮಕಾತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ನಡೆಸಲು; ಎಸ್.ಸಿ. ಯುವ ಸಮೂಹಕ್ಕೆ ಕುಶಲ ತರಬೇತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ನೀಡಲು; ಸ್ವೇಚ್ಚಾ ಮಾಡುತ್ತಿರುವ ಎಸ್.ಸಿ. ಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಸಿ. ಕೈಗಾರಿಕೋದ್ಯಮಿಗಳಿಗೆ ಸಾಲ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ನೆರವು ನೀಡಲು ಬಧ್ದವಾಗಿದೆ.
- ಬರಿಗೈಯಿಂದ ಮಲ ಸ್ವಚ್ಚತೆ ತಡೆಯುವ ಕಾನೂನಿನ ಎಲ್ಲಾ ಹುಳುಕುಗಳನ್ನು ಮುಚ್ಚಲು ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರಲು ಮತ್ತು ಸೂಕ್ತವಾದ ನಿಧಿಯೊಂದಿಗೆ ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಮನವರ್ಸತಿ ಯೋಜನೆ ಜಾರಿ ಮಾಡಲು; ಬರಿಗೈ ಮಲ ಸ್ವಚ್ಚತೆ ಮಾಡಿಸುವ ಅಮಾನವೀಯ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ಕರಿಣ ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು; ಈ ಮಲ ಕೇಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸ್ವಚ್ಚಗೊಳಿಸಲು ಹೋಗಿ ತಮ್ಮ ಪ್ರಾಣ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವರ ಕುಟುಂಬಕ್ಕೆ ಸುಖೀಯ ಕೋರ್ಟ್ ತೀವ್ರಾನದ ಪ್ರಕಾರ ಪರಿಹಾರ ನೀಡಲು ಬಧ್ದವಾಗಿದೆ.
- ಪೌರ ಕಾರ್ಮಿಕ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಗುತ್ತಿಗೆ ಕಾರ್ಮಿಕರಾಗಿ ಸೇವೆ ಸಲ್ಲಿಸುತ್ತಿರುವವರ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಖಾಯಂ ಗೊಳಿಸಲು ಬಧ್ದವಾಗಿದೆ.
- ಎಲ್ಲಾ ಎಸ್.ಸಿ. ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಎಸ್.ಸಿ. ಗಳು ವಾಸವಿರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನಿರ್ವಹಣೆ, ಮನೆ, ಶಾಚಾಲಂಯ, ನೀರು, ಆರೋಗ್ಯ, ವಿದ್ಯಾಭ್ಯಕ್ತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ಒದಗಿಸಲು ಬಧ್ದವಾಗಿದೆ. ಒಂದು ವಿಶೇಷ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಹಾಗೂ ಬಜೆಟ್ ಮೂಲಕ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಒದಗಿಸಿ ವಸತಿ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಿಂದ ಇತರರಿಗೆ ಹೋಲಿಸಿದಲ್ಲಿ ವಂಚಿತರಾಗಿ ಉಂಟಾಗಿರುವ ಅಂತರವನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಲು ಬಧ್ದವಾಗಿದೆ.
- ದಲಿತ ಕ್ರಿಷ್ಟಿಯನ್ ಮತ್ತು ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯಗಳಿಗೆ ಮೀನಲಾತಿ ಸೌಲಭ್ಯ ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಬಧ್ದವಾಗಿದೆ.

ಪರಿಶ್ಲೇಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳು

ಸಿಹಿಬ(ಎಂ) ನಿಲ್ವಾಳಿ

- ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ಸೇವೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಸ್.ಟಿ ಮೀನಲಾತಿ ಇರುವ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಸಮಯದ ಪರಿಮಿತಿಯೊಳಗೆ ಭರ್ತ್ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಭೂ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಲು ಮತ್ತು ಅವರಿಂದ ಕಾನೂನುಬಾಹಿರವಾಗಿ ಕಿರುಕೊಂಡ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಮರಳಿಸಬೇಕು.

ವ್ಯವಹಾರ ಸುಗಮತೆಯ ನೆಪದಲ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಭೂಮಿಯನ್ನು ಕೊಳ್ಳಲು ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಅನುಮತಿ ನಿರಾಕರಿಸುವ ಎಲ್ಲಾ ಎರ್ಥಾಗಳೂ ತಿದ್ದುಪಡಿಯನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಬೇಕು.

- ಅರಣ್ಯಗಳ ಖಾಸಗೀಕರಣಕ್ಕೆ ಒತ್ತು ನೀಡುವ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಅರಣ್ಯ ನೀತಿಯನ್ನು ಹಿಂಪಡೆಯಲು ಮತ್ತು ಅದರ ಬದಲು ಪರಿಶೀಲಿಸ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಸೂಕ್ತ ನೀತಿ ಜಾರಿ.
- ‘ಪರಿಶೀಲಿಸ್ತು ಪಂಗಡ ಮತ್ತು ಅನ್ಯ ಪಾರಂಪರಿಕ ಅರಣ್ಯ ವಾಸಿಗಳು (ಅರಣ್ಯ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮಾನ್ಯತೆ) ಕಾಯಿದೆ 2006’ ಯ ಸಂಮಾಂವಾಗಿ ಜಾರಿ ; 1980 ನೇ ಇಸವಿಯಿಂದ ಅನ್ನಯಿವಾಗುವಂತೆ ಇತರ ಪಾರಂಪರಿಕ ಅರಣ್ಯ ವಾಸಿಗಳನ್ನು ಬಲಗೊಳ್ಳುವಂತೆ ಈ ಕಾಯಿದೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ. ಆದಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಅವರ ಹಾಡಿಗಳಿಂದ ಹೊರ ಹಾಕಬಾರದು.
- ಅರಣ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಕಾಯಿದೆಗೆ ತನ್ನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಬರುವ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ರೋಗಳು ನಿರ್ಧಾರ ಕೈಗೊಳ್ಳುವ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಕುಂಠಿತಗೊಳಿಸುವ ತಿದ್ದುಪಡಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು..
- ಪಿ.ಇ.ಎಸ್.ಎ. ಮತ್ತು 5ನೇ ಶೆಡ್ಯೂಲಿನ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಕ್ಷಣೆ. ಪರಿಶೀಲಿಸ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಭಾಷೆಗಳು ಮತ್ತು ಅವುಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು , ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬೆಳೆಸುವುದು; ಭಿಲಿ, ಗೊಂಡ ಮತ್ತು ಕೊಕ್ಕಾ ಬೊರೊಕ್ಕಾ ಭಾಷೆಗಳನ್ನು ಸಂವಿಧಾನದ 8ನೇ ಪರಿಚ್ಯೇದದಲ್ಲಿ ಅಳವಡಿಸಬೇಕು. ಆಯಾ ರಾಜ್ಯಗಳು ಅಲ್ಲಿನ ಆದಿವಾಸಿಗಳ ಭಾಷೆಯನ್ನು ರಾಜ್ಯದ ಅಧಿಕೃತ ಭಾಷೆಯನ್ನಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕು.
- ರಾಜ್ಯ ಸರ್ಕಾರಗಳು ತಯಾರಿಸುವ ಫೋಷಿತ ನಿವಾಸಿಗಳ ಪಟ್ಟಿಯಲ್ಲಿ ಆದಿವಾಸಿಗಳನ್ನು ಅವರು ಒಂದು ರಾಜ್ಯದಿಂದ ಇನ್ನೊಂದು ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಒಂದಿಧ್ವರೂ ಸಹ, ಅವರ ಎಂಬೆಂದು ಅಸ್ತಿತ್ವ ಮತ್ತು ಹಕ್ಕುಗಳೊಂದಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸೇರಿಸಬೇಕು.
- ಸಬ್ಲಿಡಿ ಒಳಗೊಂಡ ಆಹಾರ ಧಾನ್ಯಗಳು ಒದಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸ್ತು ಪಂಗಡಗಳನ್ನು ಆಹಾರ ಭದ್ರತಾ ಕಾಯಿದೆಯಡಿ ತರಬೇಕು.
- ಪರಿಶೀಲಿಸ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನದಲ್ಲಿ ಏರಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಾಲಕಾಲಕ್ಕೆ ಎಲ್ಲಾ ಪರಿಶೀಲಿಸ್ತು ಪಂಗಡಗಳ ಹಾಸ್ಪಿಲ್‌ಗಳ ಆಡಿಟ್‌ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಮೇಲ್ಮೈಗೆ ಸೇರಿಸುವುದು.

ಅಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯಾತರು

ಸಿಹಿಪ(ಎಂ)

- ಅಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯಾತ ಆಯೋಗವನ್ನು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ವ್ಯಾಪ್ತಿ ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನನಾಗಿ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಅದರ ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ಹಾಗೂ ಸದಸ್ಯರುಗಳ ಸ್ಥಾನಮಾನವನ್ನು ಏರಿಸುವುದು.
- ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಉಪಯೋಜನೆ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದು ಮುಸ್ಲಿಂ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ಉಪಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸುವ ಮೂಲಕ ಸಾಚಾರ್ ಸಮಿತಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸು ಜಾರಿಗೆ ಮುಂದಾಗುವುದು; ಸಾಚಾರ್ ಸಮಿತಿಯ ನಂತರ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಿರುವ ಅಲ್ಲಸಂಖ್ಯಾತ ಪ್ರದೇಶ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಕಾರ್ಯಗತಗೊಳಿಸಲು ಮತ್ತು ಶಿಶ್ವಪಡಿಗೊಳಿಸುವ ಮೂಲಕ ಮುಸ್ಲಿಂ ಜನಸಂಖ್ಯೆ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಅವರ ಶಿಕ್ಷಣ, ಉದ್ಯೋಗ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ವಿಶೇಷ ಮುತ್ತುವರ್ಚಿ ವಹಿಸುವುದು.
- ಶ್ರೀಯನ್ನರು ಮತ್ತು ಪ್ರಾಧಿಕರು ಮೇಲೆ ಮುಂದುವರೆದಿರುವ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಹತ್ತಿಕ್ಕಲು “ಕೋಮುವಾದಿ ಹಿಂಸಾ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯಿದೆ” ಮತ್ತು “ಅಲ್ಲ ಸಂಖ್ಯಾತ ದೋಷನ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣ ಕಾಯಿದೆ” ತರುವುದು.
- ರಂಗನಾಥ ಮಿಶ್ರ ಆಯೋಗದ ವರದಿಯ ಶಿಫಾರಸ್ಸುಗಳ ಜಾರಿ. ತಕ್ಷಣದ ಕಾರ್ಯವಾಗಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ರಾಜ್ಯಾವಾರು ಹಂಂಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಮುಸ್ಲಿಂ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರಾಗಿರುವ ಬಬಿಸಿ ಮುಸ್ಲಿಮರನ್ನು ಬಬಿಸಿ ಕೋಟಾದಡಿ ಸೇರಿಸುವುದು.
- ಬ್ಯಾಂಕುಗಳು ನೀಡುವ ಆದೃತಾ ವಲಯ ಸಾಲನೀಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗಾಗಿ ಶೇ. 15 ಪ್ರಮಾಣ ನಿಗದಿ; ಸ್ನೇಹದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿರುವ ಮುಸ್ಲಿಂ ಯುವ ಜನತೆಗೆ ಸಭ್ಯತ್ವದಿ ಇರುವ ಸಾಲ.
- ಮುಸ್ಲಿಂ ಯುವತಿಯರಿಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸಲು ವಿಶೇಷ ಒತ್ತು ; ಮುಸ್ಲಿಂ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿನಿಯರಿಗೆ ನೀಡುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ವೇತನ ಮತ್ತು ಹಾಸ್ಪಿಲ್ ಸೊಲಬ್ಯುಗಳನ್ನು ಗಣನೀಯವಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.
- ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗ ಕೆಲಿಕೆ; ನ್ನ ಉದ್ಯೋಗ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಪರ್ಯಾಯ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಟಣ ಮತ್ತು ಉದ್ಯೋಗ ಉಪನ್ಯಾಸಕರ ಮದ್ದಾಗಳ ಭರ್ತಿ.
- ಭಯೋತಪ್ಪದನೆ ಕೇಸೋಗಳಿಂದ ಖುಲಾಸೆಗೊಂಡ ಮುಸ್ಲಿಮರಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಮತ್ತು ಮನವಸ್ಸತಿ ಹಾಗೂ ಇವರನ್ನು ಸುಜ್ಞ ಕೇಸೋ ಗಳಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕೆಸಿದ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಶಿಕ್ಷೆ.

- ಜನಜಂಗುಳಿಯ ಸಾಯ ಬಡಿಯುವ ಹಿಂಸಾಚಾರಗಳ ಎಲ್ಲಾ ಸಂತುಸ್ತಿಗೆ ಪರಿಹಾರ

ಒಬಿಸಿಗಳು

- ಕೇಂದ್ರ ಸರಕಾರದ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಒಬಿಸಿಗಳಿಗೆ ಶೇ. 27 ಮೀಸಲಾತಿಯ ಸಮರ್ಪಕ ಜಾರಿ; ಎಲ್ಲಾ ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಒಬಿಸಿ ಮೀಸಲಾತಿ ವಿಸ್ತರಣೆ.
- ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆಯೋಗವನ್ನು ಬಲಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಒಬಿಸಿ ಸಟ್ಟಿಫಿಕೇಟ್ ಗಳನ್ನು ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸರಳೀಕರಣ.
- ಎಸ್.ಸಿ. ಮತ್ತು ಎಸ್.ಟಿ. ಗಳಿಗೆ ರಚಿಸಿರುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಹಿಂದುಳಿದ ವರ್ಗಗಳ ಒಬಿಸಿಗಳಿಗೆ ಉದ್ಯೋಗ ನೀಡಿಕೆ ಮತ್ತು ಬಡತನ ನಿರ್ಮಾಣ ನಾ ಯೋಜನೆಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಜಾರಿ.

ತೃತೀಯ ಲಿಂಗಿಗಳು

ಸಿಹಿಷಿ(ಎಂ) ನಿಲ್ವಾ:

- ತೃತೀಯ ಲಿಂಗಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೂಲಕ 2014 ಅನ್ನ ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಎಲ್ಲಾ ತೃತೀಯ ಲಿಂಗಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಎತ್ತಿ ಹಿಡಿಯುವುದು ಮತ್ತು ಈಗಿರುವ ತೃತೀಯ ಲಿಂಗಿಗಳ ಮೂಲಕ 2018 ರಲ್ಲಿರುವ ನ್ಯಾನತೆಗಳ ನಿವಾರಣೆ.
- ಸಲಿಂಗ ಜೋಡಿಗಳಿಗೆ, ಮದುವೆಯಂತೆಯು, ಕಾನೂನು ಮಾನ್ಯತೆ -‘ನಾಗರಿಕ ಸಂಯೋಗ’ / ‘ಸಲಿಂಗ ಭಾಗೀದಾರಿಕೆಗಳು’, ವಿಶೇಷ ಮದುವೆ ಕಾಯಿದೆ 1954 ರ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಕಾನೂನು/ಗಳನ್ನು ತಂದು, ಜೊತೆಗಾರರನ್ನು ಅವಲಂಬಿತರನ್ನಾಗಿ ಪಿತ್ರಾರ್ಚಿತ ಆಸ್ತಿ, ವಿಜ್ಞೇದನದ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಪರಿಹಾರ ಧನ, ಇತ್ಯಾದಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಎಲ್ಜಿಬಿಟಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಒಂದು ಸಮರ್ಪಾದ ಬೇದ ತಾರತಮ್ಯ- ವಿರೋಧ ಮೂಲಕ ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಮೀಸಲಾತಿ, ಉದ್ಯೋಗದಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಸಮಪಾತ್ರಳಿ ಮೀಸಲಾತಿ.
- ಎಲ್ಜಿಬಿಟಿ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಿಂಸೆಯನ್ನು ಎಲ್ಜಿಬಿಟಿ ಅಲ್ಲದ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಮೇಲಿನ ಹಿಂಸೆಯಂತೆಯೇ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.
- ಲಿಂಗ ಹೊಂದಾಣಿಕೆ ಇಲ್ಲದ ಮತ್ತು ಎಲ್ಜಿಬಿಟಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಕರನ್ನು ಬೆದರಿಸುವುದು, ಹಿಂಸೆ, ಕಿರುಕುಳಿ

ತಡेयलು ಕ್ರಮಗಳು; ಶೈಕ್ಷಿಕ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ಲಿಂಗ ಅಸ್ತಿತೆಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವ ರ್ಯಾಗಿಂಗ್ ತಡೆಯುವ ಕ್ರಮಗಳು; ಶೈಕ್ಷಿಕ ಲಿಂಗಳು, ಅಂತರ ಲಿಂಗಳು, ಲಿಂಗ ಹೊಂದಾಣಿಕೆಯಿರದ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳು, ಉದ್ಯೋಗಿಗಳು ಮತ್ತು ಅಧ್ಯಾಪಕರುಗಳು ಬಳಸಬಹುದಾದ ಸುರಕ್ಷಿತ ಸ್ವಾನಗೃಹಗಳ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಕುರಿತ ಯುಜಿಸಿ ರ್ಯಾಗಿಂಗ್-ವಿರೋಧಿ ನೀತಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ (2016) ಯ ಜಾರಿ.

ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು

ಸಿಪಿಎ(ಎಂ) ನಿಲ್ದಾರು:

- ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ ಮತ್ತು ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನಾ ಕಾಯಿದೆ ಯನ್ನು ಸೂಕ್ತ ಬಜೆಟ್ ನೀಡಿಕೆಯೊಂದಿಗೆ ಜಾರಿ.
- ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕುರಿತಾದ ವಿಶ್ವಸಂಸ್ಥೆಯ ಅಧಿನಿಷ್ಠಾಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ದೇಶದ ಎಲ್ಲಾ ಕಾನೂನುಗಳ ಸಮನ್ವಯ.
- ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ವಿಕಲ ಚೀತನ ನೀತಿಯ ಮರ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ತಿದ್ದುಪಡಿ.
- ಸರ್ಕಾರಿ ಸರ್ಕಾರಿ ನೀಡುವ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯ ಸರಳೀಕರಣ ಮತ್ತು ಯುದಿಷಣ ಗುರುತಿನ ಚೀಟಿ ನೀಡುವುದು.
- ಎಲ್ಲಾ ಸರ್ಕಾರಿ ವಿಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಬ್ಯಾಕೋಲಾಗ್ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ಒಂದು ನಿಗದಿತ ಅವಧಿಯೊಳಗೆ ಭಕ್ತಿ ಮಾಡಲು ಮತ್ತು ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಾಮಧ್ಯಕ್ಕೆ ಅನುಗುಣವಾಗಿ ನೂತನ ಉದ್ಯೋಗವಾರ್ಥಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಗೆ ಕ್ರಮ.
- ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಾಗಿ ಎಲ್ಲಾ ಕಟ್ಟಡಗಳು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸ್ಥಳಗಳು ಎಲ್ಲಾ ವಿಧರ ಸಾರಿಗೆಗಳು, ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತಿತರಿದೆ ಸುಲಭವಾಗಿ ತಲುಪುವಂತೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆ, ಆಗಿಕ ಭಾಷ್ಣ ಅನುವಾದಕರ ನೇಮಕ; ಟಿ.ವಿ. ಮತ್ತಿತರ ಮಾಧ್ಯಮಗಳ ಶ್ರವಣ ದೋಷ ಮತ್ತು ಅಂಧರಿಗೆ ಲಭ್ಯಗೊಳಿಸುವುದು.
- ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಜೀವನ ಗೌರವಯುತವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು; ವಿಕಲತೆ ಮತ್ತು ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ದೂಷಣೆಗಳನ್ನು ಕುರಿತಂತೆ ಶೂನ್ಯ ಸಹಿತ್ಯತೆ; ಇವರ ಪಿಂಚಣಿಯನ್ನು ಕನಿಪ್ಪ ರೂ. 6000 ಕ್ಕೆ ಏರಿಸಿ ಬೆಲೆ ಸೂಚ್ಯಾಂಕಕ್ಕೆ ಜೋಡಣಿ; ಪಾಲನೆ ನೀಡುವವರಿಗೆ ಭಕ್ತೆ ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಸಹಾಯ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಉಪಕರಣಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ನೀಡುವುದು; ಇವುಗಳ ಮೇಲೆ ಮತ್ತು ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಬಳಸುವ ವಾಹನಗಳ ಮೇಲೆ ಶೂನ್ಯ ಜೀವಸೋಧಿ.

- ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಒಳಗೊಳ್ಳುವ ಶಿಕ್ಷಣ; ಶಾಲೆಯ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಕ್ರಮಗಳು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಒಳಗೊಳ್ಳುವುದೇ ಮಾಡುವುದು; ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಉಚಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಲಭ್ಯತೆ.
- ಸಂಸದರ ನಿಧಿಯಿಂದ ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಸಹಾಯಕ ಸಾಮಗ್ರಿಗಳು, ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ವಿಶರಣೆ.
- ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕಾಯಿದೆ 2016 ರ ಅನ್ವಯ ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಸಮರ್ಪಕ ಗಣತಿ.
- ವಿಕಲತೆಯಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿರುವ ಕುಟುಂಬಗಳಿಗೆ ಸರ್ಕಾರವು ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭಾಮಿ ಮತ್ತು ಭೂಮಿತಿ ಮೀರಿರುವ ಹೆಚ್ಚುವರಿ ಭಾಮಿ ಹಂಚಿಕೆ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆ.

ಜನತೆಯ ಕಲ್ಯಾಣಕ್ಷಾಗಿ

ಶಿಕ್ಷಣ

- ಜಿಡಿಪಿ ಯ ಶೇ. 6 ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಮೇಲೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವೆಚ್ಚಕ್ಕೆ ಎತ್ತಿಡುವುದು;
- ಶಿಕ್ಷಣ ಮತ್ತು ಪರ್ಯಾಗಳಲ್ಲಿ ಇರುವ ಕೋಮುವಾದಿ ಅಂಶಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯಲು ಕ್ರಮ ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು; ಪ್ರಭುತ್ವ ಅನುದಾನ ನೀಡುವ ಯಾವುದೇ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಜಾತ್ಯೀಯತೆ-ವಿರೋಧಿ ಕಾವ್ಯೋಽಗಳಿರುವ ಉಪ ಕುಲಪತಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಪ್ರಮುಖ ಸಿಬ್ಬಂದಿ ಇರದಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳು, ಯುಜಿಸಿ, ICHR, ICSSR, NCERT ಮುಂತಾದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ನೇಮಕ ಮಾಡುವಲ್ಲಿ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ ಪರಿಣಾತಿ ಮತ್ತು ವೃತ್ತಿಪರ ಹೆತಳತೆ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥ ಅಂಶಗಳಾಗಬೇಕು. ಶಾಲಾ ಪರ್ಯಾಗಳಲ್ಲಿರುವ ಕೋಮುವಾದಿ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಪರಿಣಾತ ಪರಾಮರ್ಶ ಸಮಿತಿ ರಚಿಸುವುದು.
- ಒಂದು ಸಮಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸಾಫಿಸುವುದು; ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳ ಮುಚ್ಚುವಿಕೆ ಅಥವಾ ವಿಲೀನವನ್ನು ತಡೆಯುವುದು; ಕೇರಳ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಶಾಲೆಗಳನ್ನು ಉನ್ನತೀಕರಣಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಉಚಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡಲು ಶಿಕ್ಷಣ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು; ನೆರೆಹೊರೆ ಶಾಲಾ ಕಲೆಕೆ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು

ಸಂಸ್ಕೀರ್ಣಿಸಲು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವುದು; ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಹಂತವನ್ನು ಮೀರಿ ಇದನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆ ಮುಂದುವರೆಸುವ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳಿಗೂ ಉಚಿತ ಶಿಕ್ಷಣ ಒದಗಿಸುವುದು; 2022 ರೊಳಗೆ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲೆಗಳು ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆಯನ್ನು ಪಾಲಿಸುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.

- ಶಾಲೆ ಬಿಡುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ವರಾಧ್ಯೇಮಿಕ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದನ್ನು ಸಾರ್ವತ್ರಿಕಗೊಳಿಸುವುದು; ಎಸೋಎಸೋಎ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ಮತ್ತು ಮೂಲರಚನೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು; ಹಿಂದುಳಿದ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿನ ಹೆಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಇನ್ನಿತರ ಅವಕಾಶವಂಚಿತ ವಿಭಾಗಗಳು ಶಾಲೆ ಬಿಡದಂತೆ ಮಾಡಲು ನಿಯಮಗಳು, ಸಮಯ ಮತ್ತಿತರ ಅಂಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಡಿಲತೆ ತೋರುವುದು.
- ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾಲಯಗಳಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಕಾಲೇಜು ಕ್ಾರ್ಯಾಲಯ ಗಳಲ್ಲಿ ಲೇಂಗಿಕ ದೌರ್ಜನ್ಯದ ವಿರುದ್ಧದ ಲಿಂಗ ಸಂವೇದನಾ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.
- ಖಾಸಗಿ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಶ್ರೀ, ನೇಮಕಾತಿ ಮತ್ತು ಪರ್ಕ್ಯೂಮ್ ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಶಾಸನ ತರುವುದು.
- ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ವಿದೇಶಿ ನೇರ ಬಂಡವಾಳ ಹೂಡಿಕೆ ಇರಬಾರದು.
- ಭಾರತದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವಿವಿಧತೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಗತಿಪರ ಮತ್ತು ಜನವಾದಿ ಪರ್ಕ್ಯೂಮವನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಈಗ ಗುತ್ತಿಗೆ ಅಧ್ಯಾತ್ಮ ಅರೆ ಶಿಕ್ಷಕರಾಗಿ ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಿಸಿಸುವವರನ್ನು ಖಾಯಂಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಎಲ್ಲಾ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿಗಳ, ಶಿಕ್ಷಕರ ಮತ್ತು ಶಿಕ್ಷಕೆಂದರೆ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು; ಎಲ್ಲಾ ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವಿದ್ಯಾರ್ಥಿ ಸಂಪಾದ ಚಂನಾವಣೆಗಳನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ವಾಯತ್ತತೆ ಮೇಲಿನ ದಾಳಿಯನ್ನು ನಿಲ್ಲಿಸುವುದು.
- ಉನ್ನತ ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕಾಗಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಅನುದಾನಗಳನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಆರೋಗ್ಯ

- ಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯ ಮಟ್ಟಗಳಲ್ಲಿ ಸೂಕ್ತ ಕಾನೂನುಗಳನ್ನು ಜಾರಿ ಮಾಡುವ ಮೂಲಕ ಉಚಿತ ಆರೋಗ್ಯ ರಕ್ಷಣೆ ದೊರೆಯುವಂತಾಗಬೇಕು.

- ಆರೋಗ್ಯಕ್ಷಾಗಿ ವೆಚ್ಚ ಮಾಡುವ ಮೊತ್ತವು ಅಲ್ಲಿವದಿಯಲ್ಲಿ ಜಿಡಿಪಿಯ ಕನಿಷ್ಠ ಶೇ. 3.5 ಮತ್ತು ದೀಫಾರ್ ವದಿಯಲ್ಲಿ ಶೇ. 5ಕ್ಕೆ ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಇದರಲ್ಲಿ ಕೇಂದ್ರದ ಪ್ರಮಾಣವು ಹೆಚ್ಚಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಬಲಿಸುಗೊಳಿಸಿ, ವಿಸ್ತಾರಗೊಳಿಸಿ, ಪುನರ್ರೂಪಿಸಿ ಇದು ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಳೀಯ ಸರ್ವಾದಾಯಂಗಗಳಿಗೆ ಜವಾಬುದಾರಿಯಾಗುವಂತೆ ಮತ್ತು ಸಮಗ್ರಾದ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು ಉಚಿತವಾಗಿ, ಸುಲಭವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು; ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನೆಗಾಗಿ ಬಹುಪಾಲು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಆಧಾರಿತ ಚೌಕಟ್ಟಿನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾಹಿಸುವುದು. ಹಿಸರುಗೆಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ‘ವಿಮಾ ಮಾದರಿ’ ಆಧಾರಿತವಾಗಿರುವ ಆಯುಷ್ಯಾನ್ ಭಾರತ ಯೋಜನೆಯಡಿ ಇರುವ ಖಿಂಜೆವೈ ಅನ್ನು ರದ್ದುಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಸರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಭಾಗೀದಾರಿಕೆ(ಪ.ಪ.ಪ.) ಮೂಲಕ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನೆಯ ಸೇವೆಗಳ ಖಾಸಗಿಕರಣ ಮತ್ತು ಹೊರಗುತ್ತಿರುವುದು ತಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ, ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಹಿಂಪಡೆಯುವುದು.
- ಕಾರ್ಮಿಕರ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನೆಗೆ ಇವೆಂಬ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮರು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ತುರ್ತು, ಕಟ್ಟನಿಟ್ಟಾದ ಕ್ರಮಗಳ ಮೂಲಕ ಖಾಸಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಪಾಲನಾ ವಲಯ, ವಿಶೇಷವಾಗಿ, ಕಾರ್ಮಿಕರೇಂಟ್ ಒಡತನದ ಆಸ್ತಿಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಕ್ಲಿನಿಕಲ್ ಎಸ್ಪಾಟಿಕ್ ಮೆಂಟ್ ಆಕ್ಸ್ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಇವನ್ನು ತರುವುದು. ರೋಗಿಗಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಚರಣೆಯಾಗುವಂತೆ 2010 ರ ಈ ಕಾಯ್ದೆಯನ್ನು ಮಾರ್ಪಾಡುಗೊಳಿಸುವುದು, ವಿವಿಧ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಶುಲ್ಕಗಳು ಮತ್ತು ಗುಣಮಟ್ಟವನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು.
- ಮಾನಸಿಕ ಅನಾರೋಗ್ಯ ವಿರುವ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳಿಗೆ ಸಮಗ್ರ ಚಿಕಿತ್ಸೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳುವರೆ ಮಾಡಲು ಪರಿಷ್ಕತ ಜಿಲ್ಲೆ ಮಾನಸಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಆರೋಗ್ಯ ಮಿಷನ್ ನೋಂದಿಗೆ ಜೋಡಿಸುವುದು.
- ಎಲ್ಲಾ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಅನಿಬಂಧಿತ ಜೀವಧಿ, ಉಚಿತವಾಗಿ ದೊರೆಯುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು; ಮಾರುಕಟ್ಟೆಯಿಂದ ಅಪಾಯಕಾರಿ ಅಂಶಗಳಳ್ಳಿ ಜೀವಧಿಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕುವುದು.
- ಒಂದು ವೆಚ್ಚ ಆಧಾರಿತ ಬೆಲೆ ನಿಗದಿ ಸೂತ್ರದ ಅಳವಡಿಕೆಯ ಮೂಲಕ ಅಗತ್ಯ ಜೀವಧಿಗಳ ಬೆಲೆ ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು; ಕನಿಷ್ಠ ವೆಚ್ಚ ಗರಿಷ್ಟ ಮಾರಾಟ

దర మత్త అగత్య జైషధిగళ రాష్ట్రియ పట్టియల్లిరువ జైషధిగళ మేలిన అబ్బారి సుంకవన్న కడిమే మాదువుదు.

- సూష్ట్ర రంగగళల్లి బహురాష్ట్రియ జైషధి సంస్థగళ ఏకశాఖ్య మురియువ కాయ్కెకుమగళన్న కృగొళ్లువుదు.
- అగత్య జైషధిగళ మత్త లసికేగళన్న తయారిసలు అనువాగువంతే సావజనిక వలయ జైషధి ఘటకగళన్న మనరుజ్జీవనగోలిసువుదు.
- క్లినికలో ట్రియలోగళ మేలే హిఎటి మత్త కట్టునిట్ట్యాద నియంత్రణ. మత్త అన్సైతిక క్లినికలో ట్రియలోగళన్న నిషేధిసువుదు.
- అమేరికాద జైషధ కానూను విధిసువ ఏజెన్సీయాగిరువ యుఎస్ఎఫ్‌డిఎ న కభేరిగళు మత్త అధికారిగళన్న భారతదింద తేగేయువుదు.
- భారతద పేచెంట్ కానూనుగళన్న రస్టిసువుదు మత్త అవుగళన్న దుభాలగోలిసదంత నోడికోళ్లువుదు.
- డాక్టర్గళు మత్త నసోగళిగే తరబేతి నీడలు సకారదింద నూతన కాలేజుగళన్న తేరేయలు ఆద్యతే నీడువుదు; ఇంతక కాలేజుగళన్న ఆరోగ్య వ్యవస్థ అసమాచారించ ఆశాన్య ప్రదేశగళు మత్త బడ రాజ్యగళల్లి సావజనిక వేళ్లద మూలక సాధారిసువత్త ఆద్యతే నీడువుదు; ఆరోగ్య కాయ్కెతరిగి తరబేతి సంస్థగళన్న సాధారిసువుదు.

ఉద్యోగ ఖాతరి

- ఎల్లా నగర ప్రదేశగళల్లి ఉద్యోగ ఖాతరిగాగి ఒందు శాసనపన్న తరువుదు.
- మహాత్మ గాంధి రాష్ట్రియ గ్రామీణ ఉద్యోగ ఖాతరి యోజనే (ఎంఎసోరేగా) అడియల్లి 200 దినగళ కేలసవన్న ఖాతరిపడిసువుదు. గ్రామీణ ప్రదేశగళల్లిన జనజీవనద గుణమట్టపన్న సుధారిసలిక్కాగి ఈ యోజనేయడి మాడబముదాద కేలసగళ పట్టియన్న విస్తరిసువుదు.
- ఉద్యోగగళ సృష్టియల్లి హచ్చ శ్రేమత్త-అధారిత కృగారికేగళ సాధారిసే వితేష ప్రాకేజో.

- ಹೆಚ್ಚು ಶ್ರಮಶಕ್ತಿ-ಆಧಾರಿತ ಕ್ಯಾರಿಕೆಗಳ ಸ್ಥಾಪನೆಗೆ ಮೇಲ್ತಾವ ನೀಡುವ ಮೂಲಕ ನಿರುದ್ಯೋಗವನ್ನು ತಡೆಗಟ್ಟುವುದು; ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಕ್ಯಾರಿಕೆಗಳ ಉದ್ಯೋಗ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ಉದ್ಯೋಗದಾತರಿಗೆ ಆಧಿಕ ನೇರವು, ಮೇಲ್ತಾವ ಮತ್ತು ವಿನಾಯತಿಗಳನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ಸರಕಾರಿ ಇಲಾಖೆಗಳಲ್ಲಿ ಖಾಲಿ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತುಂಬಬೇಕು. ನೇಮಕಾತಿಗಳ ಮೇಲಿನ ನಿರ್ವಾಂಧವನ್ನು ಹಾಗೂ ವಾರ್ಸ್‌ಕ ಮೂರು ಶೇಕಡಾ ಸರಕಾರೀ ಹುದ್ದೆಗಳ ಸರಂಡರ್ ಕ್ರಮವನ್ನು ತೆಗೆದುಹಾಕಬೇಕು. ಎಲ್ಲಾ ಬ್ಯಾಕೋಲಾಗ್ ಹುದ್ದೆಗಳನ್ನು ತುಂಬುವುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಬೇಕು.

ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಮತ್ತು ಪಿಂಚಣಿ

- ಹಿರಿಯ ನಾಗರಿಕರು ಗೌರವ ಯೋತ್ವಾತ ಬದುಕನ್ನು ಸಾಗಿಸಲು ಅನುಕೂಲವಾಗುವಂತೆ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ನಿರ್ದಿಯಿಂದ, ಘರಾನುಭವಿಗಳಿಂದ ಯಾವುದೇ ಕೊಡುಗೆ ಅಗತ್ಯವಿಲ್ಲದ ವೃದ್ಧಾರ್ಪ್ಯ ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಯೊಂದನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು. ಈ ಮೂಲಕ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಕೆನಿಷ್ಟೆ ವೇತನದ ಶೇಕಡಾ 50ರಷ್ಟು ಅಧವಾ 6000 ರೂಪಾಯಿ-ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಯಾವುದು ಹೆಚ್ಚೋ ಅದನ್ನು ಆದಾಯ ತೆರಿಗೆ ನೀಡುವವರನ್ನು ಹಾಗೂ ಇತರ ಯಾವುದೇ ಮೂಲಗಳಿಂದ ಹೆಚ್ಚನ ಪಿಂಚಣಿ ಪಡೆಯುವವರನ್ನು ಹೊರತುಪಡಿಸಿ ಭಾರತದ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಪಿಂಚಣಿಯ ಮೊತ್ತ ಪ್ರತಿ ವರ್ಷ ತನ್ನಿಂತಾನೆ ಪರಿಷ್ಣಾರಗೊಳ್ಳುವಂತಾಗಲು ಪಿಂಚಣಿಯನ್ನು ಗ್ರಾಹಕರ ಬೆಲೆಗಳಿಗೆ ಜೋಡಣ ಮಾಡಬೇಕು.
- ವೃದ್ಧಾರ್ಪ್ಯ ಪಿಂಚಣಿಗಳಿಗೆ ಏಕ ಗವಾಸ್ತಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ರೂಪಿಸಬೇಕು.
- ಎಲ್ಲಾ ವಿಧವೆಯರು, ಅನಾಧರು ಮತ್ತು ಅಂಗವಿಕಲರಿಗೆ ವಯಸ್ಸಿನ ಪರಿಮಿತಿಯಲ್ಲದೆ ಏಕರೀತಿಯ ಭಕ್ತಿ ನೀಡಬೇಕು.
- ಸರಕಾರದ ಬೆಂಬಲದೊಂದಿಗೆ ಎಲ್ಲಾ ವೃದ್ಧಾಲಯಗಳು / ಡೇಕೇರ್ ಕೇಂದ್ರಗಳ ಒಂದು ಜಾಲವನ್ನು ಕಟ್ಟುವುದು.

ಮಾಡಿ ಸೈನಿಕರು

- ಒಂದು ಶೈಕ್ಷಣಿ-ಒಂದು ಪಿಂಚಣಿ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
- ನಿವೃತ್ತಿ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಅರೆಸೇನಾ ಪಡೆಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿ, ವಿಧವೆಯರು ಹಾಗೂ ಅವಲಂಬಿತರ ಕಲ್ಯಾಣವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು, ಅವರನ್ನು ಸಶಸ್ತ್ರ ಪಡೆಗಳ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗೆ ಸಮನಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುವುದು.

- ಮಾಜಿ ಸೈನಿಕರ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆ ಮತ್ತು ಪರಿಹಾರಕ್ಕಾಗಿ ಸಂಶೋಧನೆ ಪಡೆಗಳ ನಿವೃತ್ತ ಅಧಿಕಾರಿಯೊಬ್ಬರ ನೇತ್ಯಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಯೋಗವೊಂದನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.

ನಗರಪ್ರದೇಶಗಳ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು

ಭಾರತದ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಬಡವರು ಮತ್ತು ದುಡಿಯುವ ಜನರ ಸಂಖ್ಯೆ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಾಗಿ ವುದರಿಂದ ಸಿಟಿಪ (ಎಂ) ಈ ಕೆಳಗಿನ ವಿಚಾರಗಳಿಗೆ ಬಧಿಸಾಗಿದೆ.

- ನಗರಾಡಳಿತದ ಚುನಾಯಿತ ನಗರ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಬದಿಗೊತ್ತುವ ಸೆಷಲ್ ಪರಿಸರ ವೆಹಿಕಲ್‌ನ ಕಡ್ಡಾಯ ರಚನೆಯನ್ನು ರದ್ದುಪಡಿಸುವುದು; ಸಂವಿಧಾನದ 74ನೇ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒಂದು ಕಾಲಮಿತಿಯಲ್ಲಿ ನಗರ ಸ್ಥಳೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಅಧಿಕಾರ ಮತ್ತು ಹಣಕಾಸಿನ ವಿಕೇಂದ್ರೀಕರಣವನ್ನು ಖಾತರಿಗೊಳಿಸುವುದು; ನಗರ ಯೋಜನೆಗಳ ರೂಪಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಬಜೆಟ್ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಜನರ ಭಾಗವಹಿಸುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಒಂದು ಹೊಸ ನಗರ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು. ಅದರನ್ನೀಯ ‘ಸಾಟ್ರ್‌ ಸಿಟಿಗಳು’ ಬದಲಿಗೆ ಒಳಗೊಳ್ಳುವಿಕೆ ಹಾಗೂ ಸುಸ್ಥಿರತೆಯ ತತ್ವದೊಂದಿಗೆ ‘ಪಾಸಯೋಗ್ಯ ನಗರಗಳ ನಿರ್ಮಾಣ. ನಗರದ ಬಡವರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರಿಗೆ ಅವರವರ ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದು ಸ್ವಷ್ಟವಾದ ಕರ್ನಿಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟ ಮತ್ತು ಜನರ ಈಗ ಅಸ್ತಿತ್ವದಲ್ಲಿರುವ ವಸತಿಪ್ರದೇಶಗಳ ಮತ್ತು ಜೀವನೋಪಾಯಗಳ ರಕ್ಷಣೆ. ಸ್ಥಳೀಯ ಚುನಾಯಿತ ಸರಕಾರಗಳ ಮೂಲಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಮಾಲೋಚನೆ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸಲಾಗುವುದು.
- ಯೋಜಿತ ನಗರೀಕರಣ; ನಗರಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಿತ್ತಾಗಿ ದುಡಿಯುವ ಜನರ ವಲಸೆಯಿಂದಾಗಿ ಅಗತ್ಯವಾದ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಲು ಹೆಚ್ಚು ಸರಕಾರಿ ಹಣವನ್ನು ಹೊಡುವುದು. ಮಧ್ಯಮ ಹಂತದ ನಗರಗಳ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಗಮನವನ್ನು ಕೊಡುವುದು- ಮಧ್ಯಮ ಹಂತದ ನಗರಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚೆಚ್ಚು ಉದ್ಯೋಗಗಳು ಆಕರ್ಷಿತವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಜನತೆಯ ನೀರು ಮತ್ತು ವಸತಿಯ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಕುಡಿಯುವ ನೀರು, ನೈರ್ಮಲ್ಯ, ವಿದ್ಯುತ್, ಸಾರಿಗೆ, ಪಡಿತರ ಅಂಗಡಿಗಳು, ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು, ಶಾಲೆಗಳು, ಬಿಂದಿ ದೀಪಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಮೂಲಭೂತ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಬಡವರಿಗೆ ಕೈಗೆಟಕುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.

- ಹೆಚ್ಚು ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾದವರಿಗೆ ಮತ್ತು ಅನಾಥರಿಗಾಗಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸೌಲಭ್ಯಗಳುಳ್ಳ ರಾತ್ರಿ ಆಶ್ರಯತಾಣಗಳು, ಮನೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾಮೂಹಿಕ ಅಡುಗೆ ಮನೆಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ಶಂಕ್ರಾನ್ತಿ ತೆರವು ನೀತಿಯೊಂದಿಗೆ ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳನ್ನು ನಾಶಮಾಡುವುದಕ್ಕೆ ತಡೆ. ಕೊಳೆಗೇರಿಗಳನ್ನು ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸುವುದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು. ಕೊಳೆಗೇರಿ ಪ್ರದೇಶಗಳು ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ಕುಳಗಳಿಗೆ ವರ್ಗವಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯುವುದು. ಕೊಳೆಗೇರಿ ವಾಸಿಗಳಿಗೆ ಮೂಲಭೂತ ಸೌಕರ್ಯಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.
- ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಬುಡಪೇಲು ಮಾಡುವುದು ಹಾಗೂ ಅವರ ಕೆಲಸದ ಸ್ಥಳಗಳಿಂದ ದೂರಕ್ಕೆ ನಗರದ ಹೊರವಲಯಗಳಿಗೆ ಸ್ಥಳಾಂತರಿಸುವುದರ ಮೇಲೆ ಮಾರ್ಗ ನಿರ್ಬಂಧ.
- ಮಾರ್ಗ ನಾಗರಿಕ ಸೌಲಭ್ಯಗಳೊಂದಿಗೆ ವಸತಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಾಗಿ ಹೆಚ್ಚಿನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಹಣದ ಬಳಕೆ. ಶ್ರೀಮಂತ ವರ್ಗಗಳಿಗಷ್ಟೇ ಅನುಕೂಲ ಮಾಡಿಕೊಡುವ ರಿಯಲ್ ಎಸ್ಟೇಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಎಗ್ಗಿಲ್ಲದ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಕಡಿಮಾಡಿ.
- ಆಧುನಿಕ, ಕೈಗೆಟಕುವ, ಸಮಾನ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಸಾರಿಗೆ ಹಾಗೂ ಸಾಮೂಹಿಕ ಸಾರಿಗೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು. ಪಾದಚಾರಿಗಳು, ಸೈಕಲ್ ಸವಾರರು ಮತ್ತು ಇತರ ನಿಧಾನಗಳಿಯ ವಾಹನಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಕ್ಕಿನೊಂದಿಗೆ ಯೋಜಿತ ರಸ್ತೆಗಳು ಮತ್ತು ಸಾರಿಗೆ. ಈ ಕ್ರಮಗಳಿಂದ ವಾಯು ಮಾಲಿನ್ಯ ಮತ್ತು ವಾಹನ ದಟ್ಟಣೆಯನ್ನು ತಡೆಯುವುದು.
- ರೀಸ್ಯುಕಲ್ ಮಾಡುವಹುದಾದ/ಮನರ್ಥಾಭಿಸಬಹುದಾದ ತಾಯ್ಯಾಗಳ ಘನತ್ವಾಭ್ಯಾಸ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ವಿಶೇಷ ಗಮನ ನೀಡುವುದು. ಅಪಾಯಕಾರಿ ಎಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್/ರಾಸಾಯನಿಕ ಮತ್ತು ಜ್ಯೇಷ್ಠಿಕ ತಾಯ್ಯಾಗಳನ್ನು ಪಿಹಿಪಿ ಇಲ್ಲದೆ ಎಂಬುದಿಂದ ಕಾರ್ಮಿಕರ ಸಹಕಾರಿ ಸಂಘಗಳ ಮೂಲಕ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು.
- ಬೀದಿ ಬದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅವರ ಧನಾತ್ಮಕ ಹೊಡುಗೆಯನ್ನು ಗುರುತಿಸುವುದು. ಬೀದಿ ವ್ಯಾಪಾರಿಗಳನ್ನು ನೊಂದಾಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಪಟ್ಟಣ ವ್ಯಾಪಾರ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು (ಟೆಪಿಸಿ) ರಚಿಸುವುದು.

ಪರಿಸರ

- ರಾಜ್ಯ ಮತ್ತು ಕೇಂದ್ರ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಪರಿಸರ ಅನುಮತಿ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು, ಕಾಲಮಿತಿಯೊಳಗೆ, ಹಾರದರ್ಶಕವಾಗಿರುವಂತೆ, ಬಾಧ್ಯವಾಗಿರುವಂತೆ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಹಿತಗಳ ಸಂಘರ್ಷಗಳಿಂದ ಹೊರತಾಗಿರುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಹಸಿರುಮನೆಯ ಅನಿಲಗಳ ಉಗುಳುವಿಕೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳಿಸುವುದು, ಉತ್ಪಾದನೆ ಮತ್ತು ಬಳಕೆಯ ಎಲ್ಲಾ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಇಂಧನ ದಕ್ಷತೆ, ಸೌರ ಮತ್ತು ಗಾಳಿಯಂಥ ನವೀಕರಿಸಬಹುದಾದ ಇಂಧನದ ಬಳಕೆಗೆ ಹೋತ್ತಾಹ; ಇಂಧನ ಅಸಮಾನತೆಯನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕ ದುರುಸಾಧನೆಗೆ ಇಂಧನ ಸಿಗುವಂತೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಪ್ರಕೃತಿ ಮತ್ತು ಹವಾಮಾನ ಸಂಬಂಧಿತ ದುರಂತಗಳನ್ನು ನಿರ್ವಹಿಸಲು ರಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು. ತೊಂದರೆಗೊಳಗಾಗುವ ಜನರ ಅಗತ್ಯಗಳನ್ನು ಮಾರ್ಪಡಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಹವಾಮಾನ ಪೂರಕ ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಅಳವಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿಯಮಗಳ ಮೂಲಕ ನದಿಗಳು ಮತ್ತು ಇತರ ಜಲ ಮೂಲಗಳ ಮಾಲಿನ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯುವುದು. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ಕೇಂದ್ರೀಯ ಮತ್ತು ರಾಜ್ಯಗಳ ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬಲಪಡಿಸುವುದು.
- ನದಿ ಹಾತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಪ್ರವಾಹ ಪ್ರದೇಶಗಳನ್ನು ಅವನತಿಗೊಳಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಅಲ್ಲಿ ವಿನಾಶಕಾರಿ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ತಡೆಯಲು ತುರ್ತು ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳು

- ನೀರು ಒಂದು ಅಲಭ್ಯ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವಸ್ತು ಎಂದು ಪರಿಗಳೇಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಜಲ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು. ಜಲ ಮರುಪೂರಣ ಮತ್ತು ಸಂರಕ್ಷಣೆಯ ಜೊತೆಗೊತೆಯಲ್ಲೇ ಗೃಹಬಳಕೆ, ನೀರಾವರಿ ಮತ್ತು ಕೃಗಾರಿಕೆ ನೀರಿನ ಲಭ್ಯತೆಯನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಈ ನೀತಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು. ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ನಿಯಂತ್ರಣ ಮತ್ತು ಬೇಡಿಕೆ ನಿರ್ವಹಣೆ ಮೂಲಕ ಅದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಜನರಿಗೆ ಬಳಕೆಯೊಂದ್ರೆ ಕುಡಿಯುವ ನೀರನ್ನು ಸಮಾನವಾಗಿ ಮಾರ್ಪಡಿಸುವುದು ಆಧ್ಯತ್ಮಿಕವಾಗಿರುತ್ತದೆ.
- ಜಲ ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳನ್ನು ಖಾಸಗಿಕರಿಸುವುದಿಲ್ಲ ಮತ್ತು ನೀರಿನ ಹಕ್ಕನ್ನು ಮಾನ್ಯ ಮಾಡಲಾಗುವುದು.

- పరిణామకారి నియమగళు, నియంత్రణ సంస్థగళన్ను బలపడిసువుదు హాగూ సూక్త కానొనుగళ మూలక అంతజ్ఞల కుసియువుదన్ను నివాహిసువుదు.

విజ్ఞాన మత్తు తంత్రజ్ఞాన

- విజ్ఞాన మత్తు తంత్రజ్ఞానదల్లి దేశీయ సంశోధనేగాగి సావ్జనిక మాడిచేయన్న జిడిపియ శేకడా 2 క్షే ఏరిసలాగువుదు. సంశోధనే మత్తు అభివృద్ధియల్లి విశ్లేషానిలయ వ్యవస్థేయన్న బలపడిసువుదు. విజ్ఞానదల్లి మూలభూత సంశోధనేగే ఆద్యతే.
- నమ్మి సంవిధాన నిదేశిసిరువ ప్రకార వైజ్ఞానిక మనోభావ మత్తు వ్యాచారిక జింతనే బెళిసలు ఆందోలన.
- బీజ క్షేత్రదల్లి వాన్నాంటోనంథ కంపేనిగళ ఏకస్వామ్య మురియలిక్కాగి కృషి సంశోధనేగే గమన కేంద్రికరిసువుదు.
- కాపిర్యో అథవా హేచేంటోగళ మూలక ఏకస్వామ్య మాలికత్వదింద ముక్కవాగిరువ ముక్క సాఫ్ట్వేరో మత్తితర హోస తంత్రజ్ఞానవన్న మేలోత్సాహిసువుదు. జ్యేషిక తంత్రజ్ఞాన మత్తు జీషధ సంశోధనేయంథ ఎల్లా క్షేత్రగళల్లి ‘నాలేజో కామన్సో’ మేలోత్సాహిసువుదు.
- డిజిటలో మూల సౌకయ్యవు ఒందు సావ్జనిక మూల సౌకయ్య ఎందు మాన్య మాదువుదు హాగూ అదన్న జన కల్యాణకే బళకే మాదువుదు.

కణ్ణావలు మత్తు ఖాసగిత్తెద ప్రత్యేగళు

- సేక్షన్ 69ర అడియల్లి సరకారి సంస్థగళు సామూహిక కణ్ణావలు నడెసువుదన్ను నిల్లిసబేకు. నాగరికర ఖాసగితనవన్న ఉల్లంఘిసువ యావుదే కణ్ణావలిగే స్పృష్ట నియమగళిరబేకు మత్తు అదు న్యాయాంగద మేలుస్తువారియల్లిరబేకు.
- బళకేదారర ఖాసగి మాహితియన్న వాణిజ్య ఉద్దేశగళగాగి బళకే / దుబిచలకే ఆగువుదన్న తడేదు జనరిగే రక్షణ నీడలు మాహితి ఖాసగితన కానొనుగళన్న రూపిసబేకు.
- జియో/ఏరోటిలో/ప్రోడాఫోనోనంథ టెలికాం అథవా గూగలో, ఫేస్‌బుక్ మత్తితర ఇంటరోసేటో సేవా వేదికగళ బళకేయ ఏకస్వామ్యవన్న తడేయబేకు.

ಸಂಸ್ಕೃತಿ ಮತ್ತು ಮಾಧ್ಯಮಗಳು

- ಸಂವಿಧಾನದ ಎಂಟನೇ ಪರಿಚೀದದಲ್ಲಿ ಪಟ್ಟಿ ಮಾಡಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಭಾಷೆಗಳಿಗೆ ಸಮಾನ ಪ್ರೋತ್ಸಾಹ ನೀಡಬೇಕು ಮತ್ತು ಅವನ್ನು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಪಡಿಸಬೇಕು.
- ಜಾತ್ಯತೀತ, ಪ್ರಗತಿಪರ ಮತ್ತು ಪ್ರಜಾಸತ್ತಾತ್ಮಕ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು; ಹೋಮುವಾದಿ ಶಕ್ತಿಗಳು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಮತ್ತು ನಿರ್ಮಾಣಗಳ ಮೇಲೆ ನಡೆಸುವ ದಾಳಿಗಳನ್ನು ಕರಿಣವಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕು.
- ಮಹಿಳೆಯರ ಮೇಲಿನ ದೊಜನ್ಯವನ್ನು ಮತ್ತು ಲೈಂಗಿಕತೆಯನ್ನು ವ್ಯಾಖ್ಯಾಕರಿಸುವುದನ್ನು ಹಡ್ಡಿಕೊಂಡು.
- ಓವಿ ಮತ್ತು ರೇಡಿಯೋಗೆ ಪ್ರಸಾರ ಭಾರತಿ ನಿಗಮವನ್ನು ಒಂದು ನೈಜ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಸಾರ ಸೇವೆ ಒದಗಿಸುವ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಲು ಬಿಂಬಿಸಬೇಕು; ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಪ್ರಸಾರ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಸಾರವಾಗುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಗಳ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳಿಗೆ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು.
- ಏಕಸ್ವಾಮ್ಯವನ್ನು ತಡೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಕೂರ್ತಾ-ಮೀಡಿಯಾ ಮಾಲಿಕ್ತವನ್ನು ನಿರ್ವೇಧಿಸಬೇಕು. ಮುದ್ರಣ ಮತ್ತು ವಿದ್ಯಾನ್ಯಾನ ಮಾಧ್ಯಮದಲ್ಲಿ ಎಫ್‌ಡಿಎಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ನೀತಿಯನ್ನು ವಾಪಸ್ ಪಡೆಯಬೇಕು.
- ಮಾಧ್ಯಮದ ಸ್ವತಂತ್ರ ನಿಯಂತ್ರಣ ಪ್ರಾಧಿಕಾರವಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಚಾರಿಸಲು ಮಾಧ್ಯಮ ಮಂಡಳಿಯನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸಬೇಕು.
- ಇಂಟರ್ನೇಟ್ ಆಡಳಿತವನ್ನು ಅಮೆರಿಕದ ಹಿಡಿತದಿಂದ ತಪ್ಪಿಸಿ ಒಂದು ಸೂಕ್ತ ಅಂತಾರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಸಂಸ್ಥೆಗೆ ಒಳಗೊಂಡಿಸಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ನ್ಯಾಯ ಕಟ್ಟಿವ ಹಾಗೂ ಜಾಗತಿಕ ಕಾರ್ಮೋರೇಷನ್‌ಗಳಿಂದ ಮುಕ್ತವಾದ ಒಂದು ಜನ-ಕೇಂದ್ರಿತ ಇಂಟರ್ನೇಟ್‌ಅನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು; ಖಾಸಗಿತನದ ಹಕ್ಕನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವ ಮತ್ತು ಯಾವುದೇ ಸರಕಾರಗಳಿಂದ ಸಾಮೂಹಿಕ ಕಣ್ಣಾವಲಿಗೆ ಅವಕಾಶ ನೀಡುವ ಒಂದು ಜಾಗತಿಕ ಇಂಟರ್ನೇಟ್ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಉತ್ತೇಜಿಸುವುದು.
- ಸುಳ್ಳ ಸುಧ್ವ ಹರಡುವುದನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸಲು ಮತ್ತು ಸುಳ್ಳ ಸುಧ್ವಗಳನ್ನು ಪ್ರಾಯೋಜಿಸುವ ಗುಂಪುಗಳು ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ವಿರುದ್ಧ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೇಗೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಮಾಧ್ಯಮ ಸ್ವತಂತ್ರ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಪತ್ರಕರ್ತರ ಮೇಲಿನ ಹಲ್ಲಿಗಳನ್ನು ತಡೆಯಲು ಕ್ರಮಗಳು.
- ಸ್ವತಂತ್ರ ಮಾಧ್ಯಮಕ್ಕಾಗಿ ವಿವಿಧ ರೀತಿಗಳಲ್ಲಿ ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಬೆಂಬಲವನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು.

- ಗೌರವಯುತ ವೇತನವನ್ನು ಹಾಗೂ ಉದ್ಯೋಗ ಭದ್ರತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ನಿಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಪತ್ರಕರು ಮತ್ತು ಕಾರ್ಮಿಕರನ್ನು ಒಳಗೊಳಿಸಲು ಕಾರ್ಯನಿರತ ಪತ್ರಕರ ಕಾನೂನೆನ್ನು ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು. ಎಲ್ಲಾ ಮಾಡ್ಯಮ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ವೇತನ ಪರಿಷ್ಕರಣೆಗಾಗಿ ಮುದ್ರಣ, ಇಲೆಕ್ಟ್ರಾನಿಕ್ ಮತ್ತು ಡಿಜಿಟಲ್ ಮಾಡ್ಯಮದ ಪತ್ರಕರ್ತರಿಗಾಗಿ ಹೊಸ ವೇತನ ಮುಂಡಿಯನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.

ಸಾಂಧಿಕ ಸುಧಾರಣೆಗಳಿಗಾಗಿ

ಸಿಪಿಎ (ಎಂ) ಈ ಕೆಳಗಿನವರ್ಗಳ ಪರವಾಗಿದೆ:

- ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳು ಮತ್ತು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದ ರಕ್ಷಣೆ. ವಾಕ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ, ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಯಕ್ತಿಕ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮೇಲೆ ಅನಗತ್ಯ ನಿಯಂತ್ರಣಗಳನ್ನು ಹೇರುವ ಎಲ್ಲಾ ನಿಯಮಗಳ ಮುನ್ರಾಪರಿಶೀಲನೆ ಹಾಗೂ ಸುಧಾರಣೆ.
- ಕಾನೂನುಬದ್ಧ, ಸಂವಿಧಾನಿಕ ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಣ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವನ್ನು ರಕ್ಷಿಸುವುದು. ಸಿವಿಸಿ, ಸಿಬಿಸಿ, ಇಸಿಸಿ, ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ/ರಾಜ್ಯ ಮಾನವ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಯೋಗಗಳು, ಲೋಕಪಾಲ, ಲೋಕಾಯುಕ್ತರು, ಮಹಿಳಾ ಆಯೋಗಗಳು, ಎಸೋಸಿ/ಎಸೋಟಿ ಆಯೋಗಗಳು ಇತ್ಯಾದಿ ಮೇಲುಸ್ತುವಾರಿ, ನಿಯಂತ್ರಕ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಗಳ ನೇಮಕಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಪಾರದರ್ಶಕತೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸುವ ಮೂಲಕ ಇದನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು. ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಉನ್ನತ ಸ್ವಾನಗಳಲ್ಲಿನ ಎಲ್ಲಾ ರೀತಿಯ ಭೂಪ್ರಾಚಾರವನ್ನು ತಡೆಯುವುದು ಮತ್ತು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವುದು, ದೂರುಗಳನ್ನು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ನಿರ್ವಹಿಸುವುದು, ಭೂಪ್ರಾಚಾರದ ಸೂಚನೆಗಳನ್ನು ಕೊಡುವವರನ್ನು (ವಿಸಲ್ ಬೆಳ್ಳೇವಸೋ) ರಕ್ಷಿಸುವುದು; ತ್ವರಿತ ಹಾಗೂ ಕೈಗೆಟಕುವ ನ್ಯಾಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ; ಮತ್ತು ಚುನಾವಣೆ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸುಧಾರಣೆಗಾಗಿ ಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಳ್ಳುವುದು.

ಭೂಪ್ರಾಚಾರದ ವಿರುದ್ಧ ಹೋರಾಟ ಮತ್ತು ಹೆಚ್ಚಿನ ಜವಾಬುದಾರಿಕೆ

- ಭೂಪ್ರಾಚಾರ ತಡೆ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಲೋಕಪಾಲ ಕಾನೂನಿನ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ಹಾಗೂ ಸರಕಾರ ಮತ್ತು ಖಾಸಗಿ ಕ್ಷೇತ್ರದ ನಡುವಿನ ಎಲ್ಲಾ ಬಗೆಯ ಗುತ್ತಿಗೆಗಳು, ಒಪ್ಪಂದಗಳು ಅಥವಾ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಎಂಬಯುಗಳನ್ನು ಅವುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಬಿಲಪಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು.
- ಕಾರ್ಮಿಕರೇಂಟ್ ಅಪರಾಧಗಳ ಸಮಗ್ರ ತನಿಖೆಗಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನಿಯಂತ್ರಕರು ಮತ್ತು ತನಿಖಾ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಿಗೆ ಹೆಚ್ಚಿನ ಅಧಿಕಾರ ನೀಡುವುದು.

- ಖಾಸಗಿ ಹಣಕಾಸು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಸಂಸ್ಥೆಗಳನ್ನು, ಅದರಲ್ಲೂ ವಿಶೇಷವಾಗಿ ಬ್ಯಾಂಕಿಂಗ್ ಮತ್ತು ವಿಮೆ ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು, ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ-ಖಾಸಗಿ ಸಹಭಾಗಿತ್ವದ (ಹಿಲಿಪಿ) ಎಲ್ಲಾ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಲೋಕಪಾಲ ಕಾನೂನು, ವಿಸಲ್ ಬೆಳ್ಳೀವೆಸ್‌ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾನೂನು ಮತ್ತು ಇತರೆ ಸಂಬಂಧಿತ ಭೂಪ್ರಾಚಾರ-ವಿರೋಧ ಕಾನೂನುಗಳ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ತರುವುದು.
- ಮಾಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಕಾನೂನು (ಆರ್ಟಿಫಿ) ಬಳಕೆದಾರರು ಮತ್ತು ಭೂಪ್ರಾಚಾರ-ವಿರೋಧ ಹೋರಾಟಗಾರರಿಗೆ ರಕ್ಷಣೆ ಒದಗಿಸಲು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಒಂದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ವಿಸಲ್ ಬೆಳ್ಳೀವೆಸ್‌ ರಕ್ಷಣೆ ಕಾನೂನನ್ನು ರಚಿಸುವುದು.
- ಆರ್ಟಿಫಿ ಕಾನೂನನ್ನು ಬಲಪಡಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ಆಡಳಿತದ ನಿರ್ಧಾರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲಿ ನಾಗರಿಕರ ಸಕ್ರಿಯ ಭಾಗವಹಿಸುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಸಾಂಸ್ಕಿಕ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು; ಯಾವುದೇ ಕಾನೂನು ಅಂಗೀಕಾರವಾಗುವ ಮುನ್ನ ಜನರಿಂದ ಅಭಿಪ್ರಾಯಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಹಾಗೂ ಪಾರದರ್ಶಕ ಕಾನೂನು-ಮೂವೆ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಾಗಿ ಆರ್ಟಿಫಿನ ಸೆಕ್ಕನ್ ನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸುವುದು.
- ಅಧಿಕೃತ ರಹಸ್ಯಗಳ ಕಾಯಿದೆ (ಒಎಸ್‌ಎ)ಯ ದುರುಪಯೋಗ ತಡೆಯುವುದು ಹಾಗೂ ಅದನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಸುಧಾರಿಸುವುದು.

ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಸುಧಾರಣೆ

- ನ್ಯಾಯಾಂಗ, ಕಾಯಾಂಗ, ಶಾಸಕಾಂಗ ಮತ್ತು ವರ್ಕೆಲರ ಸಂಖೆದ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಒಂದು ಸ್ವತಂತ್ರ ಸಾಂವಿಧಾನಿಕ ಸಂಸ್ಥೆಯನ್ನಾಗಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ಆಯೋಗವನ್ನು, ನೇಮಕಗಳು, ವರ್ಗಾವಣಕೆಗಳು ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರ ತಮ್ಮ-ಒಮ್ಮೆಗಳ ಪರಿಶೀಲನೆಗಾಗಿ ಮತ್ತು ನ್ಯಾಯಾಂಗದ ವಿಶ್ವಸಾರ್ಥಕೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ರಚಿಸಬೇಕು.
- ಸಾರ್ವಾನ್ಯ ಜನರಿಗೆ ಕೈಗೆಟಕುವ ವೆಚ್ಚದಲ್ಲಿ ತ್ವರಿತವಾಗಿ ನ್ಯಾಯ ಸಿಗುವಂತಾಗಲು ನ್ಯಾಯಾಂಗ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು. ನ್ಯಾಯಾಂಗದಲ್ಲಿ ಖಾಲಿಯಿರುವ ಹದ್ದೆಗಳನ್ನು ತುಂಬುವುದು.
- ಭಿನ್ನಮತವನ್ನು ದಮನಿಸುವಲ್ಲಿ ದುರುಪಯೋಗವಾಗುವುದನ್ನು ತಡೆಯಲು ಕ್ರಿಮಿನಲ್ ನ್ಯಾಯಾಂಗ ನಿಂದನೆಯ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನವನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ಬದಲಾಯಿಸುವುದು.
- ನ್ಯಾಯಾಧಿಕರು ತಮ್ಮ ಆಸ್ತಿಪಾಸ್ತಿ ವಿವರವನ್ನು ಸಾರ್ವಜನಿಕವಾಗಿ ಪ್ರಕಟಿಸುವುದನ್ನು ಕಡ್ಡಾಯಗೊಳಿಸುವುದು.

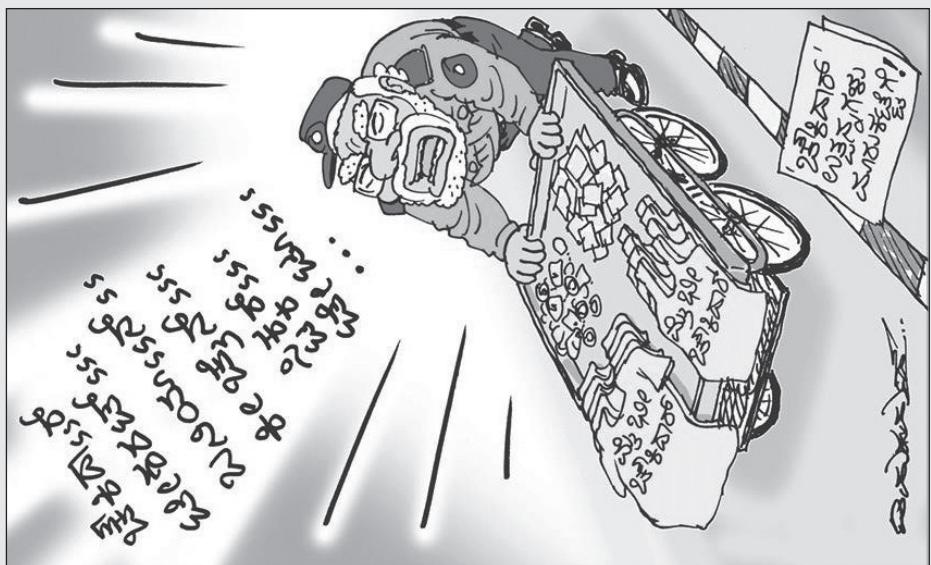
- ನ್ಯಾಯಾಗದ ಎಲ್ಲಾ ಹಂತಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಪ್ರಾತಿನಿಧಿ ಮತ್ತು ವೈವಿಧ್ಯವನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಬೇಕು.

ಚುನಾವಣಾ ಅಯೋಗದ ಸುಧಾರಣೆ

- ಪ್ರಥಾನ ಮಂತ್ರಿ, ಪ್ರತಿಪಕ್ಷ ನಾಯಕ ಮತ್ತು ಸುಪ್ರೀಂ ಕೋರ್ಟ್ ಮುಖ್ಯ ನ್ಯಾಯಾಧಿಕಾರನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಸಮಿತಿಯೊಂದರ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ರಾಷ್ಟ್ರಪತಿಯವರು ಚುನಾವಣೆ ಅಯೋಗದ ಸದಸ್ಯರನ್ನು ನೇಮುಕ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಚುನಾವಣೆ ಅಯುಕ್ತರು ನಿವೃತ್ತರಾದ ಮೇಲೆ ಅವರು ಸರಕಾರದ ಯಾವುದೇ ಹುದ್ದೆಯಲ್ಲಿರುವುದು ಅಥವಾ ರಾಜ್ಯಪಾಲರಾಗುವುದು ಅಥವಾ ಶಾಸನಸಚಿಯೊಂದರ ಸದಸ್ಯರಾಗುವುದನ್ನು ಕಾನೂನಾತ್ಮಕವಾಗಿ ನಿರ್ವೇಧಿಸುವುದು.
- ಚುನಾವಣಾ ಏಕೈಕರ ಕಾರ್ಯವ್ಯಾಪ್ತಿಯನ್ನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಪಡಿಸಲಿಕ್ಕಾಗಿ ಜನತಾ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿ ಕಾನೂನಿಗೆ ತಿದ್ದುಪಡಿ ತರುವುದು.

ಚುನಾವಣಾ ಸುಧಾರಣೆ

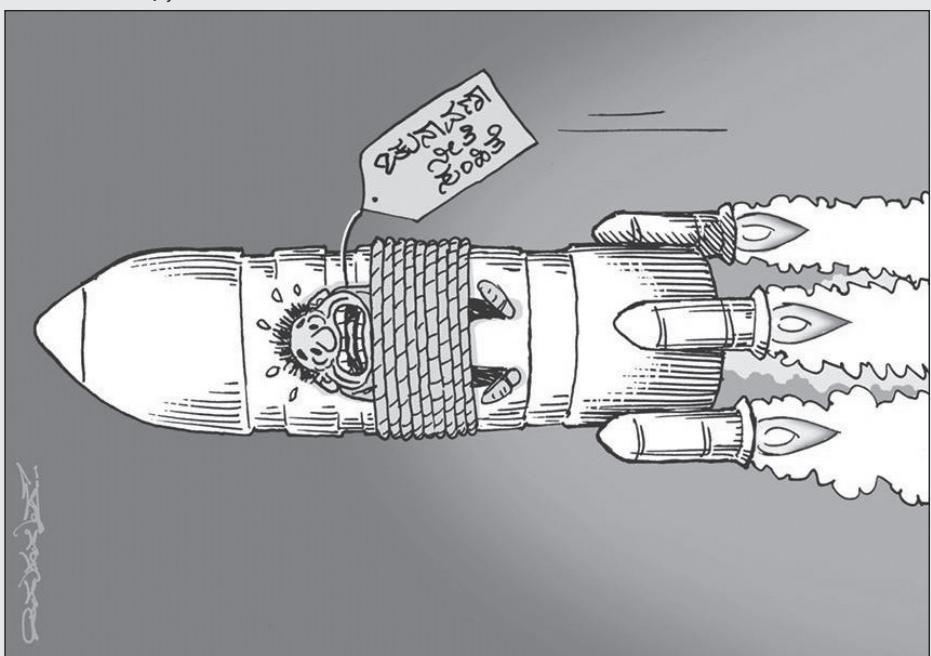
- ಭಾಗಶಃ ಪಟ್ಟಿ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯೊಂದಿಗೆ ಆನುಪಾತಿಕ ಪ್ರಾತಿನಿಧಿವನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತರುವುದು.
- ಚುನಾವಣಾ ಬಾಂಡ್‌ಗಳನ್ನು ರದ್ದು ಮಾಡುವುದು.
- ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ವಸ್ತು ರೂಪದಲ್ಲಿ ಸರಕಾರ ನೇರವು ನೀಡುವುದು; ಕಾರ್ಮೋರ್ಕೇರ್ಟ್ ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳಿಗೆ ದೇಣಿಗೆ ನೀಡುವುದನ್ನು ನಿರ್ವೇಧಿಸುವುದು.
- ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವದಲ್ಲಿ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಮರುಸಾಫಿಸುವದನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಲು ವಿದ್ಯುನ್‌ನಾನ್ ಮತಯಂತ್ರ (ಇವಿವಂ)ಗಳ ಬಳಕೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸೂಕ್ತವಾಗಿ ತಿದ್ದುಪಡಿ ಮಾಡುವುದು. ಚುನಾವಣಾ ಘಲಿತಾಂಶ ಫೋಷಿಸುವ ಮುನ್ಸು ಇವಿವಂಗೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಶೇಕಡಾ 50 ರವರೆಗಿನ ವಿವಿಧ್ಯಾಟ್‌ಗಳ ಎಣಿಕೆಗೆ ಅವಕಾಶ ಕಲ್ಪಿಸುವುದು.
- ಅಭ್ಯರ್ಥಿಗಳ ವಿಚಿನ ಮೇಲೆ ಇರುವ ಮೀತಿಯ ರೀತಿಯಲ್ಲೇ ರಾಜಕೀಯ ಪಕ್ಷಗಳ ಚುನಾವಣಾ ವಿಚಿನನ್ನು ಕೂಡ ಮೀತಿಯ ವ್ಯಾಪ್ತಿಗೆ ಒಳಪಡಿಸಬೇಕು. ಚುನಾವಣಾ ವೆಚ್ಚದ ಪಾರದರ್ಶಕತೆ ಮತ್ತು ಜವಾಬುದಾರಿಕೆಯನ್ನು ಖಾತರಿಪಡಿಸಬೇಕು.

ವಾತಾ-ಭಾರತಿ, ಮಾಚ್ಯೆ 25

ಉಂಟಾಗಿ
ಕೊಡಿ
ಅಂದಾಜು
ಕೊಡಿ

ಅಂದೋಲನ, ಮಾಚ್ಯೆ 29

- * ಬಜೆಟ್ ಮೃತ್ಯುಕಾರಿವನ್ನು ಸೊಂಳಿಸಿ
- * ತೋಳಕನಭೇಯಲ್ಲ ಸಿಹಿಬ(ಎಂ) ಮತ್ತು
ವಿಡವಕ್ಕಾಗಿ ಬಲವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸಿ ಮತ್ತು
- * ಒಂದು ಪರಿಷಾರ ಜಾತ್ಯತೀರ್ಥ ಸರಕಾರ
ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ರಚನೆಯಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಿ

ಬೆಲೆ: ರೂ. 10/-

ಪ್ರಕಟಣೆ

ಭಾರತ ಕಮ್ಯೂನಿಸ್ಟ್ ಪಕ್ಷ (ಮಾರ್ಕ್ಸಿಂಗಾದಿ)

ಕನಾರ್ಟಿಕ ರಾಜ್ಯ ಸಮಿತಿ

ನಂ. 37/ಎ, 8ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್ಟೆ, ಮೋಸ್ಕ್ ಅಫೀಸ್ ಹತ್ತಿರ, ಮಹಾಲಕ್ಷ್ಮಿ ಬಡಾವಣೆ,
ಬೆಂಗಳೂರು- 560086

ಮುದ್ರಣ: ಶ್ರೀಯಾ ಪ್ರಕಾಶನ, ಎಸ್.ಆರ್.ನಗರ, ಬೆಂಗಳೂರು

ಪ್ರತಿಗಳು : 1000